

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov.

Mesto Prešov

2. Identifikačné číslo.

IČO: 00327646

DIČ: 2021225679

3. Sídlo.

Mestský úrad Prešov

Hlavná 73

080 68 Prešov 1

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu navrhovateľa.

meno a priezvisko: Ing. Milan Benč - primátor mesta

adresa: Mestský úrad Prešov, Hlavná 73, 080 68 Prešov 1

telefón: 051/773 35 30

fax: 051/773 48 09

e-mail: benc.radnica@presov.sk, primator.radnica@presov.sk

5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie.

Meno a priezvisko: Ing. Jozef Vihonský – vedúci referátu výstavby

adresa: Mestský úrad Prešov, Odbor výstavby a dopravy,
Jarková 24, 080 68 Prešov 1

telefón: 051/772 25 85

fax: 051/773 26 84

e-mail: fabula.radnica@presov.sk

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Priemyselný park Prešov – Grófske - infraštruktúra

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti je riešiť infraštruktúrnú prípravu územia priemyselného parku Prešov – Grófske. Výstavba infraštruktúry priemyselného parku je navrhnutá tak, aby zabezpečila pripravenosť územia na príchod investorov a umiestnenie ich technológií. Navrhované plochy sú určené pre výrobné zariadenia v súlade s návrhom aktualizovaného ÚPN mesta Prešov.

Okres Prešov a Prešovský kraj patria v rámci SR k oblastiam, ktorých sa týka najväčšia miera nezamestnanosti napriek vysokej miere produktívneho veku. Jedným z možných východísk je aktívny prístup k vytváraniu podmienok pre prísun investícií do hospodárskeho sektoru s následným zvyšovaním ponuky práce v regióne. Základnou podmienkou je zlepšenie dopravy a infraštruktúry v území. Postavenie mesta Prešov ako centra regiónu sa výrazne prejavuje aj v koncentrácii hospodárskych funkcií v jeho území a následnej ponuke pracovného zázemia aj pre široké spádové územie jeho okresu.

Výstavbou priemyselného parku a jeho uvedením do prevádzky budú vytvorené podmienky pre vstup nových investorov. Následne dôjde k oživeniu a rozšíreniu priemyselnej výroby v regióne mesta Prešov. Cieľom je dosiahnutie navrhovanej zástavby funkčnými výrobnými prevádzkami, ktoré vytvoria predpokladaný počet pracovných miest.

3. Užívateľ

Užívateľom jednotlivých sektorov priemyselného parku budú podnikateľské subjekty. Vnútroareálové komunikácie budú vo vlastníctve mesta, ktoré bude zabezpečovať ich opravu a údržbu.

Generálnym projektantom stavby je A.P.H. Ateliér s.r.o., Prešov.

4. Charakter navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť priemyselný park (PP) Prešov – Grófske - infraštruktúra predstavuje v území novú činnosť a v zmysle Prílohy č. 8 zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie o zmene a doplnení niektorých zákonov spadá do kategórie č. 9. *Infraštruktúra*, pod Položku č. 13. *Projekty budovania priemyselných zón vrátane priemyselných parkov*, kde zákon v časti B predpisuje zisťovacie konanie bez limitu.

5. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Lokalita priemyselného parku Prešov – Grófske je situovaná v Prešovskom kraji, v okrese Prešov, v severovýchodnej časti mesta Prešov, v miestnej časti a v katastrálnom území (k. ú.) Nižná Šebastová a bezprostredne nadväzuje na hranicu k. ú. Kapušany.

6. Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Umiestnenie PP Prešov – Grófske je vyjadrené v prehľadnej situácii v mierke 1 : 50 000.

7. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Vypracovanie projektovej dokumentácie DUR	02/2006
Začiatok stavby sa predpokladá	01/2007
Termín dokončenia	12/2008
Lehota výstavby	24 mesiacov

8. Stručný opis technického a technologického riešenia

Stavba areálu PP ako celku so základnou technickou infraštruktúrou bude do prevádzky uvedená postupne. V prvej etape sa predpokladá výstavba dopravnej siete a technickej infraštruktúry v k.ú. Nižná Šebastová. V ďalšej etape sa predpokladá rozšírenie územia priemyselného parku na k.ú. Kapušany (nie je predmetom hodnotenia navrhovanej činnosti) systémom napojenia na navrhovaný dopravný systém a technickú infraštruktúru. Jednotlivé prevádzky firiem na plochách navrhovaných sekcií budú uvedené do prevádzky postupne podľa vstupu nových investorov do riešeného územia v závislosti od postupu výstavby jednotlivých prevádzok nových investorov. V riešenom priemyselnom areáli sa budú nachádzať prevádzky ľahkého priemyslu a nezávadnej výroby. Konkrétne technické a výrobné zariadenia a technológie výroby budú závisieť od budúcich investorov v priemyselnom areáli. V súčasnom štádiu prác na projekte nie je možné presne zadať výrobné technológie v riešenom priemyselnom areáli. Projekt vychádza z predpokladu možných prevádzok. Technické riešenie vnútorných rozvodov energií bude projektované po upresnení konkrétnych nárokov a požiadaviek jednotlivých investorov.

Príprava územia pre navrhovaný PP zahŕňa realizáciu nasledovného okruhu stavebných objektov a prevádzkových súborov:

Stavba je rozdelená na stavebné objekty:

- SO 01 Komunikácie
- SO 02 Zásobovanie vodou
- SO 03 Kanalizácia splašková
- SO 04 Kanalizácia dažďová
- SO 05 Zásobovanie plynom
- SO 06 Telekomunikácie
- SO 07 Zásobovanie el. energiou
- SO 08 Vonkajšie osvetlenie
- SO 09 Anódové uzemnenie

Stavba je rozdelená na prevádzkové súbory:

- PS 1 – Transformačná stanica TM1
- PS 2 – Transformačná stanica TM2

SO 01.1 MIESTNA KOMUNIKÁCIA MK1

Základné údaje:

- Funkčná trieda : - miestna obslužná komunikácia triedy C2
- Kategória : - MO 8/40 s jednostranným chodníkom

Dĺžka úpravy : - 3 220 m

Popis objektu

Začiatok úpravy miestnej komunikácie MK1 je situovaný v križovatke s cestou III/018200 a koniec úpravy je situovaný v križovatke s cestou I/18. Križovatka na začiatku úpravy sa vybuduje v mieste pripojenia súčasnej poľnej cesty na cestu III/018200 ako plnohodnotná s možnosťou pohybu v každom smere. Križovatka na konci úpravy sa vzhľadom na charakter cesty I/18 vybuduje ako obmedzená len pre pravé odbočenie t.j. vjazd a výjazd z areálu.

Trasa je vedená tak aby tvorila dopravné prepojenie ciest I/18 a III/018200.

Okrem križovatiek na začiatku a konci úpravy navrhujeme vybudovať priesečné križovatky s miestnymi komunikáciami MK3 a MK2 ako aj stykovú križovatku s MK4. Okrem toho sa urobia stavebné úpravy pre vybudovanie križovatky s plánovanou preložkou cesty III/018200.

Súčasťou návrhu komunikácie je aj jednostranný chodník šírky 2,0 m oddelený od komunikácie bočným deliacim zeleným pásom.

Odvodnenie pláne je štrkopieskovou sanačnou vrstvou do pozdĺžnej drenáže so zaústením do uličných vpustov. Odvedenie zrážkovej vody z vozovky a príľahlého chodníka je navrhované pomocou uličných vpustov zaústených do navrhovanej kanalizácie.

SO 01.2 MIESTNA KOMUNIKÁCIA MK2

Základné údaje:

Funkčná trieda : - miestna obslužná komunikácia triedy C3

Kategória : - MO 8/40

Dĺžka úpravy : - 3 340 m

Popis objektu

Začiatok úpravy miestnej komunikácie MK2 je situovaný v západnej časti areálu na hranici riešeného územia a je vedená súbežne s cestou I/18 východným smerom až do obce Kapušany, kde sa dopravné pripája na existujúcu miestnu komunikáciu.

Navrhuje sa vybudovať priesečné križovatky s miestnymi komunikáciami MK3 a MK1. Okrem toho sa urobí stavebné úpravy pre vybudovanie križovatky s plánovanou preložkou cesty III/018200.

Súčasťou návrhu komunikácie je aj jednostranný chodník šírky 2,0 m oddelený od komunikácie bočným deliacim zeleným pásom. Od km 2,900 navrhujeme vedenie chodníka samostatne smerom k cintorínu v obci Kapušany.

Odvodnenie pláne je štrkopieskovou sanačnou vrstvou do pozdĺžnej drenáže so zaústením do uličných vpustov. Odvedenie zrážkovej vody z vozovky a príľahlého chodníka je navrhované pomocou uličných vpustov zaústených do navrhovanej kanalizácie.

Konštrukcia vozovky a chodníka je totožná s objektom SO 01.1

SO 01.3 MIESTNA KOMUNIKÁCIA MK3

Základné údaje:

Funkčná trieda : - miestna obslužná komunikácia triedy C2

Kategória : - MO 8/40

Dĺžka úpravy : -1 095 m

Popis objektu

Miestna komunikácia MK3 tvorí spojnicu miestnych komunikácií MK1, MK2 a MK4 s cestou I/18. Je vedená v smere sever - juh.

Okrem križovatiek na začiatku a konci úpravy navrhujeme vybudovať priesečné križovatky s miestnymi komunikáciami MK1 a MK2 ako aj stykovú križovatku s MK4.

Križovatka na konci úpravy sa vzhľadom na charakter cesty I/18 vybuduje ako obmedzená len pre pravé odbočenie t.j. vjazd a výjazd z areálu.

Súčasťou návrhu komunikácie je aj jednostranný chodník šírky 2,0 m oddelený od komunikácie bočným deliacim zeleným pásom. Od km 2,900 navrhujeme vedenie chodníka samostatne smerom k cintorínu v obci Kapušany.

Odvodnenie pláne je štrkopieskovou sanačnou vrstvou do pozdĺžnej drenáže so zaústením do uličných vpustov. Odvedenie zrážkovej vody z vozovky a príľahlého chodníka je navrhované pomocou uličných vpustov zaústených do navrhovanej kanalizácie.

Konštrukcia vozovky a chodníka je totožná s objektom SO 01.1

SO 01.4 MIESTNA KOMUNIKÁCIA MK4Základné údaje:

Funkčná trieda : - miestna obslužná komunikácia triedy C3

Kategória : - MO 8/40

Dĺžka úpravy : - 1 840 m

Popis objektu

Začiatok úpravy miestnej komunikácie MK2 je situovaný v západnej časti v blízkosti železničnej stanice a je vedená východným smerom až po križovatku s MK1.

Súčasťou návrhu komunikácie je aj jednostranný chodník šírky 2,0 m oddelený od komunikácie bočným deliacim zeleným pásom. Od km 2,900 navrhujeme vedenie chodníka samostatne smerom k cintorínu v obci Kapušany.

Odvodnenie pláne je štrkopieskovou sanačnou vrstvou do pozdĺžnej drenáže so zaústením do uličných vpustov. Odvedenie zrážkovej vody z vozovky a príľahlého chodníka je navrhované pomocou uličných vpustov zaústených do navrhovanej kanalizácie.

Konštrukcia vozovky a chodníka je totožná s objektom SO 01.1

SO 01.5 MOST NA MK2 V KM 2,880

Objekt je potrebný pre mimoúrovňové križovanie miestnej komunikácie s plánovanou rýchlostnou komunikáciou R4.

Smerové vedenie je v oblúku R100. Šírkové usporiadanie zodpovedá kategórii miestnej obslužnej komunikácii MO 8/40 s jednostranným chodníkom šírky 2,0 m a zábradlím. Spôsob zakladania sa upresní podľa výsledkov inžiniersko-geologického prieskumu.

Charakteristika mosta: trojpoľový s hornou mostovkou,
trvalý v oblúku s normovou zaťažiteľnosťou,
zaťažovacia trieda A – STN 73 6203 + zmeny,
nosná konštrukcia monolitická,
šírka vozovky medzi obrubníkmi 7,5 m,
šírka chodníka 2,0 m

Vozovka je navrhnutá asfaltová, obrubníky betónové, zábradlie oceľové so zvislou výplňou, rímsoy poloprefabrikované s použitím prefabrikovaných rímsoviek.

SO 02 ZÁSOBOVANIE VODOU

Účelom výstavby je vytvoriť podmienky pre zásobovanie pitnou vodou budúcich výrobných objektov, ktoré budú postupne vybudované v navrhovanom areáli. Navrhovaná vodovodná sieť bude zároveň slúžiť na zásobovanie vodou pre hasenie požiarov.

ČLENENIE STAVBY NA STAVEBNÉ OBJEKTY A PREVÁDZKOVÉ SÚBORY

SO 02.1 Areálový rozvod vody – I. tlak. pásmo

SO 02.2 Areálový rozvod vody – II. tlak. pásmo

SO 02.3 Pripojenie sekcií na areálový rozvod vody

PODMIEŇUJÚCE INVESTÍCIE

Podmieňujúcou investíciou je zásobný vodovodný rad z vodojemu Sekčov II - 2x 6000 m³, ukončený pri hranici priemyselného areálu a AT-stanica pre zvýšenie tlaku vody. Na uvedený vodovod je spracovaná dokumentácia na územné rozhodnutie - Prešov - priemyselný park Grófske – podmieňujúce investície.

STAVEBNO – TECHNICKÉ RIEŠENIE

Zdrojom vody pre zásobovanie areálu je zásobný vodovodný rad vyprojektovaný v rámci podmieňujúcich investícií priemyselného parku Grófske (dokumentácia na územné rozhodnutie). Bod napojenia je v blízkosti štátnej cesty 1/18 Prešov-Vranov. Navrhuje sa rozvod vody v dvoch tlakových pásmach:

I. tlak. pásmo s riadiacim vodojemom s kótou dna 324,50 m n.m.

II. tlak. pásmo z AT stanice navrhnuté v rámci podmieňujúcich investícií.

SO 03 KANALIZÁCIA SPLAŠKOVÁ

Účelom výstavby je vytvoriť podmienky pre odvedenie splaškových odpadových vôd z budúcich výrobných objektov, ktoré budú postupne vybudované v navrhovanom areáli.

Členenie stavby na stavebné objekty

SO 03.1 Splašková stoková sieť areálová

SO 03.2 Pripojenie sekcií na splaškovú kanalizáciu

Podmieňujúcou investíciou je splašková kanalizácia, ktorá sa zaústi do jestvujúcej mestskej kanalizácie - kanalizačného zberača „G“ dimenzie 1200. Bod napojenia je pri závode Kronospan. Na túto kanalizáciu je spracovaná dokumentácia na územné rozhodnutie - Prešov - priemyselný park Grófske – podmieňujúce investície. Centrálna likvidácia splaškových vôd je zabezpečená v mestskej ČOV Kendice. Konfigurácia terénu záujmového územia umožňuje gravitačné odvedenie splaškových vôd.

Celkový rozsah navrhovanej splaškovej kanalizácie

Sekcie G1 – G20, OV

D 315 – 5800 m, D 200 – 600 m

Sekcie K1 – K7:

D 315 – 2100 m, D 200 – 350 m,

výtlak D90 – 100 m

ČS – 1 súbor

Materiál potrubia je navrhnutý na základe účelu a životnosti stavby. Na výstavbu splaškovej kanalizácie sa použijú PVC kanalizačné korugované hrdlové rúry DN 300.

SO 04 KANALIZÁCIA DAŽĎOVÁ

Navrhovaná dažďová kanalizácia bude odvádzať len dažďové odpadové vody z komunikácií a parkovísk z jednotlivých sekcií. Je predpoklad, že tieto odpadové vody môžu byť kontaminované ropnými produktami, preto ich odvedenie bude zabezpečené priečnym sklonom komunikácií a parkovísk do navrhovaných uličných (dažďových) vpustov. Zaolejšované dažďové vody pred vyústením do recipientu budú prečistené v odlučovačoch ropných látok. Vzhľadom na reliéf terénu a existenciu príľahlých recipientov, lokalita PP je rozdelená na šesť zrážkových okrskov.

Materiál dažďovej kanalizácie

Potrubie - Ako hlavný stavebný materiál na stokovú sieť sa navrhujú rúry kanalizačné s dvojitoú stenou z HDPE hrdlové korugované profilu DN 200, 300, 400 a 600 s výrobnou dĺžkou 6,0 m, tesnené navzájom pomocou gumových tesniacich krúžkov. Súčasťou stokovej siete sú kanalizačné prípojky z HDPE DN200. Kanalizačné prípojky budú tak navrhnuté, aby bolo možné kontrolovať množstvo a kvalitu odvádzaných vôd. Prípojky od uličných dažďových vpustí sa navrhujú profilu DN150, DN200, s nalepovacími tvarovkami pre príslušný profil potrubia. Dažďové vpuste na odvodnenie komunikácií a parkovacích plôch sú opatrené mrežou s rámom, ktorá musí byť vždy na úrovni okolitého terénu.

Celková dĺžka dažďovej kanalizácie: 9475 m.

Z toho: k.ú. Prešov – 7855 m

k.ú. Kapušany – 1620 m

Vody, ktoré budú predčistené v odlučovačoch ropných látok, budú vyúsťovať do toku Sekčov. V mieste vyústenia sa uvažuje pomieštné prečistenie prietokového profilu a jeho spevnenie kamennou rovinou v rozsahu 5 m³/vyústenie.

Vsakovanie

Vsakovanie málo znečistených vôd zo striech budúcich objektov priemyselného parku je navrhované priamo na mieste ich vzniku. Pri určovaní koncepcie a návrhu vsakovacích zariadení sa vychádza z nasledovných zásad:

- dažďová voda by mala v maximálnej miere zostať v prirodzenom obehu
- dažďová voda by mala byť prednostne vsakovaná v mieste vzniku povrchového odtoku
- dôsledné zohľadnenie kvality podzemnej vody
- z hľadiska čistiaceho efektu je vítaná infiltrácia cez humóznú oživenú pôdnu vrstvu
- vsakovacie zariadenie má byť kontrolovateľné.

Vzhľadom k tomu, že v súčasnej dobe absentujú presné podklady o veľkosti, rozlohe a lokalizácii objektov, je potrebné považovať návrh vsakovania len ako rámcový, ktorý bude upresnený v ďalších stupňoch projektovej prípravy. Na vsakovanie dažďových vôd z povrchového odtoku (výlučne zo striech) sa navrhujú decentrálné vsakovacie zariadenia. Pri tomto systéme dochádza ku vsaku priamo na mieste tvorby odtoku dažďových vôd.

Dimenzovanie objemu vsakovacích zariadení sa vykoná pomocou kritického trvania blokového dažďa a podľa bilančnej rovnice.

SO 05 ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Členenie stavby na stavebné objekty a prevádzkové súbory :

SO 05.1 Areálový STL rozvod plynu

SO 05.2 Pripojenie sekcií na areálový rozvod plynu

Podmieňujúce investície

Podmieňujúcou investíciou vysokotlaková prípojka plynu a regulačná stanica plynu (VTL/STL). Na tento plynovod je spracovaná dokumentácia na územné rozhodnutie - Prešov - priemyselný park Grófske – podmieňujúce investície.

Stavebno – technické riešenie

Zásobovanie areálu plynom sa navrhuje napojením na regulačnú stanicu VTL/STL vyprojektovanú v rámci podmieňujúcich investícií. Potrubie bolo nadimenzované na predpokladaný odber plynu pre vykurovanie navrhovaných výrobných objektov, ktorý bol stanovený podľa ich obostavaného priestoru a pre vonkajšiu teplotu -15°C . Smerové a výškové vedenie navrhovaného potrubia rešpektuje budúcu zástavbu a trasy sú navrhované vo verejných priestranstvách – krajniciach navrhovaných areálových komunikácií. Krytie potrubia sa navrhuje 1,1 m, pozdĺžny sklon min. 0,2 %. V rámci vytvorenia podmienok napojenia jednotlivých sekcií priemyselného parku sa zriadi odbočky z STL plynovodu, na ktoré budú osadené meracie zariadenia podľa požiadaviek prevádzkovateľa plynovodu.

Celkový rozsah navrhovaného STL plynovodu

Zásobovanie plynom sekcií G1 – G20:

D 250 – 500 m, D 200 – 300 m, D 150 – 2000 m, D 100 – 2300 m, D63 – 550 m

Zásobovanie plynom sekcií K1 – K7:

D 150 – 620 m, D 100 – 1500 m, D63 – 150 m

SO 06 TELEKOMUNIKÁCIE

V priestore priemyselného parku v rámci podmieňujúcej investície je navrhnutý sústredovací TF bod, ktorý bude osadený na začiatku územia priemyselného parku. Pre osadenie tohoto bodu je potrebné vyčleniť na začiatku územia priemyselného parku pozemok o ploche cca 40 m² s prístupom z verejnej komunikácie.

Z tohoto sústredovacieho TF bodu bude riešené napojenie jednotlivých objektov priemyselného parku. Telefonizácia priemyselného parku bude realizovaná až po vybudovaní komunikácii a podľa požiadavky budúcich užívateľov jednotlivých objektov. Preto pre vnútro areálové TF rozvody navrhujeme len trasu uloženia TF káblov .

V trase budú uložené TF káble a 2xHDPE rúry . TF káble budú ukončené v TF skrinkách s pásikmi LSA-PLUS osadené na fasáde jednotlivých objektov. Pre jednotlivé objekty sa uvažuje s 20 TF pármami

SO 07 ZÁSOBOVANIE EL. ENERGIU

Celková výkonová bilancia pre priemyselný park ako celok bude od 18,9 do 37,8 MW po úplnom využití plochy. Veľkosť výkonu je závislá od výberu investora a druhu výroby. Spôsob zaistenia požadovaného výkonu bol konzultovaný na VSE Košice a.s., a je aj v súlade so aktualizovaným smerným územným plánom mesta Prešov.

Vzhľadom na voľnú výkonovú rezervu v ES Prešov 1 a na požadovaný nárast výkonov pre priemyselné parky **bude potrebné realizovať ES 110/22kV Prešov 3** na voľnom priestore za priemyselnou časťou v Šarišských Lukách. Návrh tejto ES 110/22kV Prešov 3 vrátane príslušných

VVN a VN rozvodov bol v stupni DUR riešený samostatne a nie je predmetom tejto dokumentácie. Predmetom tejto DUR sú vnútroareálové rozvody 22kV vrátane vstupných spínacích staníc.

Popis prevádzkových súborov:

PS1 – Transformačná stanica TM1

V priestore navrhovaného parku pri železničnej stanici Nižná Šebastová osadiť blokovo transformáciu stanicu.

Rozvádzač 22kV je navrhnutý ako skriňový s izoláciou SF6 a vakuovými vypínačmi. Vypínače budú s diaľkovým ovládaním s centrálného dispečingu ES110/22kV Prešov3. Menovitý prúd prípojnic bude 630kVA. Počet skriní bude upresnený v ďalšom projekčnom stupni .

PS2 – Transformačná stanica TM2

V priestore navrhovaného parku pri štátnej ceste Prešov – Vranov osadiť blokovo transformáciu stanicu. Rozvádzač 22kV je navrhnutý ako skriňový s izoláciou SF6 a vakuovými vypínačmi. Vypínače budú s diaľkovým ovládaním s centrálného dispečingu ES110/22kV Prešov3. Menovitý prúd prípojnic bude 630kVA. Počet skriní bude upresnený v ďalšom projekčnom stupni

PS 3 – Automatický systém riadenia(ASR)

Predmetom PS bude zabezpečenie ochrán, ovládania navrhovaných transformačných staníc TM1,TM2 z dispečingu ES Prešov 1.

PS 4 – Nadväznosť na automatický systém dispečerského riadenia(ASDR)

Predmetom je prenos signálov a povelov z ES Prešov 1 cez prevodníky a optický kábel.

Popis stavebných objektov:

SO 07.1 -Prekládka 22kV vzdušných vedení-linka č.209,293

SO 07.2 22kV kábelové rozvody

SO 07.3 1kV kábelové rozvody

SO 08 VONKAJŠIE OSVETLENIE

Vedľa navrhovaných transformačných staníc TM1 aTM2 osadiť rozvádzač osvetlenia RVO. Rozvádzač RVO napájať káblom AYKY 4Bx35 z rozvádzača transformačnej stanice TM1,TM2. Navrhujem použiť typový rozvádzač verejného osvetlenia.

V areáli priemyselného parku osadiť stožiare vonkajšieho osvetlenia s výbojkovým svietidlom so zdrojom 1xSHC 150(70)W v krytí IP54.

Jednotlivé svietidlá sa napoja káblom AYKY 4Bx16 smyčkovým spôsobom. Kábel bude uložený vo výške 35/70cm v súlade s STN 341050,STN736005.

Intenzita osvetlenia má byť v súlade s STN EN 13201-2 a súvisiacich STN vzhľadom na charakter jednotlivých komunikácií. Predmetom vonkajšieho osvetlenia je aj osvetlenie prístupovej komunikácie.

Protipožiarne zabezpečenie stavby

Táto časť rieši návrh na požiarnebezpečnostné riešenie stavby, na stavbu Priemyselný park Prešov GRÓFSKE v Prešove, pre územné rozhodnutie. Návrh na požiarnebezpečnostné riešenie stavby je vypracovaný v súlade s vyhl. č. 94/2004 Z. z. a STN 92 02 01 časť 1- 4 a s nimi súvisiacich predpisov.

Požiadavky na konečné úpravy územia

Riešený areál bude upravený do navrhovaného tvaru s asfaltovými príjazdovými a vnútroareálovými komunikáciami a chodníkmi zo zámkovej dlažby. Všetky komunikácie a spevnené plochy budú spádované kvôli odvodneniu. Príľahlé plochy nespevnené budú upravené ako zatrávnené s výsadbou zelene v rámci sadových a parkových úprav. Sadové a parkové úpravy budú riešené v ďalšom stupni projektovej dokumentácie.

9. Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite

V súčasnosti je územie na lokalite využívané poľnohospodárstvom ako veľkobloková a malobloková, prevažne orná pôda. V bezprostrednej blízkosti riešeného územia sa vo východnej časti areálu pozdĺž cesty I. triedy I/18 nachádza vojenské letisko. Dôležitým determinantom využívania územia je navrhovaná a v územnoplánovacej dokumentácii stabilizovaná trasa rýchlostnej cesty R4 spolu s jej ochranným pásmom.

Súčasný stav uvedenej lokality mesta z hľadiska využívania, využiteľnosti daného územia a majetkovoprávných vzťahov dáva pre navrhovateľa možnosti účelne investovať do prípravy územia a výstavby súvisiacej infraštruktúry v súlade s územným plánom mesta Prešov. Predmetná dokumentácia je spracovaná na stupni dokumentácie pre územné rozhodnutie.

Prešovský okres a Prešovský kraj patria v rámci SR k oblastiam, ktorých sa týka najväčšia miera nezamestnanosti, napriek vysokej miere zastúpenia obyvateľov produktívneho veku. Jedným z možných východísk je aktívny prístup k vytváraniu podmienok pre prísun investícií do hospodárskeho sektoru s následným zvyšovaním ponuky práce v regióne. Základnou podmienkou je zlepšenie dopravy a infraštruktúry v území. Postavenie mesta Prešov ako centra regiónu sa výrazne prejavuje aj v koncentrácii hospodárskych funkcií v jeho území a následnej ponuke pracovného zázemia aj pre široké spádové územie jeho okresu.

Výstavbou priemyselného areálu a jeho uvedením do prevádzky budú vytvorené podmienky pre vstup nových investorov. Následne dôjde k oživeniu a rozšíreniu priemyselnej výroby v regióne mesta Prešov. Cieľom je dosiahnutie navrhovanej zástavby funkčnými výrobnými prevádzkami, ktoré vytvoria predpokladaný počet pracovných miest.

10. Celkové náklady

Náklady na zriadenie PP Prešov – Grófske - infraštruktúra sú v tejto fáze spracovania navrhovanej činnosti predbežne vyčíslené vo výške **429,44 mil. Sk**.

11. Dotknutá obec

Výstavbou PP Prešov – Grófske - infraštruktúra bude priamo dotknuté mesto Prešov. Vzhľadom na nadväznosť na katastrálnu hranicu obce Kapušany, dopravné prepojenie a predpokladané vplyvy na južnú časť obce bude nepriamo dotknutou aj obec Kapušany.

12. Dotknutý samosprávny kraj

Prešovský samosprávny kraj

13. Dotknuté orgány

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mierová 19, 827 15 Bratislava 212

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Námestie mieru 1, 080 01 Prešov

Krajský úrad životného prostredia Prešov, Nám. mieru 2, 080 01 Prešov

Krajský pozemkový úrad Prešov, Masarykova 10, 081 01 Prešov

Krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Prešov, Námestie Mieru č. 2, 081 01 Prešov

Obvodný úrad životného prostredia Prešov, Nám. mieru 2, 080 01 Prešov

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prešov, Hollého 5, 080 01 Prešov

Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru Prešov, , Požiarnická 1, 080 01 Prešov

Slovenský vodohospodársky podnik š.p. Banská Štiavnica, o.z. Povodie Bodrogu a Hornádu Košice

Národná diaľničná spoločnosť, a.s., Mlynské nivy 45, 821 09 Bratislava

Slovenská správa ciest, Miletičova 19, 826 19 Bratislava

Letecký úrad SR, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava

Železnice Slovenskej republiky, Klemensova 8, 813 61 Bratislava

Mestský úrad Prešov, Hlavná 73, 080 06 Prešov

Obecný úrad Kapušany, Hlavná 104, 082 12 Kapušany

14. Povoľujúci orgán

- Mestský úrad Prešov (rozhodnutie o umiestnení stavby)
- Krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie Prešov (povolenie na pripojenie miestnej komunikácie alebo účelovej komunikácie na cestu I., II. a III. triedy)

15. Rezortný orgán

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

16. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

- povolenie na pripojenie miestnej komunikácie alebo účelovej komunikácie na cestu I., II. a III. triedy
- rozhodnutie o umiestnení stavby
- súhlas k návrhu nepoľnohospodárskeho použitia poľnohospodárskej pôdy

17. Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Zriadením priemyselného parku Prešov – Grófske - infraštruktúra a realizáciou navrhovaných činností sa nepredpokladajú negatívne vplyvy presahujúce štátne hranice.

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

Vymedzenie dotknutého (bilančného) a riešeného územia

Lokalita pre realizáciu priemyselného parku sa nachádza v katastrálnom území Nižná Šebastová, ktoré je súčasťou mesta Prešov. Navrhovaná plocha PP je z východnej strany ohraničená štátnou cestou I. triedy I/18 Žilina - Poprad - Prešov - Michalovce, z južnej strany zastavaným územím a cintorínom miestnej časti Prešov - Nižná Šebastová, zo západu hranicou ochranného pásma železničnej trate Prešov - Kapušany a zo severu katastrálnou hranicou medzi k. ú. Nižná Šebastová a k. ú. Kapušany.

Bilančné (dotknuté) územie pre vybrané charakteristiky z hľadiska prírodných, demografických a socio-ekonomických podmienok predstavuje okres Prešov, niektoré ukazovatele sú uvádzané aj za Prešovský kraj alebo za mesto Prešov.

1. Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

Geologická stavba

Riešené územie a jeho širšie okolie po geologickej stránke budujú horniny vnútrokarpatského paleogénu, zastúpené zubereckým a bielopotockým súvrstvím, ktoré sú zväčša (najmä v údolnej nive rieky Sekčov a v jej okrajových častiach) prekryté neogénnymi a kvartérnymi sedimentmi. Zuberecké súvrstvie je zastúpené typickým flyšom: pieskovce a ílovce v pomere od 2 : 1 do 1 : 2 a buduje územie západne, severne a severovýchodne od navrhovanej lokality PP. Západne a východne od lokality sa nachádzajú neogénne sedimenty, reprezentované teriakovským súvrstvím (zelenosivé prachovce, ílovce s polohami montmorillonitických ílov), prešovským súvrstvím (sivé a tmavosivé prachovce a pieskovce) a kladzianskym súvrstvím (zelenosivé prachovité ílovce s polohami jemnozrnných pieskovcov). Severozápadne od lokality PP vystupujú andezitové intrúzie a extrúzie ako pozostatok vulkanickej činnosti v neogéne a tvoriace významné krajinné dominanty. Na svahoch paleogénnych a neogénnych sedimentov je častý výskyt svahových sedimentov kvartéru (prevažne hlinito-kamenité, hlinito-piesčité) s mocnosťou priemerne 2 - 3 m, ale v závislosti od morfológie môže ich hrúbka dosiahnuť 15 - 20 m. V okrajových polohách nivy Sekčova sa vyskytujú proluviálne sedimenty (piesčité a hlinité štrky). Alúvium Sekčova tvoria fluviálne sedimenty (hliny, piesky, íly).

Z hľadiska kvartérnych sedimentov je prevažná časť lokality PP Prešov - Grófske budovaná proluviálnymi sedimentmi (piesčité štrky s pokryvom sprašovitých hĺn), vytvorenými ako náplavové kužele vodného toku Šebastovka. Materiál je tvorený takmer výlučne valúnmi andezitu, ktorých veľkosť sa pohybuje v intervale 6 - 10 cm, výnimkou však nie sú ani väčšie balvany a bloky s priemerom až 1 m. Úzky pruh na západnej hranici PP (popri železničnej trati) je budovaný teriakovským súvrstvím.

Z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie a prevládajúceho typu hornín v hĺbke do 5 m sa v širšom okolí lokality PP vyskytujú:

- rajón údolných riečnych náplavov a prolúviálnych sedimentov s prevažne štrkovitými zeminami
- rajón deluviálnych sedimentov s prevažne jemnozrnnými zeminami
- rajón efuzívnych hornín s prevažne skalnými horninami
- rajón pieskovcových hornín s prevažne skalnými horninami
- rajón flyšoidných hornín so striedaním skalných a poloskalných hornín

Vlastná lokalita PP Prešov - Grófske sa nachádza v rajóne prolúviálnych sedimentov s prevažne štrkovitými zeminami. Predpokladaná hĺbka hladiny podzemnej vody pri maximálnom stave je viac ako 10 m. Podľa doložených údajov je možné v lokalite očakávať intenzitu agresivity podzemných vôd od neagresívnej až po vysokú agresivitu CO₂.

Geodynamické javy

Podľa dostupných údajov nie sú na lokalite výstavby PP evidované zosuvy. Širšie okolie lokality PP je veľmi náchylné na tvorbu zosuvov pokryvných útvarov na flyšových súvrstviach a v okrajových častiach vulkanitov. Svahové pohyby sú zväčša viazané na sieť dolín, často majú veľký plošný rozsah.

Seizmotektonická mapa Slovenska (STN 73 0036 Seizmické zaťaženia stavebných konštrukcií, 1997) vykazuje pre lokalitu PP Prešov - Grófske maximálne pozorovanú intenzitu 7 ° MSK-64. V lokalite PP a v jej bližšom okolí je evidovaný priebeh niekoľkých neotektonicky aktívnych zlomových porúch, čo bude potrebné zohľadniť pri návrhu rozmiestnenia výrobných aktivít na území PP. Poloha lokality PP na veľmi mierne uklonenom svahu prolúvia vodného toku Šebastovky znamená žiadne až mierne ohrozenie vodnou eróziou.

Žiarenie z prírodných zdrojov a radónové riziko

Na základe spracovaných odvodených máp radónového rizika (URANPRESS, Spišská Nová Ves, 1992) vyskytujú sa v okrese Prešov zhruba v rovnakom pomere oblasti s nízkym (najmä stredná časť okresu) a so stredným radónovým rizikom (prevažne severovýchodná a juhozápadná časť okresu - územie pohorí Čierna hora a Slanské vrchy). V rámci okresu Prešov sa územia s vysokým radónovým rizikom nenachádzajú.

Vlastná lokalita priemyselného parku Prešov – Grófske - infraštruktúra sa nachádza v území s nízkym radónovým rizikom, okrajové časti susedia s plochami so stredným radónovým rizikom.

Ložiská nerastných surovín v širšom okolí zámeru

Názov ložiska (ťažobná organizácia)	Nerastná surovina
Fintice	bentonit
Kapušany	bentonit
Prešov - Soľná Baňa (SOLIVARY Prešov)	kamenná soľ
Fintice II (Lom H.U.V.)	stavebný kameň
Okružná - Borovník	stavebný kameň
Záhradné (VKŠ)	stavebný kameň
Výšná Šebastová - Maglovec	stavebný kameň
Fintice (Lesostav)	stavebný kameň
Petrovany - Močarmany (Tehelne VOKOP Vranov)	tehliarske suroviny
Pieskoveň Nemcovce	štrkopiesky a piesky

Zdroj: MŽP SR, ŠGÚDŠ

Na vlastnej lokalite navrhovaného priemyselného parku sa neevidujú žiadne ložiská nerastných surovín, ani tam neprebíha žiadna ťažba.

Klimatické pomery

Zrážky

Z hľadiska ročného chodu zrážok v širšom dotknutom území mesta Prešov maximum zrážok pripadá na mesiace jún a júl, minimum zrážok spravidla na mesiac február.

Z hľadiska priemerných ročných hodnôt klimatického ukazovateľa zavlaženia v časovom období rokov 1961 – 1990 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) v predmetnom území boli zaznamenané hodnoty vyššie uvedeného ukazovateľa od 0 do - 100 mm, t. j. v tomto území sa prejavuje veľmi mierny nadbytok zrážok.

Z hľadiska priemerných ročných hodnôt radiačného indexu sucha ($B_0/L \cdot R$, B_0 – celková bilancia žiarenia, L - skupenské teplo vyparovania, R – atmosférické zrážky) v časovom období rokov 1961 – 1990 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) prevládajú hodnoty od 1,2 do 1,25.

Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou v časovom období rokov 1961 – 1990 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa v širšom dotknutom území mesta Prešov pohyboval v intervale od 60 do 80 dní. Snehová pokrývka vyššia ako 5 cm sa v meste Prešov vyskytuje v priemere 35 dní v roku.

Z hľadiska výskytu hmiel patrí predmetné územie mesta Prešov do oblasti údolí väčších riek s priemerným počtom dní s hmlou pohybujúcim sa v intervale od 60 do 85 dní.

Priamo v samotnom meste Prešov sa nachádza zrážkomerná stanica. Pre ilustráciu zrážkových pomerov v širšom dotknutom území uvádzame i údaje zo zrážkomerných staníc v obciach Chmiňany a Kysak, lokalizovaných v nevelkej vzdialenosti od samotného mesta Prešov.

Priemerné mesačné (ročné) úhrny zrážok a úhrny letného polroku v mm (1951 – 1980)

Zrážkomerná stanica	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	Letný polrok
Prešov	30	27	31	44	64	84	90	78	53	49	42	33	625	413
Chmiňany	24	23	25	42	69	89	92	80	45	40	40	30	599	418
Kysak	34	37	36	56	76	99	96	80	59	51	59	46	727	466

Zdroj: SHMÚ

Základné klimatické charakteristiky širšieho záujmového územia mesta Prešov

Klimatický ukazovateľ	Obdobie pozorovania	Hodnota ukazovateľa
Priemerný ročný úhrn zrážok (mm)	1961 – 1990	600 – 700
Priemerný úhrn zrážok v januári (mm)	1961 – 1990	20 - 30
Priemerný úhrn zrážok v júli	1961 – 1990	80 – 90
Absolútne maximum mesačných úhrnov zrážok (mm)	1951 – 2000	200 – 250
Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou	1961 - 1990	60 – 80

Zdroj: SHMÚ

Teploty

Širšie dotknuté územie mesta Prešov možno na základe klimatických charakteristík zaradiť do teplej klimatickej oblasti reprezentovanej teplým, mierne vlhkým okrskom s chladnou zimou T7.

Z hľadiska klimaticko – geografických typov možno predmetné územie zaradiť k typu kotlinovej klímy, subtypu teplej kotlinovej klímy.

Priemerný ročný počet letných dní v rámci časového obdobia rokov 1961 – 1990 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) na klimatickej stanici lokalizovanej v samotnom meste Prešov dosiahol hodnotu 49 dní a priemerný ročný počet mrazových dní dosiahol hodnotu 124 dní.

Pre danú oblasť je charakteristické premŕzanie pôdy za priemerných podmienok do hĺbky 30 až 40 cm, v extrémnych zimách 70 až 80 cm.

Priemerné mesačné (ročné) teploty vzduchu (°C) a za vegetačné obdobie (1951 – 1980)

Stanica	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	IV– IX
Prešov	-3,7	-1,5	2,7	8,7	13,6	17,3	18,6	17,8	13,8	8,6	3,5	-1,3	8,2	15,0

Zdroj: SHMÚ

Základné klimatické charakteristiky širšieho záujmového územia mesta Prešov

Klimatické ukazovatele	Obdobie pozorovania	Hodnota ukazovateľa
Priemerná ročná teplota vzduchu (°C)	1961 - 1990	8 – 9
Priemerná teplota vzduchu v januári (°C)	1961 – 1990	(-3) – (-4)
Priemerná teplota vzduchu v júli (°C)	1961 – 1990	18 – 19
Priemerný ročný počet vykurovacích dní	1961 - 1990	220 – 240

Zdroj: SHMÚ

Veternosť

Z hľadiska zaťaženia územia prízemnými inverziami patrí širšie dotknuté územie mesta Prešov medzi priemerne inverzné polohy plošne zahŕňajúce predovšetkým široké údolia riek Torysa a Sekčov a severnú časť Košickej kotliny južne od samotného mesta. V prípade mesta Prešov je určujúcim faktorom veterných pomerov v predmetnom území predovšetkým severojužná orientácia Košickej kotliny, uzavretej zo západu, severu (čiastočne) a z východu pohoriami. Z údajov prezentovaných v nasledujúcej tabuľke sú zrejmé dominantné vetry severných a južných smerov, pričom v porovnaní s inými oblasťami Slovenska má oblasť okolia Prešova pomerne nízke % bezvetria. Pomerne široké údolie Torysy nevytvára možnosti pre dlhodobé stagnácie chladného vzduchu. Inverzné polohy sú v nízko položených miestach v okolí Torysy. Na ich formovaní sa podieľajú stekavé prúdy chladného vzduchu, najmä zo západných svahov Slanských vrchov.

Početnosť smerov vetra v % v klimatickej stanici Prešov za roky 1961 – 1970

smer vetra	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezvet.
%	23	13	2	10	19	5	2	19	7

Zdroj: SHMÚ

Priemerná rýchlosť vetra v klimatickej stanici Prešov v m.s⁻¹ za roky 1961 – 1970

smer vetra	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezvet.
rýchlosť vetra v m.s ⁻¹	3,8	3,6	2,5	4,4	4,3	3,2	2,4	3,3	-

Zdroj: SHMÚ

Hydrologické pomery

Vodné toky

Z hľadiska hydrogeografických charakteristík širšie dotknuté územie Prešov patrí k úmoriu Čierneho mora do povodia rieky Hornád. Hydrologickou osou tohto územia je rieka Torysa tvoriaca prirodzenú hydrogeografickú hranicu v rámci zastavaného územia mesta.

Rieka Torysa preteká územím mesta Prešov v dĺžke 8,5 km. Priemerný prietok v meste Prešov je 3,94 m³. s⁻¹, v obci Haniska po pribratí prítokov Sekčov a Delňa 7,02 m³. s⁻¹. Najvýznamnejším ľavostranným prítokom je rieka Sekčov (priemerný prietok 2,75 m³. s⁻¹), ktorý odvodňuje východnú časť územia mesta južne od samotného mesta sa vlieva do rieky Torysa. Na južnom okraji zastavaného územia Prešov sa do rieky Torysa vlieva potok Delňa (priemerný prietok 0,31 m³. s⁻¹). Hydrografickú sieť predmetného územia dopĺňajú tvoria miestne, málo významné vodné toky. Z pravostranných prítokov rieky Torysa sú to Vydumanecký potok a Malkovský potok a ľavostranné prítoky rieky Sekčov – Šebastovka, Ľubotický potok, Šalgovický potok a Solivarský potok i viacero malých vodných tokov s občasým výskytom povrchových vôd..

Charakteristické hydrologické údaje vodných tokov Torysa, Sekčov a Delňa

Tok	Miesto	Plocha povodia (km ²)	Zrážky (mm)	Straty (mm)	Odtok (mm)	Odtokový koeficient	Špecifický odtok (l.s ⁻¹ .km ⁻²)	Prietok (m ³ .s ⁻¹)
Torysa	Prešov	673,89	739	540	199	0,27	6,32	4,54
Sekčov	Prešov	352,80	693	490	203	0,29	6,41	2,30

Tok	Miesto	Prietoky prekročené priemerne počas M dní v roku (m ³ .s ⁻¹)						
		30	90	180	270	330	355	364
Torysa	Prešov	10,3		2,79	1,64		0,77	0,490
Sekčov	Prešov	5,2		1,41	0,83		0,39	0,122

Tok	Miesto	Veľké vody dosiahnuté alebo prekročené raz za N rokov (m ³ .s ⁻¹)						
		1	2	5	10	20	50	100
Torysa	Prešov	54	84	129	165	195	253	300
Sekčov	Prešov	35	55	90	118	152	202	250

Zdroj: SHMÚ

Samotné širšie dotknuté územie zámeru spadá do povodia vodného toku Sekčov, ktorý predstavuje ľavostranný prítok rieky Torysy.

Vodné toky v širšom dotknutom území mesta Prešov môžeme podľa režimu odtoku zaradiť do vrchovinné – nížinnej oblasti s dažďovo – snehovým režimom odtoku. Najvyššie vodné stavy sú začiatkom jari v mesiacoch február, marec a apríl, najnižšie vodné stavy sú koncom leta a na začiatku jesene v mesiaci september.

Priemerný ročný špecifický odtok v časovom období rokov 1931 – 1980 (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa v širšom dotknutom území mesta Prešov pohyboval v intervale od 5 do 10 l.s⁻¹.km⁻², minimálny špecifický odtok 364 denný v intervale od 0,5 do 1,0 l.s⁻¹.km⁻² a maximálny špecifický odtok v intervale s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov od 1,0 m³.s⁻¹.km⁻² do 1,4 m³.s⁻¹.km⁻².

Vodné plochy

Priamo v katastrálnom území mesta Prešov sa nenachádzajú žiadne prirodzené vodné plochy. V doline Borkút, západne od obce Haniska, sa nachádza rybník, v južnej časti mesta Prešov je situované prírodné kúpalisko Delňa.

Podzemné vody

Z hľadiska hydrogeologických pomerov v priestore fluvialných náplavov rieky Torysa i jej najväčšieho prítoku rieky Sekčov tvorených štrkami a pieskami prevláda mierna prietočnosť a hydrogeologická produktivita ($T = 1.10^{-4} - 1.10^{-3} \text{ m}^2.\text{s}^{-1}$).

Podľa hydrogeologickej regionalizácie Slovenskej republiky samotné mesto Prešov sa nachádza na hranici dvoch hlavných hydrogeologických rájónov – NQ 123 Neogén východnej časti Košickej kotliny s dominantnou medzizrnovou priepustnosťou geologického podlažia a QP 120 Paleogén Spišsko – šarišského medzihoria, Bachurne a Šarišskej vrchoviny v povodí Torysy s dominantnou puklinovou priepustnosťou geologického podlažia.

V rámci hydrogeologického regiónu Paleogén Spišsko – Šarišského medzihoria, Bachurne a Šarišskej vrchoviny v povodí Torysy prevažujú horniny centrálne – karpatského paleogénu s prevahou ílovcov nad pieskovecami a nepriaznivými podmienkami pre akumuláciu väčšieho množstva podzemných vôd. s plytkým obehom týchto vôd. Významnejší je iba rajón údolia Torysy (HD – 10) s priaznivými podmienkami štrkovo – piesčitých fluvialných až proluviálnych sedimentov s relatívne vysokou priepustnosťou. Charakteristická je hydraulická spojitosť podzemnej vody riečnej nivy s vodou v rieke.

Na základnom chemizme podzemných vôd tejto oblasti sa podieľajú najmä hydrogénuhličitany i kationy vápnika a horčíka, naopak menej sú zastúpené sírany, chloridy a dusičnany. Typ podzemných vôd podľa Palmer – Gazdovej klasifikácie je výrazný až nevýrazný vápenato až vápenato – horečnato – hydrogénuhličitánový.

Hydrogeologický rajón Neogén východnej časti Košickej kotliny je budovaný neogénnymi sedimentmi s polohami štrku a piesku. Hrúbka štrkových náplavov dosahuje 3 – 5 m s priemernou výdatnosťou $1,0 - 2 \text{ l.s}^{-1}$. Podzemné vody v tomto prostredí sa tvoria okrem infiltrácie zo zrážkových a povrchových vôd i prestupovaním vôd z priľahlých neovulkanitov Slanských vrchov.

Pramene a pramenné oblasti

V širšom dotknutom území mesta Prešov sa nachádza niekoľko menších prameňov s výdatnosťou $0,2 - 15,5 \text{ l.s}^{-1}$, ktoré majú charakter suťových, ojedinelo vrstevných alebo puklinových prameňov. Tieto sú lokalizované predovšetkým vo východnej časti mesta Prešov medzi mestskými časťami Teriakovce a Šalgovík (Šalgovický a Baracký potok) i medzi obcami Haniska a Dulová Ves, v západnej časti tohto územia boli zmapované pramene len pri lokalite Vydumanec a na severnom okraji samotného mesta.

Termálne a minerálne pramene

V katastrálnom území mesta Prešov sa nachádza viacerom minerálnych prameňov. Najvýznamnejšie je sústredenie týchto prameňov v juhozápadnej časti tohto územia (pramene Borkút a Malý Borkút) s vývermi slabo mineralizovanej vápenato – horečnatej vody s výdatnosťou 11 l.s^{-1} . V lokalitách Cemjata a Kvašná voda sa nachádzajú tri pramene, z ktorých najvýdatnejší na Cemjate má výdatnosť 9 l.s^{-1} s výverom vápenato – horečnato - uhličitej vody.

Lokality Iľša a Solivar sú založené na soľnonosných neogénnych sedimentoch s výskytom nátriovo – chloridových vôd. Soľný prameň v Soľnej Bani pri Prešove viedol k hĺbeniu jamy na soľ už v 16. storočí. Dnes sa ťaží riadeným lúhovaním z povrchu a metódou AIR – LIFT. Nasýtenie soli vodou je tu 284 g.l^{-1} . Stará šachta Leopold (hĺbka 155 m) má obsah soli v soľanke 300 g.kg^{-1} (26 % NaCl).

V minulosti sa pramene v lokalite Iľša využívali na balneologické účely.

Vodohospodársky významné územia

V rámci katastrálneho územia mesta Prešov sa nenachádzajú vodohospodársky chránené územia, rovnako sa tu nenachádzajú zdroje podzemných vôd využívaných pre hromadné zásobovanie obyvateľstva. Rieky Torysa, Sekčov a Delňa predstavujú vodohospodársky významné toky.

Pedologické pomery

Pôdne typy, druhy a ich bonita

Navrhovaná lokalita priemyselného parku sa nachádza na miernych svahoch Toryskej pahorkatiny. Prírodné podmienky v regióne podmieňujú kvalitu pôd, čo súvisí s ich potenciálom. Z pôdných typov prevažujú v alúviu rieky Sekčov fluvizeme (v staršej terminológii nívne pôdy, nívne pôdy glejové), na okolitých svahoch Toryskej pahorkatiny čiernice a pseudogleje, miestami kambizeme. Prevládajúcim pôdnym druhom sú pôdy hlinité až ílovitohlinité. Vývoj pôd, okrem iných činiteľov, závisí najmä od

pôdotvorného substrátu, expozície svahu, jeho sklonu, klímy, vodného režimu, atď. Vzhľadom na svoj potenciál (typologicko-produkčné kategórie) ide v rámci záujmového územia celkovo o stredne až menej produkčné pôdy, čo sa prejavuje aj v ich reálnom využívaní: zväčša ako orné pôdy, v menšej miere ako trvalé trávne porasty.

Na vlastnej lokalite navrhovaného PP sa nachádzajú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ) so 7-miestnym kódom 0629002, 0629005, 0629305, 0657005, 0671032, 0671335, 0679365, 0689032 a 0689035.

Vybrané parametre poľnohospodárskej pôdy na lokalite navrhovaného PP podľa BPEJ

7-kód BPEJ:	skupina kvality BPEJ:*	pôdny typ:	cena pôdy za 1 m ² v Sk:**	TPK:
0629002	6	ČAm, ČAG – čiernice typické a čiernice glejové, stredne ťažké až ťažké, na sprašových a svahových hlinách	4,75	O4
0629005	6	ČAm, ČAG – čiernice typické a čiernice glejové, stredne ťažké až ťažké, na sprašových a svahových hlinách	4,75	O4
0629305	6	ČAm, ČAG – čiernice typické a čiernice glejové, stredne ťažké až ťažké, na sprašových a svahových hlinách	4,20	O4
0657005	6	PGm – pseudogleje typické na sprašových a polygénnych hlinách, na povrchu stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)	4,40	O6
0671032	6	KMg - kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)	3,25	O6
0671335	6	KMg - kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)	2,80	O6
0679365	8	KM - kambizeme (typ) plytké na ostatných substrátoch, stredne ťažké až ľahké	1,30	T3
0689032	7	PGm – pseudogleje typické na polygénnych hlinách, so skeletom, stredne ťažké až ťažké	0,65	O6
0689035	7	PGm – pseudogleje typické na polygénnych hlinách, so skeletom, stredne ťažké až ťažké	0,65	O6

zdroj: VÚPOP Bratislava

Poznámka:

TPK – typologicko-produkčná kategória

* podľa zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy

** podľa Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 38/2005 Z. z. o určení hodnoty pozemkov a porastov na nich na účely pozemkových úprav

V rámci bonitačného systému poľnohospodárskych pôd Slovenska je lokalita zámeru zatriedená do 6., 7. a 8. bonitnej skupiny. Zväčša ide o produkčné orné pôdy a stredne produkčné orné pôdy.

Stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu

Odlišnosť fyzikálno-mechanických vlastností a polohy na svahu (sklonitosť) jednotlivých pôdných predstaviteľov sa odráža v ich ohrozenosti vodnou eróziou a na kontamináciu.

Náchylnosť pôd na mechanickú (fyzikálnu) degradáciu súvisí jednak s vlastnosťami pôd (zrornosť, obsah humusu, pôdna reakcia, atď.) a zároveň so spôsobom a intenzitou ich využívania (zhuťňovanie podorníčia ťažkou mechanizáciou, pokles humusu najmä v ornici vplyvom dlhodobého uprednostňovania priemyselných hnojív pred organickými, zvýšená plošná erózia). Chemická degradácia pôd súvisí najmä so zmenou chemizmu pôd pod vplyvom priemyselných exhalátov alebo predstavuje trvalý slabý acidifikačný trend u pôd na kyslejších pôdotvorných substrátoch. Stav pôd sa vyhodnocuje v pravidelných päťročných cykloch Výskumným ústavom pôdozvedectva a ochrany pôdy (VÚPOP).

Najvyššie prípustné koncentrácie niektorých rizikových látok v pôde v mg.kg-1 suchej hmoty je dané na Slovensku Rozhodnutím MP SR o najvyšších prípustných hodnotách škodlivých látok v pôde a o určení organizácií oprávnených zisťovať skutočné hodnoty týchto látok č. 531/1994 - 540. Podľa mapy kontaminácie pôdneho fondu (VÚPOP, in Správa o stave životného prostredia SR v roku 2001) nie je v okrese Prešov výskyt kontaminovanej pôdy, resp. v minimálnej miere výskyt mierne kontaminovaných pôd v kategórii A, A1.

Poznámka:

A - referenčná hodnota znamená, že pôda nie je kontaminovaná, ak je koncentrácia prvku/látky pod touto hodnotou. V prípade ak dosahuje, resp. prekračuje túto hodnotu, znamená to, že obsah tejto látky je vyšší ako sú fónové (požadové) hodnoty pre danú oblasť, prípadne vyššie ako hodnoty medze citlivosti analytického stanovenia.

A1 - referenčná hodnota vzťahujúca sa k hodnote A platná pre stanovenie rizikových (škodlivých) látok vo výluhu 2M HNO₃.

Erózia

Náchylnosť (potenciál) na eróziu pôdy (charakter reliéfu, pôdotvorný substrát a pôdny kryt, klíma a spôsob využívania pôdy - orná pôda, trvalé trávne porasty, lesy, iné) v reálnych podmienkach determinuje vodnú eróziu. Pre širšie okolie riešeného územia je typická stredná až silná náchylnosť pôd k erózii, iba v alúviu vodných tokov Torysa a Sekčov je náchylnosť na vodnú eróziu nepatrná až nijaká.

Erózna ohrozenosť poľnohospodárskej pôdy na posudzovanej lokalite navrhovaného PP

7-kód BPEJ:	kategória ohrozenosti pôdy vodnou eróziou:
0629002	stredne erózne ohrozené pôdy
0629005	stredne erózne ohrozené pôdy
0629305	stredne erózne ohrozené pôdy
0657005	bez ohrozenia
0671032	bez ohrozenia
0671335	stredne erózne ohrozené pôdy
0679365	bez ohrozenia
0689032	bez ohrozenia
0689035	bez ohrozenia

zdroj: VÚPOP Bratislava

Biotické pomery

Flóra, fauna a vegetácia dotknutého územia

Pre získanie informácie o súčasnom stave bioty, o genofondovo významných prvkoch, zložkách a ekologicky významných segmentoch posudzovaného územia sme použili tieto podklady - vlastné terénne pozorovania, zdroje z literatúry a elektronických nosičov a RÚSES okresu Prešov.

Súčasný druhový a priestorový zloženie bioty je výsledkom zmien, ktoré sú odrazom vplyvu človeka na prírodné pomery tohto územia. Posudzované územie je priestorom, na rozhraní:

- poľnohospodársky využívannej pôdy na pomedzí katastrálnych území Nižná Šebastová a Kapušany (severným smerom),
- štátnej cesty I/18 (východným smerom), ktorá oddeľuje lokalitu od areálu vojenského letiska Prešov s nesúvislými porastami krycej vysokej zelene a ornou pôdou nachádzajúcou sa východne od cesty I/18,

- z južnej strany je dotknuté územie ohraničené zastavaným územím miestnej časti Nižná Šebastová (obytná zóna a miestny cintorín),
- zo západnej strany ho ohraničuje železničná trať Prešov – Kapušany (jej ochranné pásmo) a navrhovaný koridor rýchlostnej cesty R4 (vrátane ochranného pásma).

Pôvodné živočíšne i rastlinné spoločenstvá sú z väčšiny priestoru PP vytlačené a pozmenené. Existujúce spoločenstvá sú v súčasnosti pod tlakom antropogénnych aktivít z priľahlých urbanizovaných a poľnohospodársky využívaných území.

Fytogeografické členenie

Podľa fytogeografického členenia Slovenska (Futák 1980) patrí posudzované územie do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*), obvodu flóry východobeskydskej flóry (*Beschidicum orientale*) do fytogeografického okresu Východné Beskydy a podokresu Šarišská vrchovina.

Rekonštruovaná prirodzená vegetácia

Geobotanická mapa ČSSR (Michalko, 1996) vyjadruje rekonštruovanú prirodzenú vegetáciu, ktorá je predpokladanou vegetáciou, ktorá by sa na danom území vyskytovala bez vplyvu činnosti človeka. Podľa geobotanickej mapy sa v širšie sledovanom území vyskytujú nasledujúce vegetačné jednotky:

1. Dubovo-hrabové lesy karpatské
2. Lužné lesy podhorské a horské
3. Bukové kvetnaté lesy podhorské

Dubovo-hrabové lesy karpatské

Mezofilné zmiešané listnaté lesy zo zväzu *Carpinion betuli* sú na území Slovenska najrozšírenejšou lesnou klimaticko-zonálnou formáciou v dubovom stupni. Pôvodne zaberali na Slovensku súvislé rozsiahle plochy najmä v pahorkatinách a vrchovinách až do výšky priemerne 600 m n. m. Vyskytujú sa prevažne na alkalických hlbokých pôdach na rôznorodom geologickom podloží. V stromovom poschodí sa vyskytujú *Carpinus betulus*, *Quercus petraea*, *Acer campestre*, *Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos* a *Cerasus avium*. Z krovín sú to *Lonicera xylosteum*, *Swida sanguinea*, *Corylus avellana*, *Ligustrum vulgare*, *Crataegus laevigata*. Bylinný podrast tvoria *Asarum europaeum*, *Galium odoratum*, *Dentaria bulbifera*, *Festuca heterophylla*.

Lužné lesy podhorské a horské

Spoločenstvá tejto jednotky sú akýmsi pokračovaním vrbovo-topoľových lužných lesov na alúviách v úzkych údolných nivách na stredných a horných tokoch riek, prevažne v extrémnejších klimatických podmienkach najmä na strednom a severnom Slovensku. Ekologicky sa viažu na alúviá potokov podmáčaných prúdiacou podzemnou vodou alebo ovplyvňovaných častými povrchovými záplavami. Pôdy v pahorkatinnom stupni sú viac hlinité, stredne ťažké, v horských údoliach piesočnaté, štrkovité až kamenisté. Krovinné vrby zväzu *Salicion triandrae* a *Salicion eleagni* sú pionierskymi spoločenstvami na mladých riečnych naplaveninách lemujúcich brehy vodných tokov. Z drevín sú zastúpené *Salix elaeagnos*, *S. purpurea*, *S. fragilis*, *Alnus incana*, *Alnus glutinosa*, *Fraxinus excelsior*. Veľmi pestré je druhové zloženie bylín. Najčastejšie sú to hygrofilné a subhygrofilné rastliny - *Caltha palustris*, *Carduus palustris*, *Cirsium rivulare*, *Petasites hybridus*, *Myosotis palustris*, *Ranunculus repens*, *Urtica dioica* a iné.

Bukové kvetnaté lesy podhorské

Mapová jednotka kvetnatých bučín podhorských zahŕňa mezotrofné spoločenstvá s výraznou prevahou buka, rozšírené v nižších polohách prevažne na nevápencovom podloží s pôdami vlhkostne kolísavými. Z pôd prevládajú trojfázové kambizeme. Floristicky, ekotopicky aj syntaxonomicky možno túto jednotku v našich Karpatoch porovnávať na úrovni samostatného podzväzu. Základné

floristické zloženie podhorských bučín nie je celkom jednotné vzhľadom na rozdielnosť geologického podložia a rozpad jednotlivých hornín, chemizmus, a tým aj štruktúru pôd. Vo všetkých spoločenstvách je pravidelne prítomné *Galium odoratum*, ďalej sa vyskytujú *Galeobdolon luteum*, *Veronica montana*, *Anemone nemorosa*, *Paris quadrifolia*, *Hordeum europaeus*. Prímesou buka bývajú *Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*, *Ulmus glabra*, *Tilia cordata* i *Picea abies*. Krovinné poschodie nebýva nápadne vyvinuté, najčastejšie sa vyskytuje *Sambucus nigra*, *Eonymus europaea*, *Lonicera xylosteum*.

Vo vlastnom území PP je zastúpená vegetačná jednotka Dubovo-hrabové lesy karpatské.

Reálna nelesná vegetácia

Súčasný stav vegetačného krytu posudzovaného územia je značne odlišný od prirodzeného, rekonštruovaného stavu. Z pôvodnej vegetácie sa nezachovali ucelené asociácie. Na plochách a líniiach okolo kanálov a ciest, železnice a neúžitkoch vystupujú ruderalne druhy rastlín.

Vlhkomilná vegetácia sa iba vo fragmentoch zachovala na mezofilných a podmáčaných plôškach v miestach výverov a výmokov podpovrchovej vody a materiálovej jamy vedľa železničnej trate.

Drevinné etáže sú líniami krovín v erózných ryhách, ojedinelých krovín pri kanáli a pri železničnom telese. Osobitný význam má vysoká zeleň parkového charakteru na hranici lokality PP, v areáli Išla a miestneho cintorína, ako aj krycia zeleň objektov ASR, pôvodne charakteru topoľových monokultúr. Vo vzdialenejšom okolí sa nachádzajú brehové porasty a sprievodná vegetácia vodného toku Sekčov.

Charakteristika biotopov a ich významnosť

Popisné členenie jednotlivých biotopov vychádza zo všeobecnej kategorizácie biotopov na území Slovenska. V ich opisnej charakteristike uvádzame východzie skupinové označenie.

Významnosť biotopov na území lokality navrhovanej výstavby priemyselného parku aj v kontexte jej širšieho okolia sme posudzovali v troch kvalitatívne odlišných kategóriách. Posudzovali sme biodiverzitu, pôvodnosť, revitalizačný potenciál, ohrozenosť a stabilitu biotopu:

I. veľmi významný - biotop s najvyššou súčasnou ekologickou hodnotou v danej krajine. Početnosťou a rôznorodosťou druhov je výnimočnou genofondovou plochou, významný je svojím postavením v ekologicky napätom prostredí

II. významný - zastúpením druhov biotop spĺňa očakávanú prirodzenú funkciu v krajine

III. málo významný - druhová diverzia je nízka, ekologická hodnota biotopu má klesajúcu tendenciu, je negatívne ovplyvňovaná.

Lokalita navrhovaného PP Prešov – Grófske - infraštruktúra je situovaná v severovýchodnej časti mesta Prešov, miestnej časti Nižná Šebastová na poľnohospodárskom pôdnom fonde (PPF). PPF je využívaný ako intenzívne až stredne intenzívne obhospodarované pozemky (veľkoplošná orná pôda, úzkopásové polia, trvalé trávne porasty s náletom drevín).

V bezprostrednej nadväznosti na juhovýchodný okraj lokality je štátna cesta I. triedy I/18. Severnú hranicu tvorí železničná trať a katastrálna hranica medzi k.ú. Nižná Šebastová a k.ú. Kapušany, za ktorou sa nachádza územná rezerva PP. Táto hranica nie je v teréne vizuálne identifikovateľná. Nadmorská výška riešeného územia je od 273 do 307 m n. m.

Terén lokality PP predstavuje mierne svahovitý reliéf prolúviálnych naplavenín vodného toku Šebastovka. Okolité územie má reliéf rovinný až zvlnený na severe, zvlnený až pahorkatinový na východe a juhu.

Využívanie okolitej neurbanizovanej krajiny je v rôznej intenzite poľnohospodárstvom a objektmi zvláštneho určenia vojenského letiska Prešov (ASR) pričom aj tu, (okrem malých zastavaných a spevnených plôch), je väčšina plôch charakteru trvalých trávnych porastov. Plochy v blízkom okolí, smerom východným, sú využívané ako orná pôda. Urbanizované okolie v južnej a juhozápadnej časti predstavuje obytná zóna so záhradami a občianskou vybavenosťou (cintorín, ihriská, rekreačný areál).

Na základe terénneho prieskumu lokality PP a jej okolia môžeme vyčleniť jednotlivé druhy biotopov:

- kriačiny s vrúbou

Vyskytujú sa vo vlhkých terénnych depresiách alúvia rieky Sekčov. V zložení prevládajú košaté kroviny s dominanciou vrby. Hodnotíme ako **významný** biotop.

- prerušované línie krovín

Bežné, **málo významné** biotopy, ohrozené poľnohospodárskou výrobou predstavujú najmä ochranu erózných rýh, sprievodnú zeleň kanálov a solitérna zeleň pri rôznych terénnych prekážkach (pri obhospodarovaní), ako napr.: stĺpy elektrických vedení, melioračné šachty, lokálne zamokrené miesta, a pod.

- mezofilné lúky

Lúky na mezofilných stanovištiach s prevahou vysokostebelnatých tráv. Na druhotných, antropogénnych stanovištiach (hrádze, železničné násypy, okraje ciest) sú v porastoch ruderalne druhy. Hodnotíme ich ako **významné** biotopy. Nachádzajú sa najmä pri rieke Sekčov.

- vlhké plochy v alúviu vodných tokov a v podmáčaných depresiách

Zaplavované alebo podmáčané plochy na alúviách tokov všeobecne sú to silne ohrozené biotopy. V lokalite sú na južnom okraji posudzovaného priestoru. Zachovalé plochy hodnotíme ako **významné** biotopy.

- biotop areálov s vysadenými drevinami

Predstavujú antropogénne výsadby vysokej zelene rôzneho stupňa sekundárnej sukcesie. Areál parkového charakteru je na hranici lokality v kúpeľoch Iľša s potlačenou sukcesiou, ale veľmi kvalitnými, starými drevinami. Areál miestneho cintorína s výsadbami síce druhovo pestrými, ale nepôvodnými, s extenzívnou starostlivosťou. Krycia zeleň objektov ASR, pôvodne charakteru topoľových monokultúr sa sukcesiou a dobrým podrastom postupne blíži ku prírodným štruktúram. Tento biotop hodnotíme vzhľadom na absenciu iných kvalitnejších plôch s drevinami ako **významný**.

- biotopy intenzívne využívaných poľnohospodárskych pôd

Zväčša synantropné druhy na orných pôdach alebo pôdach cyklicky rozorávaných. Používanie ochranných chemických látok do veľkej miery modifikuje druhovú skladbu vegetácie s cieľom presadenia sa pestovaných druhov. Vo vlastnom území a širšom okolí najviac zastúpená kategória biotopov. Hodnotíme ako **málo významné** biotopy.

- biotopy na opustených a nevyužívaných plochách

Opustené a nevyužívané plochy, skládky organických hnojív s postupnou sukcesiou zarastajú inváznyimi, nepôvodnými, agresívnymi druhmi vegetácie. Hodnotíme ako **málo významné** biotopy.

- poľný úhor

Ladom ležiaca, pôvodne obrábaná pôda v malých enklávach, hodnotíme ako **málo významný** biotop.

- biotopy rodinných záhrad

Dlhšiu dobu s rôznou intenzitou obhospodarované i neobhospodarované územie záhrad. Väčšinou sú tu aj nálety drevín z okolia. Je to **významný** biotop vtáctva.

Lokalita PP spadá prevažne do kategórie intenzívne využívaných poľnohospodárskych pôd.

Chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy

Na vlastnom území výstavby PP neboli zaznamenané osobitne chránené alebo vzácne druhy rastlín ani živočíchov. Lokalita PP a jej okolie sú navštevované predátormi (napr. dravce) pri lovení potravy alebo pri hľadaní potravy druhmi, ktoré legislatívne (vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z.) vyhlásené za chránené na európskej alebo národnej úrovni (napr. jašterica obyčajná, užovka obyčajná, skokan hnedý, skokan zelený, ropucha bradavičnatá, jež bledý, dravé vtáky, atď.). **Z hľadiska biodiverzity v riešenom území nie sú žiadne významnejšie genofondové plochy**, okrem vzdialených brehových, krovinných a trávnatých porastov pri toku Sekčova a kontaktných areálov s vysadenými drevinami. V okrajových častiach lokality PP sa nachádzajú drevinové porasty erózných rýh a odtokových línií.

Významné migračné koridory živočíchov

Na údolie rieky Torysa sa napája zo severu vedúca, jedna z hlavných jarných a jesenných migračných ciest vtáctva. Po prelete masívu Stráží zamokrené plochy a miesta okolo vodnej hladiny v alúviu tokov Sekčova a Torysy na severnom výbežku Košickej kotliny predstavujú oddychové lokality migrujúcim druhom.

2. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

Štruktúra krajiny

Riešené územie je z geomorfologického hľadiska súčasťou Toryskej pahorkatiny na severnom výbežku Košickej kotliny, ktorá je v rámci širšieho okolia stredne intenzívne až intenzívne využívaná poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom. Súčasná štruktúra krajiny je výsledkom dlhodobého antropického tlaku na krajinu, kde z pôvodne zalesneného územia bola krajina fragmentovaná na časti urbanizované (sídla, plochy priemyslu a dopravy), poľnohospodársky využívané plochy (orná pôda, lúky, pasienky, ovocné sady), plochy lesa, plochy nelesnej drevinovej vegetácie, ostatné plochy, vodné plochy. Sumárne možno konštatovať, že sa v širšom okolí striedajú prvky poľnohospodárskej, priemyselnej, sídelnej a rekreačnej krajiny. V roku 1998 bola v meste Prešov nasledovná štruktúra využitia územia:

Úhrnné hodnoty druhov pozemkov mesta Prešov

Plocha:	ha	%
orná pôda	1647	23
lúky a pasienky	753	11
záhrady, ovocné sady	464	7
lesy	2220	31
vodné plochy	108	2
zastavané plochy	1176	17
vinice, chmeľnice	0	0
ostatné	743	10
Spolu:	7111	100

Zdroj: ŠÚ SR

Riešené územie môžeme charakterizovať z hľadiska zastúpenia ekologicky stabilných plôch podľa stupňa (koeficientu) ekologickej stability. Výpočet stupňa ekologickej stability (SES) bol získaný váhovým koeficientom podielu zastúpenia jednotlivých plôch za celé katastrálne územie mesta Prešov.

Výsledná hodnota SES pre mesto Prešov je **2,64** a v používanej klasifikácii v rámci metodiky pre vypracovanie regionálnych územných systémov ekologickej stability znamená vcelku vyváženú kultúrnu krajinu. Rozloženie plôch s vyšším koeficientom ekologickej stability je v katastrálnom území mesta Prešov nerovnomerné a je sústredené do jeho okrajových častí (najmä juhozápadná a severozápadná časť). Vlastné územie navrhovaného PP hodnotíme ako plochy ekologicky veľmi málo stabilné.

Scenéria krajiny

V rámci širšieho okolia mesta Prešov v scenérii krajiny dominuje striedanie sa zalesnených častí (najmä hrebeňov a vrcholových polôh) vulkanických komplexov Slanských vrchov a Stráží, ktoré je v kontraste s hladšie modelovaným a mennej členitým reliéfom Šarišskej vrchoviny a Toryskej pahorkatiny. Pre širšie okolie je z hľadiska scenérie krajiny určujúca veľkobloková štruktúra poľnohospodárskej pôdy a zalesnené vrcholové partie okolitých pohorí, rozloženie nelesnej drevinovej vegetácie v krajine je nerovnomerné, viazané najmä na údolné polohy vodných tokov (brehové porasty a sprievodná zeleň), na veľké erózne ryhy a terénne hrany, záhrady a verejnú zeleň.

Na lokálnej úrovni sa strieda poľnohospodársky využívaný typ krajiny s urbanizovanými plochami (sídla, plochy výroby, dopravy a služieb), s komplexmi lesných porastov, ktorý dotvárajú prirodzené brehové porasty a sprievodná vegetácia vodných tokov, umelé výsadby ovocných drevín okolo komunikácií (stromoradia), dreviny na plochách verejnej zelene v zastavanom území sídiel, ovocné dreviny záhrad a ovocných sádov. Samotné územie navrhovaného PP predstavuje najmä veľkobloková orná pôda, čiastočne úzkopásové formy hospodárenia na poľnohospodárskej pôde.

Chránené územia a ochranné pásma

Navrhovaná lokalita PP podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny patrí do prvého stupňa ochrany prírody a krajiny, ktorému sa neposkytuje územná ochrana podľa § 17 až 31 citovaného zákona. V juhovýchodnej časti mesta Prešov a vo vzdialenosti asi 2 km východne od lokality PP lesnými porastami Slanských vrchov okrajovo zasahuje navrhované chránené vtáčie územie Slanské vrchy sústavy NATURA 2000.

V rámci stavbou dotknutých plôch sa nenachádzajú chránené územia menšieho plošného rozsahu, ani chránené stromy.

Významné zásahy človeka v krajine (urbanizácia priestoru, situovanie infraštruktúry, poľnohospodárske využívanie, miestami meliorácie koryta vodných tokov, atď.) čiastočne redukovali funkciu vodných tokov Torysa, Sekčov a Delňa ako biokoridorov. Územný systém ekologickej stability vhodne dopĺňa sieť interakčných prvkov vo väzbe na okolité lesné komplexy Stráží, Slanských vrchov a Šarišskej vrchoviny.

Vodný tok Sekčov a niektoré jeho prítoky v severovýchodnej časti mesta Prešov sú zväčša lemované prirodzeným brehovým porastom, reprezentovaným krovinatými vrbami (*Salix triandra*, *S. purpurea*, *S. eleagnos*) a jelšou, menšie zastúpenie majú vysokokmenné vrby a miesta, kde je brehový porast viacetážový. Z hľadiska krajinnoekologického plnia funkciu biocentier a biokoridorov (nezanedbateľné je aj estetické hľadisko) úseky s nenarušenými drevinovými porastami a zachovalými aluviálnymi lúkami, jednými z posledných lokalít v tejto časti regiónu. Celkove možno konštatovať pomerne priaznivé zastúpenie krajinnej zelene v rámci širšie riešenej oblasti (vulkanický masív Stráže, Slanské vrchy), avšak samotné riešené územie je veľmi deficitné z hľadiska zastúpenia stabilnejších krajinných prvkov.

Osobitne chránené územia ochrany prírody a krajiny v širšom okolí lokality zámeru

Názov územia	Katastrálne územie	Kategória ochrany	Plocha v ha	Rok vyhlásenia,	Predmet ochrany
--------------	--------------------	-------------------	-------------	-----------------	-----------------

				spresnenia	
Gímešský jarok	Drienov	NPR	20,6200	1981	lesné spoločenstvá v poľnohospodárskej krajine, štúdium sukcesie
Kokošovská dubina	Kokošovce	NPR	20,0000	1965	spoločenstvo duba, lesnícky výskum
Šarišský hradný vrch	Veľký Šariš	NPR	148,6384	1964	pestrosť biocenóz všetkých expozícií
Dubová hora	Okružná	PR	61,3400	1983	typické lesné spoločenstvá na vyvrelinách
Fintické svahy	Fintice	PR	44,8700	1980	reliktná xerothermná vegetácia
Kapušíansky hradný vrch	Kapušany, Fulianka	PR	18,1000	1980	významné botanické nálezisko na vulkanitoch
Mirkovská kosatcová lúčka	Žehňa	PR	1,1394	1979	nálezisko kosatca sibírskeho
Zbojnický zámok	Ruská Nová Ves	PR	8,0000	1964	teplomilné spoločenstvá na skalnom komplexe
Holá hora	Prešov	CHA	4,5138	1990	ekopedagogická plocha

Zdroj: ŠOP SR, ÚPN VÚC Prešovského kraja

Ochranné a bezpečnostné pásma energetických zariadení

Podľa zákona č. 70/1998 Z.z. o energetike sú stanovené ochranné pásma elektroenergetických (§ 19) a plynárenských zariadení (§ 22) nasledovne:

Pre elektroenergetiku

- Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.
- Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je
 - 10 m pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - 15 m pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane,
 - 20 m pri napätí od 110 kV do 220 kV vrátane,
 - 25 m pri napätí od 220 kV do 400 kV vrátane,
 - 35 m pri napätí nad 400 kV.

Ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 1 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

- V ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané zriaďovať stavby a konštrukcie,
 - pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m; vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno porasty pestovať do takej výšky, aby sa pri páde nemohli dotknúť vodiča elektrického vedenia,
 - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
 - vykonávať iné činnosti, pri ktorých by sa mohla ohroziť bezpečnosť osôb a majetku, prípadne pri ktorých by sa mohlo poškodiť elektrické vedenie alebo ohroziť bezpečnosť osôb a majetku, prípadne pri ktorých by sa mohlo poškodiť elektrické vedenie alebo ohroziť bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky.
- Na umožnenie prístupu a prízjazdu k vonkajším elektrickým vedeniam sú vlastníci pozemkov, povinní udržiavať voľný pruh pozemkov, tzv. bezlesie v šírke 4 m po jednej strane podperných bodov (stožiarov).
- Ochranné pásmo podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je

- a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,
- b) 3 m pri napätí nad 110 kV.

Pre plynárenstvo

1. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti plynovodu alebo iného plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologického plynárenského zariadenia meranou kolmo na túto os alebo na hranu. Táto vzdialenosť je na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu iného plynárenského zariadenia takáto:
 - a) 4 m pre plynovody a plynovodné prípojky s menovitou svetlosťou do 200 mm,
 - b) 8 m pre plynovody a plynovodné prípojky s menovitou svetlosťou do 500 mm.

Bezpečnostné pásma

Bezpečnostné pásma sú určené na zamedzenie alebo na zmiernenie účinkov prípadných porúch alebo havárií plynárenských zariadení alebo odberných plynových zariadení a na ochranu života a zdravia osôb a majetku.

Bezpečnostné pásmo je priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meranou kolmo na túto os alebo na pôdorys. Táto vzdialenosť je na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia takáto:

- a) 10 m pri strednotlakových plynovodoch a prípojkách na voľnom priestranstve a v nezastavanom území,
- b) 20 m pri vysokotlakových plynovodoch a prípojkách s menovitou svetlosťou do 350 mm.

Osobitne chránené druhy živočíchov a rastlín

Vzhľadom na charakter využívania a reálny stav druhotnej (súčasnej) krajinskej štruktúry v riešenom území, na riešenej lokalite PP nie sú evidované osobitne chránené druhy živočíchov a rastlín. Nemožno vylúčiť, že širší región riešenej lokality môže byť príležitostne navštevovaný predátormi (napr. dravcami) ako lovný areál alebo pri hľadaní potravy druhmi, ktoré sú legislatívne (vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z. z.) vyhlásené za chránené na európskej alebo národnej úrovni (napr. jašterica obyčajná, užovka obyčajná, skokan hnedý, skokan zelený, ropucha bradavičnatá, jež bledý, netopiere, atď.).

Chránené stromy

V okrese Prešov sú chránené stromy evidované v katastrálnych územiach Čelovce pri Chmeľove a v meste Prešov. Na území mesta Prešov sú evidované chránené stromy:

Chránené stromy na území mesta Prešov

Názov:	Slovenské meno taxónu:	Vedecké meno taxónu:	Katastrálne územie:
Petöfiho buk	buk lesný	Fagus sylvatica L.	Prešov
Prešovský platan	platan západný	Platanus occidentalis L.	Prešov

Zdroj: ŠOP SR

Na lokalite navrhovaného priemyselného parku nie sú Štátnou ochranou prírody SR evidované žiadne chránené stromy.

Územný systém ekologickej stability

Pre územie Slovenskej republiky bol roku 1992 vypracovaný a vládou SR prijatý Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GN-ÚSES), ktorý bol následne rozpracovaný projektmi regionálneho ÚSES na úroveň jednotlivých okresov. V R-ÚSES okrese Prešov (1993), s následným priemetom do Územného plánu veľkého územného celku Prešovský kraj

(1998) a v koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 boli z hľadiska širšieho okolia aktualizované prvky na nadregionálnej a regionálnej úrovni:

Priemet prvkov ÚSES (regionálna a nadregionálna úroveň) v širšom okolí lokality zámeru na základe aktualizácie GN-ÚSES SR v roku 2000 a R-ÚSES okresu Prešov (1993)

Názov	Kategória prvku	Geomorfologická jednotka	Jadro - súčasné CHÚ	Charakteristika
Kokošovská dubina	NRBc	Slanské vrchy	NPR Kokošovská dubina	lesný komplex (dubiny, dubobučiny)
Gímešský jarok	RBc	Košická kotlina	NPR Gímešský jarok	lesné spoločenstvá (prevaha buka, duba) na vlhkom podklade
Stráže	NRBc	Spišsko-šarišské medzihorie	NPR Šarišský hradný vrch	dubové bučiny na neovulkanitoch a xerothermné spoločenstvá
Kvašná voda -Cemjata	RBc	Šarišská vrchovina		lesné komplexy bukových dúbav a dubových bučín
Stráže -Hradová hora	NRBk	Spišsko-šarišské medzihorie		remízky, trávne porasty a pripotočné spoločenstvá v poľnohospodársky využívannej krajine
Torysa	NRBk	Spišsko-šarišské medzihorie		brehové porasty a aluviálne lúky
Sekčov	RBk	Beskydské predhorie		brehové porasty a aluviálne lúky

Zdroj: R-ÚSES okresu Prešov 1993, ÚPN VÚC Prešovského kraja 1998, KURS 2001, Aktualizácia G-NÚSES - ŠOP SR 2000, Zmeny a doplnky 2004 ÚPN VÚC Prešovského kraja

Poznámka:

NRBc – nadregionálne biocentrum

RBc – regionálne biocentrum

NRBk – nadregionálny biokoridor

RBk – regionálny biokoridor

CHÚ – osobitne chránené územie ochrany prírody a krajiny

ÚSES tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov v príslušnom regióne. Prvky ÚSES zároveň predstavujú lovný alebo potravinový areál, umožňujú migráciu a poskytujú priestor pre rozmnožovanie jednotlivých druhov rastlín aj živočíchov.

Lokalita výstavby PP je situovaná na Toryskej pahorkatine, v bližšom okolí rieky Sekčov (regionálny hydrický biokoridor v zmysle ÚPN VÚC Prešovského kraja v platnom znení). V širšom okolí lokality PP sa vyskytujú plochy a ekosystémy, ktoré z regionálneho i lokálneho hľadiska plnia funkciu prvkov ekologickej stability územia na miestnej, regionálnej i na nadregionálnej úrovni.

3. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia

Obyvateľstvo

Z analýzy populačného vývoja vyplýva, že na konci 80-tych a začiatkom 90-tych rokov sa narušili dlhodobé demografické trendy. Výrazne sa zmenilo reprodukčné správanie obyvateľstva, ktoré sa prejavuje najmä v znižovaní počtu živonarodených detí. Podstatné zmeny sa prejavujú aj v oblasti migrácie obyvateľstva.

Oproti tomu v okrese Prešov sa tieto podstatné zmeny súvisiace s poklesom prirodzeného prírastku či stagnáciou resp. poklesom počtu obyvateľov výrazne neprejavujú. Práve naopak, aj v časovom období deväťdesiatych rokov dochádza k trvalému rastu tohto počtu. Naopak, v prípade samotného mesta

Prešov po období rastu počtu obyvateľov v prvej polovici deväťdesiatych rokov dochádza v ich druhej polovici ku stagnácii vývoja tohto počtu.

Vývoj počtu obyvateľov

Územný celok	2.3.1991	31.12.1996	26.5.2001
Mesto Prešov	87 765	93 147	92 786
Okres Prešov	-	159 579*	161 782
Prešovský kraj	-	777 301*	789 968

Zdroj: ŠÚ SR

* - údaj k 31.12. 1997

Z výsledkov porovnania **vekovej štruktúry obyvateľstva** k 26.5.2001 vyplýva, že podiel obyvateľstva **v predproduktívnom veku** (veková skupina 0 – 14) je na území mesta Prešov len mierne pod úrovňou dosiahnutého priemeru v okrese Prešov i celokrajského priemeru v Prešovskom kraji.

Podiel obyvateľstva **v produktívnom veku** (veková skupina muži 15 – 59, ženy 15 - 54) je na území samotného mesta Prešov nad úrovňou dosiahnutého priemeru v rovnomennom okrese i celokrajského priemeru v Prešovskom kraji.

Podiel obyvateľstva **v poproduktívnom veku** (veková skupina muži nad 60 rokov, ženy nad 55 rokov) je v samotnom meste Prešov pod dosiahnutými úrovňami priemeru v rovnomennom okrese i celokrajského priemeru v Prešovskom kraji, čo v kombinácii s relatívne vysokým podielom obyvateľstva v predproduktívnom veku signalizuje relatívne priaznivé vekové zloženie obyvateľstva.

Vekové zloženie obyvateľstva k 26.5.2001

Územná jednotka	Obyvateľstvo spolu	0 – 14		15 – 59 M / 15 – 54 Ž		60+ M / 55+ Ž	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
Mesto Prešov	92 786	18 610	20,1	59 193	63,8	14 260	15,4
Okres Prešov	161 782	35 462	21,9	98 913	61,1	26 589	16,4
Prešovský kraj	789 968	180 050	22,8	480 763	60,9	125 384	15,9
SR	5 379 455	1 015 493	18,9	3 349 231	62,3	967 207	18,0

Zdroj: ŠÚ SR

Úroveň dosiahnutého vzdelania je mimoriadne dôležitou podmienkou pri uplatnení na trhu práce, pričom vo všeobecnosti vyššia úroveň znamená podstatne vyššiu šancu na spoločenské uplatnenie. Výraznou realizačnou výhodou samotného mesta Prešov i územia rovnomenného okresu je vysoké početné zastúpenie predovšetkým obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním technického i ekonomického smeru, úplným stredným odborným vzdelaním i úplným stredným učňovským vzdelaním s maturitou vytvárajúceho zdroj potenciálnej pracovnej sily aj pre navrhovaný priemyselný park.

Bývajúcce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Mesto Prešov			Okres Prešov		
	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu
Základné	4 518	7 629	12 147	10 926	18 111	29 037
Učňovské (bez maturity)	7 595	5 434	13 029	16 864	10 944	27 808
Stredné odborné (bez maturity)	2 000	2 254	4 254	3 834	3 543	7 377
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	2 931	1 714	4 645	4 976	3 083	8 059
Úplné stredné odborné (s maturitou)	7 345	11 130	18 475	10 444	16 016	26 460
Úplné stredné všeobecné	2 026	3 387	5 413	2 699	4 519	7 188
Vyššie	338	361	699	427	460	887
Vysokoškolské spolu	6 654	5 612	12 266	7 954	6 578	14 532
z toho vysokoškolské univerzitné	2 660	3 696	6 356	3 093	4 258	7 351
z toho vysokoškolské technické	2 638	872	3 510	3 180	1 047	4 227
z toho vysokoškolské ekonomické	673	692	1 365	788	824	1 612
z toho vysokoškolské poľnohospodárske	345	148	493	496	211	707

z toho vysokoškolské ostatné	338	204	542	397	238	635
Ostatní bez udania školského vzdelania	912	928	1 840	1 260	1 240	2 500
Ostatní bez školského vzdelania	17	22	39	129	124	253
Deti do 16 rokov	10 298	9 681	19 979	19 331	18 350	37 681
Počet obyvateľov spolu	44 634	48 152	92 786	78 814	82 968	161 782

Zdroj: ŠÚ SR

Vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku na území mesta Prešov sa bezprostredne odzrkadľuje na dosiahnutej vysokej hodnote nad úrovňami dosiahnutých priemerov za okres Prešov i celokrajského priemeru v Prešovskom kraji, čo vytvára značný tlak na tvorbu nových pracovných príležitostí a bezprostredne zvyšuje konkurenciu na trhu práce.

Vzhľadom na značnú koncentráciu obyvateľstva v rámci územia okresu do samotného okresného mesta Prešov špecifickým znakom okresu Prešov je v porovnaní s inými okresmi na jednej strane vysoký početný, na strane druhej naopak nie príliš vysoký percentuálny podiel obyvateľov dochádzajúcich do zamestnania na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov v rámci územia tohto okresu. Špecifickým znakom samotného mesta Prešov je vysoký percentuálny podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov pracujúcich v rámci súkromného sektora.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

ÚZEMNÁ JEDNOTKA	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Ekonomicky aktívne obyvateľstvo			Podiel ekonomicky aktívnych (%)
	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	
Mesto Prešov	92 786	44 634	48 152	46 025	23 223	22 802	49,6
Okres Prešov	161 782	78 814	82 968	77 268	40 372	36 896	47,8
Prešovský kraj	789 968	388 402	401 566	376 983	199 663	177 320	47,7

Zdroj: ŠÚ SR

Tab.: Bývajúcce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa sektorov a dochádzky do zamestnania

Územný celok	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo					
	Z toho pracujúce vo verejnom sektore		Z toho pracujúce v súkromnom sektore		Z toho odchádza do zamestnania	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Mesto Prešov	17 129	36,8	20 944	45,0	5 362	11,5
Okres Prešov	27 818	35,7	36 358	46,6	21 038	27,0

Zdroj: ŠÚ SR

Sídla

Mesto Prešov leží na 49° severnej zemepisnej šírky a 21° 15' východnej zemepisnej dĺžky, približne v strede regiónu východného Slovenska v severnej časti Košickej kotliny.

Nadmorská výška historického centra, ktoré je vyhlásené za národnú kultúrnu pamiatku, je 252 metrov nad morom. Prešov má rozlohu 73, 14 km², je tretie najväčšie mesto na Slovensku a zároveň je metropolou najväčšieho kraja na Slovensku, ktorý pozostáva z 13 okresov. Plní funkciu významného administratívneho a kultúrno – spoločenského centra.

Mesto Prešov dnes tvoria štyri katastrálne územia : Prešov, Solivar, Nižná Šebastová a Šalgovík. Žije tu cca 93 000 obyvateľov. V národnostnej štruktúre výrazne dominujú Slováci, ktorí tvoria 94, 7% celkového počtu obyvateľov. Z národnostných a etnických menšín sú zastúpení : Ukrajinci, Rómovia, Česi, Maďari a ostatní.

Prvá zachovaná písomná zmienka o Prešove je v listine kráľa Belu IV. z roku 1247. V roku 1299 udelil Prešovu kráľ Ondrej III. mestské výsady. Osídlenie územia dnešného Prešova a jeho okolia sa dá sledovať od staršej doby kamennej. Ďalšie stopy existencie osídlenia pochádzajú z doby bronzovej a z halštatského obdobia, približne z 8.-7. storočia pred n. l. Na sklonku starého a začiatku nášho letopočtu obýval územie na oboch brehoch Torysy ľud s neskorolaténskou kultúrou. V 2. a 3. storočí sa domáce obyvateľstvo dostalo do styku s rímskymi provinciami. Historické slovanské obyvateľstvo je na našom území bezpečne doložené až na prelome 8.-9. storočia. Na prelome 11. a 12. storočia sa

stalo územie stredného Šariša súčasťou uhorského štátu a postupne sa dostalo do područia feudálnej moci šľachty a cirkevných inštitúcií. Krátko po tatárskom vpáde do Uhorska sa v osadách popri tejto ceste osadzovali nemeckí kolonisti a od 14. storočia mala mimoriadny význam pre kupcov z Prešova, Veľkého Šariša a Sabinova. Osada sa rozprestierala na terase nad riekou Torysou, ktorej smer spolu s morfológiou terénu určoval osady, ktorá bola až do konca 13. storočia súčasťou kráľovského panstva so sídlom na hrade Šariš. Právny vývoj Prešova vrcholí v roku 1299, keď mu kráľ Ondrej III. potvrdil mestské výsady. V roku 1374 povýšil panovník Prešov na slobodné kráľovské mesto. Mimoriadny hospodársky rozkvet Prešova okolo polovice 15. storočia, keď tu žilo okolo dvetisíc ľudí zaoberajúcich sa prevažne remeslom. Do začiatku 16. storočia pribudlo toľko remeselníckych združení, že sa Prešov zaradil medzi popredné výrobné centrá na Slovensku hneď po Bratislave a Košiciach. Druhú polovicu 15. storočia charakterizuje nielen neobyčajne rýchly rast obyvateľstva, ale aj stavebný ruch. Na rozdiel od predošlých desaťročí sa týkal predovšetkým rozvoja profánnej meštianskej architektúry. Neskorogotické objekty dodnes tvoria jadro renesančne prestavaných domov po oboch stranách vretenovitého námestia, najmä v jeho strednej časti, kde bývali najmajetnejší občania mesta.

Zvláštnosťou Prešova, ktorý kedysi trpel nedostatkom vody, boli fontány (cisterny) - kamenné nádrže na vodu, slúžiace obyvateľom mesta. Na jar roku 1504 vypukol v meste veľký požiar a zničil domy v oboch mestských štvrtiach na východnej strane námestia. V lete roku 1506 bola dokončená nová vináreň, avšak čoskoro nato nadstavali na ňu jedno poschodie. Tomuto svojmu účelu slúžila spomínaná budova celé 16. a 17. storočie a neskôr začala spĺňať úlohy mestskej radnice. V čase budovania vinárne stavali za ňou na rohu Jarkovej ulice a ulice 29. augusta aj tzv. Caraffovu väznicu. Budova má neskorogotický charakter a svojím rozsahom svedčí jednoznačne o tom, že slúžila rôznym verejným účelom.

V tomto pre umelecký rozvoj mesta mimoriadne priaznivom období sa v roku 1501 mestská rada rozhodla dobudovať farský kostol sv. Mikuláša a v roku 1514- 1515 sa dostavba chrámu sv. Mikuláša uzatvorila. Chrám sv. Mikuláša sa stal výraznou dominantou mestského centra.

V roku 1509 prišlo mesto k výstavbe vonkajšieho hradbového múru, vznikala tiež hodnotná meštianska architektúra. V 16. a 17. storočí obchodný význam mesta výrazne narástol. Súčasne s hospodárstvom sa rozvíjal v meste i spoločenský život. Už v 15. storočí tu vznikali základy bohatých tradícií školstva. V Prešove prekvital literárny život. S rozširovaním vzdelania súvisela knižná kultúra, založená na bohatej tradícii súkromných knižníc. Už v prvej polovici 16. storočia Prešov zasiahla vlna renesancie. Renesančné prestavby v meste pravdepodobne súviseli s požiarom, ktorý tu údajne znovu vypukol r.1565. Nepokoje pretrvávajúce cez celé 17. storočie kvôli šľachtickému povstaniu znamenali pre mesto veľkú finančnú záťaž. Napriek pohnutým časom obchod v meste prekvital. Do polovice 17. storočia sa vzhľad mesta úplne zmenil. Okrem malebných priečelí a rozíhraných tvarov atík, lemujúcich hlavnú ulicu, pribudli do centra mesta i nové verejné budovy - evanjelický kostol a budova kolégia. Neustávajúci prílev obyvateľstva si vynútil hustejšiu zástavbu parciel. Rozrástli sa aj predmestia.

17.storočie sa zapísalo do dejín Prešova Caraffovými prešovskými jatkami, roľníckymi povstaniami, ktoré začiatkom 18. storočia vyústili do ďalšieho protihabsburského stavovského odboja pod vedením Františka Rákócziho II. Z pôvodne kvitnúceho mesta, ktoré v 17. storočí nazývali Malou Viedňou, ostali len trosky. Katastrofálny stav završil požiar v roku 1710 a napokon mor, ktorý roku 1711 zdecimoval vyčerpané obyvateľstvo. Ďalšie veľké požiare sa zopakovali v rokoch 1714 a 1720. Na viacerých domoch v meste už neobnovili renesančnú atiku. Zachovali len tvar pôvodnej strechy, čo sa za ňou skrývala a jej predsunutú časť na kamenných konzolách.

Najkrajšie barokové stavby v Prešove sú mestské paláce z polovice 18. storočia, pochádzajúce akiste z miestnej stavebnej produkcie. Prvou stavbou tohto druhu je palác Klobošickovcov. V rokoch 1769-1770 vybudovali reprezentačný sídelný palác Šarišskej župy a na Dolnom predmestí typické barokovo-klasicistické šľachtické grófa Szirmayho.

V druhej polovici 18. storočia meštianske domy doplnili niekoľkými zaujímavými priečeliami, ktoré svedčia o mimoriadne silnej tradícii atík v Prešove. Do zastavaného územia mesta pribudli okrem palácov dve barokové súsošia - Immaculata na námestí vedľa budovy kolégia, súsošie sv. Socha pred františkánskym kostolom a dnes už nejestvujúce súsošie sv. Jána Nepomuckého pred minoritským kostolom.

Na začiatku 19. storočia sa Prešov stáva strediskom gréckokatolíckej cirkvi. V roku 1816 tu zriadili samostatnú diecézu, ktorej sídlom bol bývalý kláštor a kostol minoritov, upravený v roku 1848. Zástavba sa stále väčšími rozširovala do stredovekých parciel na okraji historického jadra mesta a postupne sa búrali jeho hradby, sa spájalo s predmestskými štvrťami. Na východnej strane, tesne nad hradbovou priekopou, vystavali ešte v roku 1862 gréckokatolícky gymnaziálny internát tzv. Alumneum, ktorý prestavali a rozšírili v roku 1880. V bývalej druhej mestskej štvrti pri hradbách postavili v roku 1882 Ústav anglických panien Sancta Maria s typickým nárožím obráteným do ulice, s plastikou Madony v nik. V roku 1887 zasiahol mesto posledný z rozsiahlych požiarov 19. storočia. V zastavanom území mesta, na prelome 19. a 20. storočia už úplne spojeného komunikáciami s predmestskými oblasťami, pribúdali postupne ďalšie domy - najmä v zadných častiach parciel na Slovenskej a Jarkovej ulici - a súčasne pokračovala zástavba okrajových častí mesta. Na Konštantínovej ulici postavili v roku 1895 budovu ženského učiteľského ústavu a na Kmeťovom stromoradí budovu gréckokatolíckeho učiteľského ústavu, ktorý neskôr rozšírili o internát. V roku 1910-1911 postavili na bývalom dolnom predmestí evanjelické kolegiálne gymnázium (do roku 1985 PF UPJŠ). Ešte koncom osemdesiatych rokov 19. storočia bola postavená na Konštantínovej ulici židovská synagóga so sochárskou výzdobou. V rokoch 1888- 1896 vystavali mimo historického jadra mesta delostrelecké kasárne (Lesík delostrelcov) a komplex kasárenských budov na Košickej ulici. Na konci storočia rastú rodinné domy v rozsiahlych záhradách na Táborsku po oboch stranách dnešnej Vajanského ulice. Prvé desaťročia 20. storočia priniesli zmenu v centre mesta, kde po odstránení cisterien založili malý parčík s Neptúnovou fontánou v strede. V architektúre sa až do zániku rakúsko-uhorskej monarchie uplatňoval historizmus. Napríklad pseudogotické ukončenie veže farského kostola sv. Mikuláša pochádza zo začiatku 20. storočia. Secesia sa v Prešove presadzovala veľmi pomaly a váhavo - len aplikáciou novo chápanej štukovej výzdoby na priečeliach (Bosákova banka z rokov 1923-1924, uzatvárajúca severozápadnú stranu historického jadra mesta a budova mestského klziska). V tridsiatych rokoch bola postavená na východnom okraji mestského návršia (Hollého ul.) nemocnica a budova Strednej priemyselnej školy stavebnej na Plzenskej ulici. V roku 1943 postavili na mieste prístenného hostinca Zelený strom justičný palác a rok predtým na nároží Masarykovej ulice budovy banky. Rozrastajúce sa mesto, poskytujúce stále viac pracovných príležitostí, zaznamenávalo od päťdesiatych rokov prudký prílev obyvateľstva z vidieka; výstavba moderných sídlisk preto takmer na štyri desaťročia zatienila záujem o jeho cenné a dobre zachované historické jadro, vyhlásené v roku 1955 za Štátnu mestskú pamiatkovú rezerváciu.

Priemyselná výroba

Samotné mesto Prešov je významným centrom priemyselnej výroby v rámci územia kraja. Odvetvová štruktúra priemyslu umiestneného v Prešove je výrazne diverzifikovaná. V porovnaní s okresmi Poprad a Humenné, s existenciou priemyselných gigantov - Chemosvit Svit resp. Chemes Humenné patriacich medzi popredné priemyselné podniky aj v rámci Slovenska, v rámci okresu či samotného mesta Prešov nie je lokalizovaný žiaden výraznejší priemyselný subjekt podobný vyššie uvedeným podnikom a tak tento najľudnatejší okres sa napriek pomerne pestrej odvetvovej štruktúre nachádza až na treťom mieste v objeme priemyselnej produkcie v rámci Prešovského kraja.

Ekonomika okresu Prešov je charakterizovaná vo vysokej miere práve priemyselnou výrobou. Jeho odvetvová štruktúra je výrazne diverzifikovaná. V tejto sfére pôsobí v okrese okolo 20 % podnikateľských subjektov. Okres je charakterizovaný aj vysokým podielom obchodných organizácií (cca 40 %), ktoré sú sústredené prevažne v meste Prešove.

Najvýznamnejšie postavenie v rámci odvetvovej štruktúry priemyslu z hľadiska zamestnanosti na území mesta Prešov má strojársky, elektrotechnický a konfekčný priemysel. Nachádza sa tu aj drevospracujúci priemysel, ktorý zastupujú dva veľké podniky a už tradične polygrafický priemysel. Rozsiahle zastúpenie predovšetkým z hľadiska počtu subjektov má potravinársky priemysel, pričom ho reprezentuje 7 väčších podnikov. Unikátnym podnikom je Solivary a. s., jediný závod na ťažbu a spracovanie soli na Slovensku. Priemyselnú štruktúru dopĺňa celý rad menších podnikov a výrobných družstiev.

Dominantnými priemyselnými subjektami v rámci jednotlivých priemyselných odvetví v rámci územia samotného mesta Prešov sú v prípade strojárkeho priemyslu ZVL AUTO, a.s. Prešov –

výrobca valivých ložísk a ložiskových krúžkov a VAP, s.r.o. Prešov – výrobca hydraulických a vzduchových bŕzd, teleskopických tlmičov a ďalšie strojárské organizácie

V rámci elektrotechnického priemyslu dominujú Křižík, a. s. Prešov - výrobca elektromerov a regulačnej a automatizačnej techniky, Spinea, s.r.o. Prešov – výrobca presných prevodových reduktorov.

Popredným odvetvím v prešovskom okrese i samotnom meste Prešov je aj odevný priemysel, ktorý reprezentujú podniky ako OZKN, a.s. Prešov, Vzorodev, v. d. Prešov, Stomex Prešov, Gemor Fashion, s.r.o. Prešov a ďalšie menšie spoločnosti a podnikatelia.

Drevospracujúci priemysel predstavuje firma Kronospan Slovakia, s.r.o. so sídlom v Šarišských Lúkach.

V rámci pestrej štruktúry potravinárskeho priemyslu významné postavenie majú predovšetkým Solivary a. s. - jediný subjekt na Slovensku, zaoberajúci sa ťažbou a spracovaním soli, Šarišské pekárne a cukrárne, Milk Agro a. s., Fragopolis a. s. atď.

Z ostatných priemyselných činností má významné postavenie ešte polygrafický priemysel (Polygraf Print, s.r.o., Kapa Dab, s.r.o. a iné).

Stavebníctvo predstavuje tiež významný podiel na rozvoji ekonomiky mesta Prešov a rovnomenného okresu (okolo 9 % subjektov a cca 7 % všetkých zamestnancov). Tento priemysel sa z pôvodných veľkých stavebných gigantov transformoval na veľké množstvo malých a stredných podnikov a živnostníkov. Z najväčších stavebných firiem je možné uviesť Inžinierske stavby, a.s., Cestné stavby, a.s., Staving, a.s., PeHaEs, a. s., Unistav, s.r.o. a iné.

Podiel zahraničných subjektov na celkovom počte priemyselných subjektov je v rámci okresu Prešov i v rámci Prešovského kraja v všeobecne nízky (cca 13 % resp. 11 %).

Koncepcia územného rozloženia a rozvoja priemyselnej výroby v meste Prešov plošne sústredená do troch lokalít – Juhozápadná priemyselná zóna - Budovateľská ulica, Južná priemyselná zóna a Severovýchodná priemyselná zóna (Nižná Šebastová), pričom časť je lokalizovaná ako samostatné objekty v rôznych častiach mesta.

Juhozápadná priemyselná zóna – Budovateľská ulica je v podstate dobudované územie bez možnosti väčšieho plošného rozširovania. V tejto zóne je potrebné doplniť technickú infraštruktúru a dobudovať dopravné zariadenia. Zóna je veľmi vhodná na štrukturálnu prestavbu existujúcich závodov, vzhľadom na založené stavebné objekty, rozvody sietí a dopravné väzby. Ťažiskovým priemyselným odvetvím na území tejto zóny je elektrotechnický, strojársky a potravinársky priemysel.

Južná priemyselná zóna so zmiešanou funkciou má veľmi dobré napojenie predovšetkým na cestnú sieť. Najväčším podnikom je bývalé ZVL, nachádzajú sa tu rozsiahle areály stavebnej výroby. Do tejto zóny možno počítať aj areál Odevných závodov, Solivary, Autodružstvo a v južnej časti i Hydinárske závody. Zóna je pripravená na štrukturálnu prestavbu, pričom má dobrú infraštruktúrnú prístupnosť a vyhovujúci stavebný fond.

Severovýchodná priemyselná zóna sa rozprestiera i v katastrálnom území obce Ľubotice. Dominantným priemyselným subjektom je drevospracujúci podnik Kronospan, rovnako sa tu nachádzajú skladové areály a výroba stavebných látok. Zóna vykazuje veľmi dobrú úroveň na cestnú i železničnú infraštruktúru. Využitie pozemkov v rámci zóny je málo efektívne s možnosťou intenzifikovať využitie existujúcich areálov a plánovanou územnou rezervou na lokalizáciu skladového areálu.

Z hľadiska ďalšieho rozvoja podnikateľských plôch má mesto v schválenom územnom pláne vyčlenené plochy pre priemyselné zóny v lokalitách **Grófske - 205 ha**, Mesovo - 63 ha, Široké - 24 ha, Tably - 20 ha a Lominová - 16,5 ha. Uvedené lokality sú dnes prevažne v súkromnom vlastníctve ako poľnohospodárska pôda, ktorú využívajú právnické subjekty i súkromne hospodáriaci roľníci. Z hľadiska vybavenia pozemkov technickou infraštruktúrou, situácia je rôzna u jednotlivých lokalít. Všade bude potrebné investovať do vybudovania vhodnej technickej infraštruktúry, rozličné budú iba náklady na jej vybudovanie v závislosti od vzdialenosti od existujúcich bodov napojenia.

Poľnohospodárska výroba

V odvetví poľnohospodárstva v roku 2002 pracovalo 1 210 zamestnancov, čo je nárast oproti roku 2001 o 8,5 %. Priemerná mesačná mzda bola 9 728 Sk.

V okrese Prešov prevláda živočíšna výroba. Je zameraná najmä na chov ošípaných – 38 167 ks, hovädzieho dobytku – 11 482 ks, hydiny – 490 216 ks a oviec – 10 494 ks. Pretrvávajú trend poklesu stavov zvierat, ale v porovnaní s predchádzajúcim obdobím je tento pokles minimálny a hovorí o určitej stabilizácii.

Rastlinná výroba je zameraná na pestovanie obilnín – 8 414 ha, olejní – 3 425 ha a kukurice na siláž – 2 102 ha. Doplnkovými plodinami sú horčica, strukoviny, zemiaky a sója.

V roku 2002 v okrese Prešov hospodáril 8 poľnohospodárskych družstiev, 10 spoločností s r.o. a 31 súkromne hospodáriacich roľníkov. Medzi prosperujúce poľnohospodárske družstvá môžeme zaradiť PD Tulčík, PD Kapušany, PD Svinia a PD Široké.

Riešené územie v lokalite Lominová - Široké vymedzené plochou predpokladaného priemyselného parku je v súčasnosti využívané čiastočne ako poľnohospodárska orná pôda, čiastočne ako extenzívne trvalé trávne porasty alebo zaburinené pasienky s lokálnym náletom drevín (lokálne majú charakter ostatnej plochy).

Lesné hospodárstvo

Výmera lesných pozemkov (lesný pôdny fond) v okrese Prešov k 31.12.2002 bola 33 159 ha, čo predstavuje 36,46 % lesnatosť. Štruktúra lesov podľa režimu obhospodarovania, daného kategorizáciou lesov, pozostávala z hospodárskych lesov so 77,6 % podielom plošného zastúpenia, z lesov osobitného určenia s 12,0 % podielom a ochranných lesov s 10,4 % zastúpením.

Plošné a % zastúpenie kategórií lesov v okrese Prešov v roku 2002

Územie	Hospodárske lesy		Ochranné lesy		Lesy osobitného určenia		Spolu
	ha	%	ha	%	ha	%	
Okres Prešov	25 733	77,6	3 464	10,4	3 961	12,0	33 159

Zdroj: Lesoprojekt Zvolen

Podľa dostupných údajov (internetové stránky Lesoprojekt Zvolen) sa v okrese Prešov vyťaží ročne asi 129 000 m³ drevnej hmoty, pričom najväčší podiel na ťažbe je v štátnom a súkromnom sektore. Z hľadiska užívania lesov je v okrese Prešov najväčšia výmera (23 647 ha) v užívaní štátneho sektoru, 8965 ha je v užívaní spoločenstevnom, 3427 ha užívajú súkromníci, 608 ha užívajú obce a 53 ha cirkev.

Doprava a dopravné plochy

Mesto Prešov vrátane svojho širšieho záujmového územia tvoreného rovnomenným okresom má veľmi výhodnú polohu z hľadiska trasovania významných medzinárodných dopravných koridorov, pričom samotné mesto Prešov je významným dopravným uzlom cestnej a železničnej dopravy, v ktorom sa stretávajú viaceré dopravné trasy medzinárodného významu.

Pri hodnotení komunikačných predpokladov širšie dotknuté územie mesta vykazuje veľmi dobrú úroveň napojenia na nadradenú súčasnú a predovšetkým plánovanú resp. výhľadovú dopravnú infraštruktúru vytvárajúcej vhodné realizačné predpoklady pre prílev domácich i zahraničných investícií i dlhodobých i tranzitných turistických návštevníkov.

Z nadregionálnej dopravnej infraštruktúry najvýznamnejšie postavenie vo výhľadovom období bude mať plánovaná trasa diaľnice D-1, tvoriacej spolu so štátnou cestou I/18 (E50) medzinárodný cestný koridor VA v základnej kategórii D-26,5/120, pričom samotné mesto Prešov bude na trasu diaľnice dopravne napojené prostredníctvom dvoch mimoúrovňových križovatiek Prešov – západ a Prešov – juh. Mestom Prešov rovnako prechádza medzinárodná trasa kombinovanej dopravy C – E 30/1: Poľská republika – Plaveč – Prešov – Košice – Maďarská republika.

Najvýznamnejšou cestnou komunikáciou prechádzajúcou samotným zastavaným územím mesta Prešov v západno – východnom smere je štátna cesta I/18 (E 50) v trase štátna hranica ČR/SR – Trenčín - Žilina - Poprad – Prešov – Michalovce – štátna hranica SR/Ukrajina. Predmetná štátna cesta v úseku

prechádzajúcom zastavaným územím mesta Prešov je vybudovaná ako štvorpruhová komunikácia (MS 21,5/70) so zabezpečením tranzitnej diaľkovej i vnútromestskej dopravy.

V severo - južnom smere mestom Prešov prechádza štátna cesta I/68 v trase štátna hranica PR/SR – Stará Ľubovňa – Ľubotín – Prešov – Košice – štátna hranica SR/MR s nadregionálnym významom najmä pre turisticko – rekreačnú dopravu, pričom z regionálneho hľadiska plní funkciu regionálnej dopravy v urbanizačnej osi Lipany – Sabinov – Prešov – Košice. V zmysle Závaznej časti územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja - Závazných regulatívov funkčného a priestorového usporiadania územia v oblasti dopravy je navrhovaná je úprava cesty v kategórii S 11,5/80 s územnou rezervou na jej rozšírenie na kategóriu S22,5/80 v úseku Prešov - hranica s Poľskou republikou s obchvatmi sídiel Šarišské Michaľany, Sabinov (obchvat centra), Pečovská Nová Ves, Červenica, Lipany (obchvat centra), Pusté Pole a Plavnica, pričom v úseku prietahu cez mesto Prešov je navrhovaná jej preložka z priestoru Dúbrava na Levočskú ulicu pozdĺž východného okraja železničnej trate Kysak – Plaveč s pokračovaním v trase tzv. Nábřežnej komunikácie.

Intenzita dopravy na prietahoch ciest I. triedy v meste Prešov v roku 2000

Číslo úseku	Číslo cesty	Nákladné vozidlá (T)	Osobné vozidlá	Motocykle (M)	Spolu	Dĺžka sčítacieho úseku (m)
00163	000018	2 947	11 720	30	14 697	1 179
00162	000018	3 011	11 367	66	14 444	1 031
00161	000018	3 582	16 279	57	19 918	656
00371	000018	4 221	22 706	84	27 011	1 162
00372	000018	4 352	14 340	40	18 732	3 722
00951	000068	1 818	10 565	37	12 420	2 715
00155	000068	2 145	9 488	27	11 660	1 200
00154	000068	2 116	7 916	30	10 062	650
00153	000068	1 677	10 251	30	11 958	976
00173	000068	5 330	12 780	46	18 536	1 518
00175	000068	1 248	3 015	12	4 275	1 086
00181	000068	1 439	2 648	19	4 106	814

Zdroj: SSC

Severovýchodne od samotného mesta Prešov je na štátnu cestu I/18 napojená štátna cesta I/73 (E 371) v trase štátna hranica PR/SR – Svidník - Giraltovce - Prešov s pokračovaním v trase štátnej cesty I/68 Prešov – Košice – štátna hranica SR/MR s medzinárodným významom ako hlavná trasa kamiónovej dopravy do Poľska a čiastočne na Ukrajinu cez hraničný priechod Vyšný Komárnik - Barwinek. Medzinárodný cestný ťah E 371 v trase ciest I/18 Prešov - Lipníky a I/73 Lipníky – Svidník - hranica s Poľskou republikou tvorí súčasť severojužného rýchlostného cestného prepojenia v nadväznosti na európsku cestu E 71 v trase cesty I/68 Košice - Seňa - hranica s Maďarskou republikou. V rámci zastavané územie mesta Prešov je predmetná štátna cesta trasovaná cez sídliská Sekčov a Šváby.

Štátna cesta I/73 v celej dĺžke a jej koridor je v zmysle Závaznej časti územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja - Závazných regulatívov funkčného a priestorového usporiadania územia v oblasti dopravy vymedzený ako územná rezerva na súbežnú trasu východoslovenskej rýchlostnej komunikácie v kategórii R-22,5/100, vo vymedzených úsekoch i v kategórii S-22,5/100,80 sever - juh v trase Vyšný Komárnik - Svidník - Stročín - Giraltovce - Lipníky (cesta E 371, R4) zaradenej podľa uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 162 zo dňa 21.2.2002 do siete rýchlostných ciest. Prepojenie navrhovanej štátnej cesty na diaľnicu D1 je riešené trasou východného obchvatu mesta zaústeného do mimoúrovňovej križovatky Prešov – juh.

Sieť regionálnych ciest dopĺňa cesta II/546 Prešov – Margecany prepájajúca mesto s regiónom Dolného Spiša (údolia riek Hornádu a Hnilca). Cestnú sieť v rámci širšieho záujmového územia mesta Prešov dopĺňajú štátne cesty II/546 v trase Kapušany (napojenie na štátnu cestu I/18) – Raslavice – Bardejov (napojenie na štátnu cestu I/77) – Zborov – štátna hranica SR/PR i viacero ciest III. triedy.

Mesto Prešov ako krajské sídlo má veľmi silnú zdrojovú a cieľovú dopravu, ako aj vnútromestskú dopravu. Dopravná časť platného ÚPN SÚ rieši dopravu formou postupného budovania tzv. základného komunikačného systému mesta (ZÁKOS), ktorý sa skladá z troch mestských okruhov a systému šiestich radiálnych komunikácií. Územnú dopravnú sieť na území mesta tvorí 186 km ciest a

284 pomenovaných ulíc. Najviac zaťaženými komunikáciami tranzitnou dopravou Levočská ulica po ulicu Obrancov mieru, Sabinovská ulica, Duklianska ulica a Košická ulica.

Dopravný podnik mesta Prešov zabezpečuje verejnú trolejbusovú a autobusovú dopravu v meste Prešov, ako aj pre mesto Veľký Šariš i okolité obce Bzenov, Teriakovce, Ruská Nová Ves, Haniska Malý Šariš, Lubotice, Fintice a Záborské. Mimomestskú dopravu zabezpečuje SAD, a.s. Prešov. Na autobusovú stanicu denne prichádza cca 600 spojov a pohybuje sa tu okolo 70 000 cestujúcich.

Mesto Prešov vrátane centrálnej časti územia rovnomenného okresu je napojené na systém celoštátnej železničnej dopravy predovšetkým prostredníctvom železničnej trate č. 188 Kysak – Plaveč – Muszyna PKP s elektrickou trakciou s medzinárodným významom zaradenej do zoznamu trás AGTC a prechádzajúcej územím samotného mesta v severo – južnom smere, ktorá je v železničnej stanici Kysak napojená na železničnú trať č. 180 Žilina – Košice s medzinárodným významom zaradená medzi medzinárodné trasy kombinovanej dopravy podľa medzinárodných dohôd AGC, AGTC, TEN a TER ako železničná trať C – E 40: ČR – Čadca – Žilina – Poprad – Košice – Čierna nad Tisou.

Zaradením trate štátna hranica Poľska a Slovenska Plaveč - Prešov -Košice - štátna hranica Slovenska a Maďarska Čaňa do medzinárodných tranzitných koridorov (ako tzv. Severojužné prepojenie koridoru číslo IX na trase Krakov - Muszyna - Plaveč - Prešov - Kysak - Košice - Čaňa - Maďarsko - Rumunsko - Bulharsko - Alexandropolis) vzniká potreba modernizovať túto trať na požadované parametre medzinárodnej dohody AGTC. Návrh modernizácie vychádza z perspektívy využitia tejto trasy pre tranzitnú osobnú a nákladnú prepravu v smere sever - juh.

V zmysle Záväznej časti územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja - Záväzných regulatívov funkčného a priestorového usporiadania územia v oblasti dopravy je navrhované zdvojkolažnenie železničnej trate č. 188 Kysak – Plaveč – Muszyna PKP v úseku štátna hranica PR/SR - Plaveč - Prešov - Kysak s jej modernizáciou na parametre predpísané dohodou AGC na traťovú rýchlosť 80 až 100 km/hod. a rovnako preložka trate mimo mesta Prešov po roku 2015.

V meste Prešov je na železničnú trať Kysak – Plaveč napojená železničná trať Prešov – Strážske s regionálnym významom. Predmetná železničná trať je jednokolažná s motorovou trakciou, pričom v zmysle Záväznej časti územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja - Záväzných regulatívov funkčného a priestorového usporiadania územia v oblasti dopravy je zaradená medzi železničné trate s výhľadovou elektrifikáciou. Sieť tratí v okrese Prešov dopĺňa železničná trať č. 194 Kapušany pri Prešove – Bardejov s lokálnym významom.

Železničná trať Prešov – Strážske je situovaná východne od centra mesta so smerovaním do železničnej stanice Šarišské Lúky. Z tejto stanice sú vedené koľajové vlečky do areálu Kronospanu a do priemyselného areálu Širpo. Výhľadovo je uvažované so zdvojkolažnením trate v úseku železničná stanica Prešov – železničná stanica Šarišské Lúky a výstavba kontajnerového prekladiska v blízkosti železničnej stanice Šarišské Lúky.

Železničná trať Kysak – Plaveč – Muszyna PKP je trasovaná predovšetkým cez obytné zóny mesta, pričom sa uvažuje s preložkou uvedenej železničnej trate v spoločnom smerovom vedení so železničnou traťou Prešov – Strážske v úseku medzi železničná stanica Prešov – železničná stanica Šarišské lúky a následným napojením na pôvodnú trasu v priestore Dúbrava s jej následným zdvojkolažnením a elektrifikáciou.

Na území mesta sa nachádzajú dve železničné stanice – Prešov situovaná na železničnej trati Kysak – Plaveč v južnej časti samotného mesta so zabezpečovaním osobnej i nákladnej dopravy a železničná stanica Šarišské Lúky na železničnej trati Prešov – Strážske s dominantným podielom nákladnej dopravy a naopak minimálnym podielom osobnej dopravy. Z oboch železničných staníc sú napojené závodové vlečky viacerých priemyselných subjektov v priestore výrobného okrsku Budovateľskej ulice v prípade železničnej stanice Prešov a výrobného okrsku severovýchod (Širpo) v prípade železničnej stanice Šarišské Lúky.

Najbližšie funkčne a kapacitne vyhovujúce letisko prijímajúce medzinárodnú prepravu je v Košiciach vo vzdialenosti cca 50 km. V meste Prešov sa nachádza vojenské letisko Nižná Šebastová v správe a užívaní Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Okrem vojenskej prevádzky vrtuľníkov 4. vrtuľníkového pluku slúži letisko i na nepravidelné civilné lety aerotaxi a športové lety. Má trávnatú

dráhu v dĺžke 1 900 m. V súčinnosti s Ministerstvom obrany SR je potrebné spracovať štúdiu rozvoja prevádzky letiska.

Samotná lokalita navrhovaného priemyselného parku Prešov – Grófske - infraštruktúra má vhodné realizačné predpoklady pre napojenie na existujúcu dopravnú infraštruktúru. Západným okrajom záujmového územia prechádza železničná trať č. 188 Kysak – Plaveč a východným okrajom štvorpruhová štátna cesta I/18.

Predmetná lokalita je v súčasnosti dopravne sprístupnená prostredníctvom účelových komunikácií s možným jednosmerným výjazdom na štátnu cestu I/18 a na cestu III. triedy Prešov – Fintice – Záhradné.

Zámer tiež uvažuje s napojením PP železničnou vlečkou zo železničnej stanice Šarišské Lúky.

Produktovody

V širšom dotknutom území lokality priemyselného parku sa nenachádzajú žiadne produktovody. Asi 0,5 km severozápadne od hranice PP sa nachádza skladový areál Slovnaft BENZINOL a.s. OZ Kapušany.

Služby

V meste Prešov je dostatočne rozvinutá sieť maloobchodných predajní a supermarketov. V Prešove sídlia: Hypermarket Tesco, Supermarket Tesco, Kaufland, Baumax, Billa, supermarket Hruška a množstvo menších aj väčších predajní potravinárskeho, spotrebného a priemyselného tovaru.

Mesto Prešov je sídlom širokého spektra vzdelávacích zariadení od základných škôl až po vysoké školy. Niektoré zo stredných škôl majú regionálnu pôsobnosť, presahujúcu rámec Prešovského kraja. Gréckokatolícka a pravoslávna bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity majú celoslovenskú pôsobnosť.

Sieť predškolských zariadení na území mesta Prešov tvorí 27 materských škôl, z toho 26 zariadení malo samostatné riaditeľstvo. Základné vzdelanie na území mesta Prešov poskytuje 20 základných škôl, z tohto počtu je 19 zariadení so samostatnou právnou subjektivitou, s celkovým počtom cca 12 917 žiakov v roku 2001. Rovnako na území mesta prešov vyvíja svoju činnosť päť školských zariadení – 3 základné umelecké školy, ABC centrum voľného času a Ekocentrum Holá hora.

Vzhľadom na veľkosť a politicko – administratívne a hospodárske postavenie mesta Prešov v rámci širšieho záujmového územia rovnomenného kraja významné postavenie má stredné školstvo zastúpené viac ako 30 strednými školami a odbornými učilišťami s celkovým počtom cca 12 700 žiakov (rok 2001).

Mesto Prešov je zároveň významným vysokoškolským centrom. Sídlí tu Prešovská univerzita s Filozofickou fakultou, Fakultou humanitných a prírodných vied, Pedagogickou fakultou, Filozofickou fakultou a dvoma bohosloveckými fakultami. Súčasťou univerzity je aj Inštitút turizmu a hotelového manažmentu. Technické vzdelanie poskytuje Fakulta výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach so sídlom v Prešove. Na vysokých školách študuje v rôznych formách štúdia v súčasnosti cca 8 500 poslucháčov.

Dominantným subjektom v oblasti zdravotnej starostlivosti na území mesta Prešov je Nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana s III. typu s dostatočným lôžkovým vybavením a slúži pre celý okres a v niektorých odbornostiach pre celý Prešovský kraj. Ambulantnú zdravotnú starostlivosť zabezpečuje sieť cca 250 ambulancií praktických lekárov a špecialistov a cca 20 lekární.

V oblasti sociálnych služieb pôsobia v meste 2 domovy dôchodcov a 1 domov sociálnych služieb pre telesne postihnutých, kluby dôchodcov, psychosociálne a rehabilitačné centrum, centrum pre deti a mládež, dom sociálnej starostlivosti a iné zariadenia sociálnej starostlivosti. V domovoch dôchodcov je celková kapacita 300 lôžok a v ústave pre telesne postihnutých 130 lôžok. Tieto kapacity sú využívané aj inými obyvateľmi mimo mesta Prešov.

Významné postavenie medzi kultúrnymi zariadeniami na území mesta Prešov majú predovšetkým dve stále divadelné scény - Divadlo Jonáša Záborského a Divadlo Alexandra Duchnoviča, rovnako tu

svoju činnosť vyvíja bábkové divadlo Babadlo. V rámci samotného mesta sa nachádzajú tri kiná s kapacitou 1 270 miest i amfiteáter pre 6 000 divákov. Služby kultúrneho charakteru poskytujú aj Park kultúry a oddychu a Odborový dom kultúry. Najvýznamnejšími knižnicami v Prešove sú Štátna vedecká knižnica, Univerzitná knižnica a Knižnica P. O. Hviezdoslava. Zaujímavé múzejné zbierky zhromažďuje a vystavuje vo viacerých expozíciách Krajské múzeum. Unikátna je stála expozícia Bárkányovej zbierky judaík v Židovskej ortodoxnej synagóge. Pozoruhodné výstavy výtvarného umenia pripravuje Šarišská galéria. Sieť kultúrnych zariadení dopĺňa Hvezdáreň a planetárium.

Najvýznamnejšími športovými zariadeniami na území mesta Prešov sú Mestská viacúčelová hala s celkovou kapacitou 5 500 miest, Zimný štadión VTJ Farmakol pre 6 500 divákov a futbalový štadión FC Tatran s kapacitou 16 000 divákov. Okrem toho sa v meste nachádza prírodné kúpalisko Delňa, letné kúpalisko, dve hádzanárske haly, cyklistický štadión, jazdecký parkúr, dva tenisové areály na nábřeží Torysy stolnotenisová hala i viaceré fitnesscentrá.

Rekreácia a cestovný ruch

Územie okresu Prešov zaberajúce oblasť dolného Šariša má vhodné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu. Ťažiskovými oblasťami sú poznávanie kultúrno-historických pamiatok v sídlach doplnené o možnosti letnej a zimnej rekreácie v Slanských vrchoch.

Najcennejšou devízou riešeného územia okresu Prešov je predovšetkým koncentrácia prvkov kultúrno – historického dedičstva tvoriacich cieľ poznávacieho cestovného ruchu predovšetkým v rámci samotného mesta Prešov i hodnotná, zatiaľ relatívne málo narušená horská i podhorská krajina poskytujúca nevšedné turistické a rekreačné vyžitie v prírodnom prostredí. Na územie okresu Prešov plošne zasahujú 2 navrhované chránené krajinné oblasti – Slanské vrchy a Čierna hora.

V rámci širšieho záujmového územia mesta Prešov sa nenachádzajú významné zdroje prírodných liečivých vôd, ani liečebné kúpele, na druhej strane sa v tomto území nachádza viacero minerálnych prameňov. V minulosti sa pramene v lokalite Iľša využívali na balneologické účely. mnohé pramene minerálnych vôd.

V samotnom meste Prešov i v jeho bezprostrednom okolí sa nachádza významná koncentrácia **kultúrno – historických pamiatok** tvoriacich cieľ poznávacieho turizmu. Významnými historickými sídelnými štruktúrami z hľadiska atraktívnosti pre turistických návštevníkov patrí mestská pamiatková rezervácia Prešov s lokalizáciou viacerých významných národných kultúrnych pamiatok, Areál technickej pamiatky Solivar v Prešove, národná kultúrna pamiatka Furča v Haniske a pamiatková zóna Lačnov.

Z koncepcného a následne aj realizačného hľadiska sú dôležité základné druhy rekreačno – turistických území – rekreačné krajinné celky a územné celky vidieckeho turizmu. V rámci okresu Prešov sa nachádzajú resp. sem plošne zasahujú nasledovné rekreačné krajinné celky:

RKC Bachureň – Branisko - územie rekreačného krajinného celku vymedzené rovnomennými pohoriami vytvára vhodné podmienky pre letnú a zimnú turistiku a lyžovanie. Vhodným zázemím sú podhorské obce vhodné na chalupárske využitie i rázovitá obec Lačnov, ktorá je vyhlásená za pamiatkovú zónu.

RKC Slanské vrchy – Slanské vrchy majú charakter kľudovej zóny s vhodnými podmienkami pre letnú a zimnú turistiku v prírodnom prostredí. Vhodné vybavenostné zázemie predstavujú podhorské obce vhodné pre vidiecku turistiku.

Medzi **územné celky vidieckeho turizmu** (vidiecke územie s potenciálom pre zotavenie) nachádzajúce sa resp. plošne zasahujúce na územie okresu Prešov patrí južná časť Šarišskej vrchoviny. Ťažiskovými **strediskami cestovného ruchu a rekreácie** v širšom dotknutom území mesta Prešov podľa KURS-u 2001 sú Kokošovce – Sigord s dominantnou letnou sezónnou rekreáciou reprezentovanou kúpaním a vodnými športmi v priestore vodnej nádrže Kokošovce i pešou turistikou a cykloturistikou v priľahlom priestore Slanských vrchov a Lipovce – Šindliar s dominanciou turistických aktivít v letnom i zimnom období.

Ťažiskovými **základňami cestovného ruchu a rekreácie** v tomto území sú Prešov – Delňa s areálom prírodného kúpaliska zameraného na prímestskú rekreáciu a Červenica – Dubník so zameraním na poznávací cestovný ruch v priestore Dubnických opálových baní.

Strediská rekreácie a cestovného ruchu v okrese Prešov

Ťažiskové strediská CR a rekreácie podľa KURS 2001	Rozloha rekreačného priestoru v ha	Denná návštevnosť v hlavnej sezóne	
		Súčasná	Výhl'adová
Lipovce – Šindliar	380	600	600
Kokošovce – Sigord	450	1400	3 000

Zdroj: ÚPN VÚC Prešovského kraja

Cieľmi poznávacieho cestovného ruchu sú predovšetkým samotné mesto Prešov, jeho mestská časť Solivar i zručaniny Šarišského hradu a Kapušianskeho hradu.

Mesto Prešov disponuje širokou ponukou ubytovacích i stravovacích zariadení, problémom zostáva iba kvalitatívna úroveň niektorých z nich a zvlášť absencia rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové vyžitie účastníkov cestovného ruchu.

Samotné mesto má viacero kultúrohistorických pamiatok slúžiacich ako ciele pre účastníkov poznávacieho cestovného ruchu. V meste nepôsobí žiadna cestovná kancelária, ktorá by bola špecializovaná na aktívny turistický ruch. Pre náhodných, ale aj cielených návštevníkov mesta sú zabezpečené ubytovacie a stravovacie služby a ostatný potrebný servis. V meste pôsobí Mestské informačné stredisko, ktoré na zmluvnom základe s mestom spravuje webovú stránku mesta a poskytuje aj návštevníkom mesta potrebné informačné služby. V rámci územia mesta Prešov slúžia pre jeho obyvateľov predovšetkým parkové plochy – Kollmanova záhrada s chráneným areálom Holá hora, Záhrada umenia, Park družby a pod. Víkendovej rekreácii slúži lesopark Borkút - Kvašná voda – Cemjata.

Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti

Historické jadro mesta bolo pre vzácne architektonické a kultúrohistorické pamiatky vyhlásené za Mestskú pamiatkovú rezerváciu. V stredoveku mesto obkolesovali a zvierali hradby, z ktorých sa zachovali iba stopy. Pôdorys historického jadra mesta sa zachoval takmer v nezmenenej podobe. Architektúra námestia nie je štýlovo jednoliata. Gotické pamiatky okrem kostola sv. Mikuláša (1347 – 1505) sa zachovali iba v jadre budov. Renesančná architektúra mala žičlivejší osud, zachovali sa celé komplexy renesančných stavieb. Najväčší stavebný ruch prežívalo mesto v 15. a 16. storočí, kedy dostalo dnešný urbanistický charakter.

Historické pozoruhodnosti:

Rímsko-katolícky kostol sv. Mikuláša z roku 1347, gotický kostol s barokovým interiérom a gotickými nástennými maľbami. Kostol je gotickým trojlodím, tzv. sieňový typ.

Grécko-katolícky chrám sv. Jána Krstiteľa – pôvodne gotický jednoloďový kostol, v 17. storočí spojený s minoritským kláštorom a v 18. stor. barokovo prestavaný do súčasnej podoby

Kumšt – pôvodne stredoveká mestská vodáreň, ktorá svoj pôvodný charakter stratila prestavbou interiéru r. 1930 pre potreby Židovského múzea v Prešove. Objekt vznikol pravdepodobne v 40. rokoch 15. storočia.

Carraffova väznica, neskorogotická stavba zo začiatku 16. storočia zakončujúca budovu dnešnej mestskej radnice. Ide o jednu z nemnohých zachovaných gotických pamiatok v Prešove, bola postavená v r. 1504-1509 postavená v roku 1504 ako zbrojnica.

Ortodoxná synagóga s unikátnymi ornamentálnymi maľbami a umelecky zhotoveným svätostánkom, postavená bola v roku 1898.

Františkánsky kostol, barokový jednoloďový rímskokatolícky kostol s dvojvežovým priečelím, spojený na severnej strane s kláštorom. V rokoch 1708 – 1718 sa realizovala rozsiahlejšia rekonštrukcia kostola a kláštora.

Kalvária, barokový komplex s Kostolom Sv. Kríža, 14 kaplniek krížovej cesty s kaplnkou Sv. schodov, katakomby a cintorín.. Stavba prvých sakrálnych objektov sa začala r. 1720 a pokračovala do roku 1769. Niektoré kaplnky krížovej cesty vznikali ešte i v 19. storočí, a to až do roku 1893.

Rákócziho palác – skvost mestskej renesančnej architektúry. Tvorili ho pôvodne dva stredoveké meštianske domy, ktoré dal na konci 16. st. knieža Žigmund Rákoczi prebudovať na honosný mestský palác v renesančnom slohu.

Evanjelický kostol Sv. Trojice, renesančný chrám postavený v období reformácie v rokoch 1642-1647. Neptúnova fontána – jediná zachovaná pôvodná mestská cisterna, súsošie Neptúna pochádza zo začiatku 19. storočia

Súsošie Immaculaty, barokové súsošie vybudované na mieste popravy Carraffových obetí v roku 1751.

Evanjelické kolégium – základný kameň bol položený v roku 1666, prestavané bola po požiari v roku 1887.

Župný dom – barokovo-klasicistická budova palácového typu určená na administratívne účely bývalej Šarišskej stolice.

Floriánova brána – postavená v 1. polovici 15. storočia ako súčasť nových hradieb na západnej strane mesta, po 1. krát prestavaná r. 1673, k ďalšej významnej prestavbe brány došlo v 2. polovici 18. storočia a potom v roku 1808

Bosákova banka – výstavná secesná budova postavená v r. 1923 - 1924

Radnica, niekoľkokrát prestavaná, dnešná budova prestavaná po požiari v roku 1887

Solivar, komplex historických budov soľných baní zo 16. – 18. storočia

Archeologické a paleontologické náleziská, geologické lokality

V širšom okolí zámeru sú v Prešove – časti Solivar evidované archeologické nálezy z mladšej a staršej doby kamennej, nálezy z doby bronzovej. V severozápadnej časti katastra obce Haniska je evidovaný archeologický nález z doby bronzovej.

Pri Nižnej Šebastovej je na lokalite navrhovaného PP podľa podkladov AÚ SAV Nitra evidovaná zaniknutá stredoveká obec (východná časť lokality PP). Pri realizácii stavebných prác, vzhľadom na evidované výskytty archeologických nálezisk v širšom okolí realizácie PP Prešov - Grófske, odporúčame zabezpečiť odborný dohľad, s cieľom zachovať a vyhodnotiť prípadný archeologický nález na lokalite výstavby PP.

4. Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

Znečistenie ovzdušia

Emisie základných znečisťujúcich látok

Emisie základných znečisťujúcich látok zaznamenávali od roku 1990 postupný pokles. Príčinou uvedeného trendu je v prípade samotného mesta Prešov predovšetkým **pokles priemyselnej výroby** a spotreby energie, sprievodnými faktormi sú prijatie novej environmentálnej legislatívy na úseku ochrany ovzdušia, nahrádzanie menej ušľachtilých palív (hnedé uhlie, vykurovací olej) zemným plynom, povinné používanie trojcestných katalytických konvertorov pre všetky nové aj importované staršie osobné motorové vozidlá a používanie bezolovnatého benzínu. Významným ekonomickým nástrojom ochrany ovzdušia sa stáva postupná liberalizácia cien palív a energie. Významne poklesla úroveň klasického znečisťovania ovzdušia (spaľovacie procesy, priemysel), naopak narastalo automobilové znečisťovanie ovzdušia a s tým súvisiace koncentrácie prízemného ozónu.

U všetkých základných znečisťujúcich látok s výnimkou oxidov sýry v okrese Prešov bol v časovom období rokov 2002 - 2004 zaznamenaný všeobecný trend rastu v množstvách emisií. Najvýraznejší rast bol zaznamenaný v prípade emisií oxidu uhoľnatého a tuhých znečisťujúcich látok, kým v prípade emisií oxidov dusíka bol tento nárast iba mierny.

Množstvo emisií (TZL) zo stacionárnych zdrojov v okrese Prešov v období 2002 - 2004 v územnom členení za okres Prešov v tonách

Okres Prešov	TZL	SO ₂	NO _x	CO	Množstvo emisií
--------------	-----	-----------------	-----------------	----	-----------------

					spolu
2002	72,368	25,974	277,765	491,769	867,876
2003	139,219	22,921	255,086	359,932	777,158
2004	173,118	15,350	342,987	813,963	1 345,418

Zdroj: ObÚŽP v Prešove

V nasledovnej tabuľke sú uvedené súhrnné celkové množstvá emisií základných znečisťujúcich látok zo stacionárnych zdrojov u 67 prevádzkovateľov na širšom území mesta Prešov v roku 2004, ktoré plošne zahŕňa katastrálne územie samotného mesta Prešov, katastrálne územia obce Ľubotice a katastrálne územie mesta Veľký Šariš.

Tab.: Množstvo emisií základných znečisťujúcich látok zo stacionárnych zdrojov na širšom území mesta Prešov v roku 2004

	Množstvo emisií (t)				Množstvo emisií spolu	% podiel v rámci okresu
	TZL	SO ₂	NO _x	CO		
Širšie územie mesta Prešov	162,415	8,654	331,290	807,942	1 310,301	97,39

Zdroj: ObÚŽP v Prešove

Najvýznamnejším zdrojom znečistenia na širšom území mesta Prešov je Kronospan Slovakia s. r. o., Prešov, lokalizovaný v katastrálnom území obce Ľubotice, s viac ako trojštvrťinovým podielom na celkovom množstve emisií a zvlášť dominantným podielom na množstvách emisií oxidu uhoľnatého (86,7 %) a tuhých znečisťujúcich látok (85,6 %) v takto vymedzenom území. Z ostatných prevádzkovateľov má významné postavenie Kronospan SK, s. r. o. a súhrnne za všetky svoje zdroje znečistenia i SPRAVBYT a. s., Prešov.

Poradie významných zdrojov znečistenia na širšom území mesta Prešov v roku 2004

P. č.	Názov prevádzkovateľa zdroja	Tepelný príkon (MW)	Množstvo emisií (t)				Množstvo emisií spolu	% podiel v rámci širšieho územia mesta
			TZL	SO ₂	NO _x	CO		
1.	Kronospan Slovakia s. r. o. Prešov	37,80	136,995	0,031	173,682	692,519	1 003,227	76,56
2.	Kronospan SK, s. r. o.	1,10	15,852	0,001	38,690	54,582	109,395	8,39
3.	SPRAVBYT a. s., Prešov	254,79	2,726	0,327	54,713	21,122	78,888	6,02
4.	Posádková správa budov, Prešov	16,47	0,516	5,043	3,430	19,006	27,995	2,14
5.	Pivovar Šariš a. s., Veľký Šariš	37,07	1,985	0,066	14,757	1,111	17,919	1,37
6.	FN s poliklinikou J. A. Raymana, Prešov	25,19	0,360	0,043	7,913	2,653	10,969	0,84
7.	Tepláreň Košice, a. s., prekleňovací zdroj tepla Prešov	35,53	0,342	0,041	7,517	2,519	10,419	0,80
8.	Technické služby a. s. Prešov	1,00	0,789	1,016	0,405	2,968	5,178	0,40
9.	FECUPRAL, s. r. o., Prešov	3,85	0,243	1,923	2,570	0,306	5,042	0,38
10.	Šarišské pekárne a cukrárne, Prešov	16,23	0,159	0,019	3,099	1,252	4,529	0,35
Spolu		429,03	159,967	8,510	306,776	798,308	1 273,561	97,20

Zdroj: ObÚŽP v Prešove

Emisie skleníkových plynov

Dominantné postavenie z hľadiska celkového množstva emitovaných škodlivín majú emisie oxidu uhličitého (CO₂). Najvýznamnejším zdrojom CO₂ je spaľovanie a transformácia fosilných palív predovšetkým pri výrobe tepla, ktoré vo všeobecnosti predstavujú viac ako 95% celkových antropogénnych emisií CO₂. Ďalej oxid uhličitý vzniká v technologických procesoch pri výrobe

cementu, vápna, magnezitu a používaní vápenca, tieto technologické výrobné postupy však nemajú na širšom území mesta Prešov výraznejšie zastúpenie.

Pri výrobe cca 3 500 TJ tepla na širšom území mesta Prešov vznikne 197 050 ton emisií CO₂.

Lokálne znečistenie ovzdušia

Lokálne znečistenie ovzdušia je výsledkom emisií z blízkych stacionárnych zdrojov znečistenia a výrazného príspevku emisií z mobilných zdrojov reprezentovaných predovšetkým automobilovou dopravou.

Na území mesta Prešov tvoria Národnú monitorovaciu sieť kvality ovzdušia SHMÚ dve monitorovacie stanice, ktoré realizujú kontinuálne analýzy základných polutantov.

Prvá stanica sa nachádza na voľnom priestranstve v blízkosti supermarketu Kaufland, na rozhraní Sídlička III a severozápadnej časti širšieho centra mesta. V blízkosti asi 50 m je trasovaná hlavná dopravná tepna v smere na Levoču a asi 500 m severným smerom je lokalizovaná centrálna mestská kotolňa. Druhá monitorovacia stanica je lokalizovaná v miestnej časti Solivar.

Pri oboch týchto monitorovacích staniciach sa kladie dôraz na meranie krátkodobých extrémnych koncentrácií znečistenia a ich vplyvom na ľudské zdravie. Zoznam monitorovaných škodlivín tvoria v prípade stanice Prešov – Sídličko III SO₂, NO₂ a PM₁₀, v prípade stanice Prešov – Solivar SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃, CO a Pb.

Priemerné ročné koncentrácie znečistenia ovzdušia v meste Prešov vyhodnotené za obdobie 1.1. – 31.12.2001 (µg/m³)

Monitorovacia stanica	Priemerná ročná koncentrácia			
	NO _x	SO ₂	Prach	CO
Prešov – Solivar	46,6	19,5	38,4*	361,1
Prešov – Sídličko III	39,9	15,0	33,7*	

Zdroj: SHMÚ

V meste Prešov sa v zvýšenej miere na znečistení ovzdušia podieľajú najmä tuhé častice 1,3 PM₁₀ (prašnosť) a oxidy dusíka, úroveň znečistenia ovzdušia oxidom siričitým je výrazne nižšia a má dlhodobý klesajúci trend. Úroveň znečistenia ovzdušia sa v prípade 24 hodinovej koncentrácie 1,3 PM₁₀ na monitorovacej stanici Prešov Sídličko III v roku 2003 pohybovala nad hodnotou príslušného imisného limitu.

Vyhodnotenie znečistenia ovzdušia v meste Prešov podľa limitnej hodnoty a medze tolerancie za rok 2003

		OCHRANA ZDRAVIA										
Agglomerácia /zóna	Zložka	SO ₂		NO ₂		1,3 PM ₁₀		PM ₁₀		Pb	CO	Benzén
	Doba spriemerovania	1 hod	24 hod	1 hod	1 rok	24 hod	1 rok	24 hod	1 rok	1 rok	8 hod KP ¹	1 rok
	Limitná hodnota µg/m ³ (povolený počet prekročení)	410 (24)	125 (3)	270 (18)	54	60 (35)	43	60 (35)	43	900 ²	14000	10
Prešovský kraj	Prešov Solivar	0	0	0	30,0	30	33,4	15	25,7	45,3	2333	
	Prešov Sídliisko III	0	0	0	24,0	45	39,2	24	30,2			

Zdroj: SHMÚ

¹ maximálna hodnota 8 hod kľavého priemeru ² olovo je v ng/m³

XX,X – hodnota je nad limitnou hodnotou + medzou tolerancie

XXX – počet prekročení > povolený počet

Priemerné ročné koncentrácie ťažkých kovov (ng/m^3) v polietavom prachu vo frakcii PM_{10} v roku 2003

Monitorovacia stanica	Cd	Ni	As
Prešov Solivar	1,83	1,02	2,50

Zdroj: SHMÚ

Prízemný ozón

Prízemný ozón je hlavným stresovým faktorom lesných ekosystémov a príčinou 5-10% úbytku poľnohospodárskej rastlinnej produkcie. Priemerné koncentrácie prízemného ozónu na území Slovenskej republiky rastú s nadmorskou výškou. I keď v poslednom období nie je pozorovaný významnejší trend zvyšovania, počet prekročení imisného limitu ozónu zostáva aj naďalej vysoký. Cieľová hodnota prízemného ozónu pre ochranu vegetácie je v súčasnosti prekračovaná na celom území Slovenska s výnimkou zastavaných území miest.

Dlhodobé charakteristiky úrovne koncentrácie prízemného ozónu ($\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$)

	1998		1999		2000		2001		2002		2003	
	RP	PVO	RP	PVO	RP	PVO	RP	PVO	RP	PVO	RP	PVO
Prešov - Solivar	*	*	45	74	49	90	49	86	45	88	51	100

Zdroj: SHMÚ

RP – ročný priemer, PVO – priemer z denných hodín (9 – 16 h) počas vegetačného obdobia vegetačného obdobia (apríl – september)

* - meranie ozónu zavedené neskôr

Prahová koncentrácia prízemného ozónu pre varovanie obyvateľstva $\text{IH}_{1\text{h}}=240 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ nebola v rokoch 2000 – 2003 na monitorovacej stanici Prešov - Solivar ani raz prekročená. Prahová koncentrácia prízemného ozónu pre informáciu obyvateľstva $\text{IH}_{1\text{h}}=180 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ bola prekročená v rokoch 2000 a 2003, ktoré sa vyznačovali mimoriadne vysokými priemernými dennými teplotami v letných mesiacoch.

Počet prekročení prahových koncentrácií prízemného ozónu pre varovanie a informáciu obyvateľstva v rokoch 1998 - 2003

Stanica	$\text{IH}_{1\text{h}}=240 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$						$\text{IH}_{1\text{h}}=180 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Prešov - Solivar	*	*	0	0	0	0	*	0	23	0	0	7

Zdroj: SHMÚ

* - meranie ozónu zavedené neskôr

V dôsledku výrazného zvýšenia hodnôt v roku 2003 bola v časovom období rokov 2001 – 2003 na monitorovacej stanici Prešov – Solivar prekročená cieľová hodnota koncentrácie pre prízemný ozón pre ochranu ľudského zdravia (maximálny 8 – hodinový priemer $120 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ sa nesmie prekročiť viac ako 25 dní za kalendárny rok, v priemere za tri roky).

Počet dní, v ktorých bola prekročená priemerná osemhodinová koncentrácia prízemného ozónu $120 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (cieľová hodnota pre ochranu ľudského zdravia) na monitorovacej stanici Prešov - Solivar

Stanica	2001	2002	2003	Priemer 2001-2003	1. polrok 2005
Prešov - Solivar	14	17	61	31	17

Zdroj: SHMÚ

AOT40 v priemere za časové obdobie rokov 1999 - 2003 na monitorovacej stanici Prešov – Solivar neprekročilo cieľovú hodnotu pre ochranu vegetácie $18\,000 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}\cdot\text{h}$.

AOT40 v $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}\cdot\text{h}$

Monitorovacia stanica	AOT40	AOT40 _{upr} *	Priemer za roky
Prešov - Solivar	10 802	10 993	1999 – 2003

Zdroj: SHMÚ

* - upravené podľa požiadaviek EU na chýbajúce hodnoty podľa vzťahu $AOT40 \text{ (upravené)} = AOT40 \text{ (namerané)} \times \text{počet možných hodnôt} / \text{počet platných nameraných hodnôt}$

Ochrana ovzdušia

Na základe výsledkov hodnotenia kvality ovzdušia v roku 2004 Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky podľa § 7, ods. 8 zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) v znení neskorších predpisov navrhlo zaradenie jednotlivých zón (územie krajov) a aglomerácií do troch skupín. Prešovský kraj je zaradený v 1. skupine (zóny a aglomerácie, v ktorých je úroveň znečistenia ovzdušia jednou látkou alebo viacerými znečisťujúcimi látkami vyššia ako limitná hodnota, prípadne limitná hodnota zvýšená o medzu tolerancie) pre znečisťujúce látky PM_{10} a ozón a v 3. skupine (zóny a aglomerácie, v ktorých je úroveň znečistenia ovzdušia pod limitnými hodnotami pre oxid siričitý, oxid dusičitý, olovo, oxid uhoľnatý a benzén). Zaradenie benzénu bolo vykonané na základe predbežného hodnotenia kvality ovzdušia.

Oblasti riadenia kvality ovzdušia sú vymedzené v zmysle zákona č. 478/2002 Z.z. §9, ods. 2. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky na základe § 9, ods. 3 zákona o ovzduší navrhlo vymedziť okrem iných i **Oblasť riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM_{10} Územie mesta Prešov a obce Ľubotice**. Pre uvedenú oblasť riadenia kvality ovzdušia podľa § 11, ods. 2 zákona o ovzduší príslušný Krajský úrad životného prostredia v Prešove má vypracovaný **Program na zlepšenie kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM_{10}** .

V I. polroku 2005 bol pre oblasť riadenia kvality ovzdušia Územie mesta Prešov a obce Ľubotice v súlade s § 12 zákona o ovzduší spracovaný **akčný plán**, ktorý obsahuje krátkodobé opatrenia. Tie sa vykonávajú tam, kde je riziko prekročenia limitných hodnôt pre tuhé častice PM_{10} , aby sa riziko znížilo o obmedzilo trvanie jeho výskytu. Pre územie mesta Prešov a obce Ľubotice je to **Všeobecne záväzná vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. 3/2005 z 2. februára 2005, ktorou sa vydáva akčný plán na zabezpečenie kvality ovzdušia**, účinná od 15.2.2005.

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Hlavnými problémami vplývajúcimi na kvalitu podzemných a povrchových vôd sú eutrofizačné procesy (zvýšený obsah biogénnych prvkov P a N), obsah ťažkých kovov a obsah špecifických organických látok vo vodnom prostredí. Medzi hlavné príčiny predovšetkým mikrobiologického znečistenia vodných tokov patrí vypúšťanie nečistených splaškových odpadových vôd z obcí, v ktorých nie sú vybudované verejné kanalizácie s čistiarnami odpadových vôd.

Povrchové vody v širšom dotknutom území mesta Prešov patria do čiastkového povodia rieky Hornád. Sledované ukazovatele znečistenia povrchových vôd a zaradenie vodných tokov do jednotlivých tried kvality je hodnotené podľa kritérií, ktoré určuje STN 75 7211 „Klasifikácia povrchových vôd“.

Od januára 1999 platí nové znenie uvedenej normy. Zmena nastala v počte skupín ukazovateľov, zadelení ukazovateľov do jednotlivých skupín a v medzných hodnotách pre zaradenie jednotlivých ukazovateľov do tried kvality povrchových vôd. Podľa tejto novelizovanej normy sú sledované ukazovatele zoskupené do 8 skupín (A – Kyslíkový režim, B – Základné fyzikálno-chemické ukazovatele, C – Nutrienty, D – Biologické ukazovatele, E – Mikrobiologické ukazovatele, F – Mikropolutanty, G – Toxicita, H – Rádioaktivita).

Zoznam vyhodnotených miest odberov kvality povrchových vôd v povodí riek Torysa a Sekčov v širšom dotknutom území mesta Prešov za obdobie 2002 - 2003

NEC	Miesto sledovania	Riečny km	Počet vzoriek	Trieda kvality vody v skupine ukazovateľov podľa STN 757221							
				A	B	C	D	E	F	G	H
H227000D	Torysa - Šarišské Michaľany	73.3	24	II	II	III	III	IV			
H292010D	Sekčov - ústie	0.2	24	II	IV	III	V	IV	IV		
H298010D	Torysa - Kendice	49.9	24	III	III	V	IV	V	V		
H298030D	Delňa - ústie	0,30	12	II	III	III		IV			

Zdroj: SVP PBaH Košice

Rieka Torysa má na svojom hornom toku až po mesto Prešov charakter čistého toku a pomerne dobrú kvalitu vody. Zhoršenie kvality vody v hodnotených ukazovateľoch vplyvom vypúšťaných priemyselných a splaškových odpadových vôd z mesta Prešov a prítoku rieky Sekčov sa prejavuje v mieste odberu Prešov – Kendice i napriek skutočnosti, že v dôsledku uvedenia mechanicko – biologickej čistiareň odpadových vôd v meste Prešov sa situácia zlepšovala.

Hlavnými zdrojmi znečistenia povrchových vôd v širšom dotknutom území mesta Prešov sú predovšetkým existujúce verejné kanalizácie a čistiareň odpadových vôd v jednotlivých obciach i samotnom okresnom meste i tu lokalizovaný priemysel.

Dominantným zdrojom znečistenia povrchových vôd v rámci komunálnej sféry je predovšetkým mestská čistiareň odpadových vôd v Prešove.

Dominantným zdrojom znečistenia povrchových vôd z priemyselnej výroby vypúšťajúcim po predchádzajúcom prečistení na vlastnej ČOV odpadové vody do rieky Torysa je Pivovar Šariš a. s., so sídlom v meste Veľký Šariš.

Významné vypúšťania do povrchových vôd v roku 2003

Indikatív	Názov užívateľa	Názov toku	Vypúšťanie	
			tis. m ³	m ³ .s ⁻¹
4485HA	VVS– kanalizácia Prešov	Torysa	7 407,9	0,235
3972HA	Pivovar Šariš – ČOV	Torysa	1 100,000	0,035

Zdroj: SHMÚ

Prírodné podzemné vody sú dôležitým zdrojom využívaným na zásobovanie pitnou vodou, v priemyselnej výrobe a v poľnohospodárstve.

V Slovenskej republike sa systematická pozornosť sledovania kvality podzemných vôd sústredila do významných vodohospodárskych oblastí od roku 1982. V súčasnosti je sledovanie kvality podzemných vôd sústredené v 26 oblastiach (aluviálne náplavy, mezozoiká a neovulkanické komplexy) v základnej sieti SHMÚ doplnenej vrtmi a prameňmi využívaných vodných zdrojov. Sledované ukazovatele kvality podzemných vôd sa porovnávajú a vyhodnocujú podľa limitných hodnôt, ktoré pripúšťa STN 75 7111 „Pitná voda“.

Do širšieho záujmového územia mesta Prešov plošne zasahuje 1 vodohospodársky významná oblasť – Riečne náplavy Torysy od Brezovičky po Prešov. Monitorovaciu sieť kvality podzemných vôd v oblasti tvoril 1 vrt základnej siete SHMÚ (ZS), 1 využívaný vrt (VT) a 1 využívaný prameň, ktoré reprezentujú podzemné vody kvartérnych sedimentov.

V rámci sledovaného časového obdobia roku 2001 vo využívaných vodných zdrojoch nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt, nadlimitné NEL_{UV} boli namerané v objekte 106390 Rožkovany.

Hodnoty prekročení limitných hodnôt STN 75 7111 v oblasti Riečne náplavy Torysy od Brezovičky po Prešov v širšom dotknutom území mesta Prešov (v mg/l) v roku 2001

Číslo a názov stanice	Ukazovateľ	Limitná hodnota	Nameraná hodnota
106390ZS Rožkovany	Nepolárne extrahovateľné látky v UV	0,050	0,060

Zdroj: SHMÚ

Z hľadiska úrovne znečistenia podzemných vôd (C_d) (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa v katastrálnom území Prešov prejavuje stredná (hodnoty v intervale 1,1 – 3,00 C_d) až vysoká úroveň tohto znečistenia (hodnoty v intervale 3,1 – 5,0 C_d), ojedinele predovšetkým v juhozápadnej

priemyselnej zóne veľmi vysoká úroveň znečistenia podzemných vôd (hodnoty v intervale 3,1 – 5,0 C_d).

Z hľadiska ohrozenia zásob podzemných vôd znečisťujúcimi látkami (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa v katastrálnom území mesta Prešov veľmi nízke riziko tohto ohrozenia.

Ochrana vôd

Chránenými územiami podľa zákona o vodách sú: územia s povrchovou vodou určenou na odber pre pitnú vodu, územia s vodou vhodnou na kúpanie, územia s povrchovou vodou vhodnou pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, chránené oblasti prirodzenej akumulácie vôd (chránené vodohospodárske oblasti), ochranné pásma vodárenských zdrojov, citlivé oblasti, zraniteľné oblasti a chránené územia a ich ochranné pásma podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.

Nariadenie vlády č. 617/2004 Z.z. ustanovuje **citlivé a zraniteľné oblasti** podľa § 33 a 35 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. **Zraniteľné oblasti** sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých otekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Medzi zraniteľné oblasti patrí i katastrálne územie mesta Prešov.

Degradačné faktory a znečistenie pôd

Kontaminácia pôdy

Chemická degradácia pôd môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej fyzikálnych, chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú nutričnú, technologickú a senzorickú hodnotu dopestovaných plodín, alebo negatívne vplývajú na vodu, atmosféru, ako aj zdravie zvierat a ľudí. Trvalé zmeny hygienických parametrov monitorovaných pôdných vlastností sa v prevažujúcej väčšine prípadov prejavujú až po dlhšom období. Výnimkou môžu byť len náhle zmeny spôsobené živelnými pohromami alebo ekologickými haváriami.

Monitorovanie a hodnotenie kontaminácie pôd je súčasťou Čiastkového monitorovacieho systému Pôda (Linkeš a kol., 1997) ako aj Geochemického atlasu SR, časť Pôda, M 1:200 000 (Čurlík, Šefčík, 1999). Monitorovaním zistené hodnoty sú posudzované podľa Rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva SR o najvyšších prípustných hodnotách škodlivých látok v pôde (kovov, anorganických zlúčenín, aromatických zlúčenín, polycyklických aromatických uhlíkovodíkov (PAU), chlórovaných uhlíkovodíkov, pesticídov a iných) číslo 521/1994-540.

Z organických polutantov, ktoré v pôdach dlhšie pretrvávajú, sú predmetom monitorovania hlavne polycyklické aromatické uhlíkovodíky (PAU). Ostatné organické polutanty majú viac charakter „bodového“ znečistenia. V rámci monitoringu pôd SR boli zistené najvyššie hodnoty PAU najmä na fluvizemiach, v nivách väčších riek, v čierniciach, lokálne aj v luvizemiach a kambizemiach a v okolí priemyselných centier.

Z hľadiska kontaminácie pôd (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa v katastrálnom území mesta Prešov nachádzajú nekontaminované pôdy resp. mierne kontaminované pôdy, kde neogénne podmienený obsah niektorých rizikových prvkov (Ba, Cr, Mo, Ni, V) dosahuje limitné hodnoty A.

Z hľadiska rizika kontaminácie rastlinnej produkcie ťažkými kovmi (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa v katastrálnom území mesta prejavuje vysoké riziko tejto kontaminácie, veľmi silne obmedzené využívanie (odporúča sa na využívanie na trvalé trávne porasty, neodporúča sa aplikácia kompostov II. triedy a pestovanie plodín veľmi citlivých na príjem ťažkých kovov).

Z hľadiska odolnosti pôdy proti kompácii a intoxikácii (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) v tomto katastrálnom území sa prejavuje stredná odolnosť pôdy proti intoxikácii alkalickou i kyslou skupinou rizikových kovov a stredná až silná odolnosť pôdy proti kompácii.

Fyzikálna degradácia pôdy

Hlavným prejavom fyzikálnej degradácie je erózia, odnos pôdných častíc z povrchu pôdy účinkom vody a vetra.

Náchylnosť (potenciál) na eróziu pôdy v závislosti od charakteru reliéfu, pôdotvorného substrátu a pôdneho krytu, klímy a spôsobu využívania pôdy (orná pôda, trvalé trávne porasty, lesy, ...) v reálnych podmienkach determinuje vodnú eróziu. Pre širšie riešené územie Toryskej pahorkatiny je typická stredná až silná náchylnosť pôd k erózii, iba v alúviách vodných tokov je nepatrná až slabá.

Z hľadiska potenciálnej vodnej erózie pôdy (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) je katastrálne územie mesta Prešov zaradené do kategórie slabej potenciálnej vodnej erózie (0,05 – 0,50 mm.rok⁻¹).

Ochrana pôdných zdrojov

Poľnohospodárska pôda zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 1.-4. kvalitatívnej skupiny uvedenej v prílohe č. 3 k zákonu NR SR č. 220/2004 Z.z. sa v katastrálnom území mesta Prešov nenachádza.

Znečistenie horninového prostredia

Znečistenie horninového prostredia v posudzovanom území nebolo skúmané. Prípadná kontaminácia hornín môže byť v danom území viazaná najmä na kvartérne sedimenty (fluviálne sedimenty v alúviu riek Torysa a Sekčov, svahové hlíny na lokalite a v jej širšom okolí), v ktorých sú vytvorené podmienky pre možné šírenie sa znečisťujúcich látok. Pieskovcovo-ílovcové podložie vnútrokarpatského paleogénu a neogénne sedimenty sú vzhľadom na zníženú priepustnosť pre vodu menej náchylné na znečistenie.

Odpady

Vážnym problémom negatívne vplývajúcim na všetky zložky životného a prírodného prostredia sú odpady z výroby i nevýroby. Zariadenia na zneškodňovanie odpadov ako sú skládky odpadov prevádzkované aj uzatvorené, tzv. divoké skládky, spaľovne odpadov patria medzi ohrozujúce prvky životného prostredia.

V porovnaní s rokom 2002 došlo v okrese Prešov k nárastu celkovej produkcie odpadov (vrátane komunálneho) i nárastu produkcie v kategórii zvlášť nebezpečný odpad i ostatný odpad.

Celkové množstvá vyprodukovaných odpadov (vrátane komunálneho) v okrese Prešov za rok 2003

Okres	Druh odpadu	Spolu	Spôsob zneškodnenia odpadu podľa kódu	
			DO 1	DO 2
Prešov	N	1 873,17	0,31	
	O	157 857,73	911,05	1 242,30

Zdroj: SAŽP COHEM

Vysvetlivky:

DO 1 – Uloženie do zeme alebo na povrchu zeme (napr. skládka odpadov)

DO 2 - Úprava pôdnymi procesmi (napr. biodegradácia kvapalných alebo kalových odpadov v pôde atď.)

Infraštruktúra odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Vzhľadom na metódy prevažujúce doteraz v nakladaní s odpadmi (D1 a D10, resp. R1), sú osobitne uvedené údaje o skládkach odpadov, spaľovniach odpadov a zariadeniach na úpravu a zhodnocovanie odpadov (pre metódy R).

Skládkovanie odpadov

Na území okresu Prešov sa nachádza skládka odpadu Petrovany, na ktorej bola dňom 31.5.2004 ukončená prevádzka.

Skládky odpadov na území Prešovského kraja

Okres	Názov skládky	Katastrálne územie	Odpad	Trieda skládky	Prevádzkovateľ skládky
Prešov *	Petrovany*	Petrovany	KO	O	Obecný podnik služieb

Zdroj: ObÚŽP

* prevádzka ukončená k 31.05.2004

Komunálny odpad vznikajúci na území mesta sa v prevažnej miere zneškodňuje na skládke Hanušovce- Petrovce v k. ú. Petrovce prostredníctvom Technických služieb a.s. Prešov. Prevádzkovateľom skládky je firma OZÓN a.s. Je to skládka na odpad nie nebezpečný. Voľná kapacita skládky- 271 750 m³, predpokladaný termín ukončenia prevádzky je v roku 2009.

Spaľovanie odpadov

V meste Prešov sa nachádzajú tri spaľovne odpadov. Z tohto počtu sú však až dve mimo prevádzky – spaľovňa nemocničného odpadu vo Fakultnej Nemocnici s poliklinikou J. A. Raymana a spaľovňa v areáli ZVL AUTO s. r. o. Prešov.

Spaľovne odpadov v okrese Prešov

Mesto	Prevádzkovateľ	Typ spaľovacieho zariadenia	Rok uvedenia do prev.	Projekt./ skut. kapacita	Splňanie emisných limitov	Poznámka
Prešov	ZVL AUTO s r.o. Prešov	Hoval VO 180	1987	85 kg.h ⁻¹ 53 kg.h ⁻¹	nie CO, HF	Spaľovňa mimo prevádzky
Prešov	Fecupral Veľký Šariš	RB 4	1989	150 kg.h ⁻¹ 104 kg.h ⁻¹	nie TZL, CO, SO ₂ , TK 2.	Nová prevádzka, od sept. 2002 – nový dioxínový filter
Prešov	NsP Prešov	SU 24	1996	95 kg.h ⁻¹ 71 kg.h ⁻¹	Áno	Odstavenie – mimo prevádzky

Zdroj: SAŽP

Úprava a zhodnocovanie odpadov

Výrobou granulátu, ktorý sa z väčšej časti vyváža do zahraničia, sa zaoberá ESP, s.r.o. Prešov a EASTERN SLOVAKIA PROJECT, s.r.o. v okrese Prešov s kapacitou 600t/rok.

EBA, s.r.o. Bratislava v prevádzke v Prešove sa zaoberá kompostovaním vybraných druhov odpadov. EBA, s.r.o. má vo svojom programe okrem kompostovania aj dekontamináciu zväčša znečistených zemín a kameniva, ktoré obsahujú nebezpečné látky ropného pôvodu.

Prešovská firma FECUPRAL, s.r.o., sa okrem prevádzky spaľovne zaoberá aj recykláciou nebezpečných odpadov ako sú napríklad rozpúšťadlá a vývojky s projektovanou kapacitou 20 l/hod. až 25 l/hod., pričom za rok 2002 sa zregenerovalo 37 t týchto odpadov. Firma prevádzkuje aj linku na recykláciu odpadových výbojok a žiaroviek s obsahom ortuti s kapacitou 52 t/rok.

Materiálové zhodnocovanie opotrebovaných olejov má vo svojom programe firma EKOL – RECYKLAČNÉ SYSTÉMY, kde sa ročne zhodnotí 1 200 t odpadu.

Cenný hliníkový odpad a jeho zlúčeniny zbiera a zhodnocuje ako druhotnú surovinu spoločnosť TAVAL, s.r.o. v Ľuboticiach.

Separovaný zber odpadu v meste zatiaľ nie je komplexne zavedený. Realizuje sa zber papiera, skla v rámci 40 stanovísk s dotriedňovaním v areáli Technických služieb a.s. Prešov, ďalej separácia biologicky rozložiteľných odpadu z mestskej zelene ako aj separácia zložiek KO - žiarivky, opotrebované batérie a akumulátory. Medzi opatreniami a cieľmi POH do roku 2005 je aj zavedenie účinného a komplexného separovaného zberu v meste pre komodity- plasty z PET, plasty z PVC, papier a lepenka, sklo, zriadenie a dobudovanie súčasných zberných stredísk na nebezpečné odpady a vyseparované zložky KO- žiarivky, opotrebované batérie a akumulátory. Zhodnocovanie týchto komodít je podmienené vybudovaním zberných a dotriedňovacích zariadení v rámci mesta aj okresu v nadväznosti na výber vhodných technológií na ich zhodnocovanie v spojitosti s výrobou spoločensky požadovaných výrobkov.

Hluk a vibrácie

Hluk je akustický fenomén zvuku. Nebezpečnosť jeho pôsobenia na človeka spočíva v tom, že zvuková energia podlieha entropii a v porovnaní s napr. chemickými látkami nezanecháva žiadne

rezíduá. Podľa poznatkov zdravotníctva hluková hladina 65 dB (A) predstavuje hranicu, od ktorej začína byť negatívne ovplyvňovaný vegetatívny nervový systém. Podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva č. 14/1977 Zb. sú stanovené prípustné hodnoty hluku 60 dB (A) pre dennú dobu a 50 dB (A) pre nočnú dobu.

Doprava na najviac zaťažených úsekoch ciest v meste Prešov je zdrojom nadmerného hluku, ktorý môže siahať približne do vzdialenosti 150 – 200 m od cestných komunikácií. Pritom doprava je na existujúcich prietokoch štátnych ciest na dlhých úsekoch cez zóny bytovej výstavby predovšetkým na Levočskej ulici, uliciach Obrancov mieru a 17. novembra, Sabinovskej ulici a Šafárikovej ulici. Nadmerným hlukom len pozdĺž prietoku štátnej cesty I/18 (E 50) cez mesto Prešov je v súčasnosti bezprostredne ovplyvnených viac ako 8 000 obyvateľov samotného mesta.

V meste Prešov bolo obyvateľstvo na základe výsledkov monitorovania hluku v roku 1998 podľa ekvivalentných hladín hluku z cestnej dopravy atakované hlukom v nasledovnom rozsahu:

Počet obyvateľov zaťažených hlukom z cestnej dopravy v meste Prešov

Hladina hluku	% obyvateľov zaťažených hlukom z cestnej dopravy
>55 dB(A)	23,3
>60 dB(A)	15,2
>65 dB(A)	5,5
>70 dB(A)	2,5

Zdroj: ŠZÚ SR

V samotnej lokalite navrhovaného priemyselného parku Prešov – Grófske - infraštruktúra sa už v súčasnom období prejavuje v dôsledku značnej koncentrácie stacionárnych a líniových zdrojov zvýšená úroveň hlukovej záťaže. Významnými líniovými zdrojmi hluku sú trasa štvorpruhového diaľničného privádzača, štátna cesta I/68 a železničná trať č. 188 Kysak – Plaveč.

Zdroje žiarenia a iné fyzikálne polia

V riešenom území nie sú evidované žiadne zdroje rádioaktívneho žiarenia umelého pôvodu. V nevelkej vzdialenosti od navrhovanej lokality priemyselného parku Prešov – Grófske - infraštruktúra je lokalizované letisko Prešov s umiestnením radarových systémov, ktorý sú zdrojom pulzného elektromagnetického žiarenia. Uvedenú skutočnosť je potrebné akceptovať pri návrhu umiestnenia niektorých citlivých výrob a technológií na ploche priemyselného parku.

Katastrálne územie mesta Prešov patrí do kategórie nízkeho až stredného radónového rizika.

Z významných geodynamických javov (Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002) sa v katastrálnom území mesta Prešov nachádzajú svahové poruchy na neogéne. Predmetné katastrálne územie sa vyznačuje strednou až silnou náchylnosťou územia na zosúvanie.

Seizmické ohrozenie, podľa Atlasu krajiny Slovenskej republiky, je zaradené medzi vybrané geofyzikálne faktory životného prostredia. Vyjadruje pravdepodobnosť neprekročenia seizmického pohybu počas denného časového intervalu na zvolenej záujmovej lokalite. Z hľadiska ohrozenia územia seizmicitou (Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002) sa v katastrálnom území mesta Prešov maximálna očakávaná intenzita pohybuje okolo 6 ⁰EMS 98. Seizmické ohrozenie v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov (Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002) sa pohybuje v intervale 0,8 – 1,3 m.s⁻².

Hydromelióracie

Podľa dostupných podkladov je na značnej časti výmery lokality PP Prešov - Grófske evidovaná plocha realizovaných melioračných zásahov.

Poškodenie vegetácie imisiami

Podľa výročnej správy Čiastkového monitorovacieho systému Lesy (Lesnícky výskumný ústav, Zvolen) za rok 2002, je každoročne najviac stromov poškodených priamou činnosťou človeka (ťažbová činnosť) a hubami. V roku 2002 sa vyskytol vysoký podiel poškodenia listožravým hmyzom. Po ňom nasleduje poškodenie abiotickými škodlivými činiteľmi. Vplyv jednotlivých druhov poškodenia na zvyšovanie defoliácie je približne rovnaký. Zhruba môžeme povedať, že každý tretí poškodený strom má defoliáciu väčšiu ako 25 %. Najviac poškodzovanou drevinou je dub, hrab a agát, najmenej poškodzovanou borovica, jedľa a buk. Najväčší podiel na vysokom poškodení duba a hraba mal v roku 2002 listožravý hmyz.

Poškodenie koruny a kmeňa

Drevina:	% stromov:
Smrek	13,2
Jedľa	8,0
Borovica	5,8
Buk	12,1
Dub	33,1
Hrab	33,1

zdroj: LVÚ Zvolen

Z hľadiska zdravotného stavu lesov (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) v katastrálnom území mesta Prešov plošne prevládajú zdravé (defoliácia 0 – 10 %) resp. veľmi slabo poškodené porasty (defoliácia 11 – 20 %), iba veľmi ojedinele severne od mesta sa vyskytujú plochy silne poškodených lesných porastov (defoliácia > 40 %).

Z hľadiska zaťaženia lesných drevín (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) koeficient zaťaženia ťažkými kovmi K_Z sa v tomto katastrálnom území pohybuje v intervale 1,501 – 2,000, koeficient zaťaženia sýrou K_S v intervale 2,001 – 2,500 a koeficient zaťaženia ortuťou K_{Hg} v intervale 5,001 – 7,000.

Priemerná depozícia síry v lesoch (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) v rokoch 1990 – 1995 sa v katastrálnom území mesta Prešov pohybovala v intervale 15,1 – 20,00 kg.ha⁻¹.rok⁻¹ a priemerná depozícia dusíka v lesoch rovnako v intervale do 15,1 kg.ha⁻¹.rok⁻¹.

Zdravotný stav obyvateľstva

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie. Vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí je doteraz len málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v nasledovných ukazovateľoch zdravotného stavu obyvateľstva:

Stredná dĺžka života pri narodení, tzv. nádej na dožitie je základným ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov. Predstavuje priemerný počet rokov života novorodenca, ktorý môže dosiahnuť pri rešpektovaní špecifickej úmrtnosti v danom období.

Stredná dĺžka života pri narodení v Prešovskom kraji v období 1996-2000

Územie	MUŽI E^M_0	ŽENY E^Z_0
Prešov	69,97	77,70
Prešovský kraj*	69,36	77,32

SR	68,82	76,79
----	-------	-------

Zdroj: ÚZIS

* - za roky 1998-2000

Okres Prešov patrí k regiónom s najvyššou **pôrodnosťou (natalitou)** v rámci Slovenska.

Natalita v období 1998 – 2002 (v ‰)

Územie	1998	1999	2000	2001	2002
Prešov	12,38	12,82	12,09	11,21	11,01
Prešovský kraj	13,64	13,30	13,03	12,26	11,96
SR	10,68	10,42	10,21	9,51	9,45

Zdroj: ŠÚ SR

Populačný vývoj ovplyvňuje aj ďalší významný demografický ukazovateľ – **potratovosť**, na ktorom má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien.

Počet samovoľných potratov na 1000 žien vo fertilnom veku je v okrese Prešov podstatne vyšší ako celoslovenský priemer. Hodnoty mimomaternicových tehotenstiev na 1000 žien vo fertilnom veku v sledovanom období sú na úrovni celoslovenského priemeru.

Samovoľné potraty a mimomaternicové tehotenstvá v rokoch 1998 a 2002

Územie	Samovoľné potraty				Mimomaternicové tehotenstvo			
	1998		2002		1998		2002	
	abs.	na 1000 žien vo fertil. v.	abs.	na 1000 žien vo fertil. v.	abs.	na 1000 žien vo fertil. v.	abs.	na 1000 žien vo fertil. v.
Prešov	288	6,77	240	5,56	7	0,16	12	0,28
Prešovský kraj	1156	5,69	999	4,83	65	0,32	56	0,27
SR	5 549	3,86	4 759	3,28	472	0,33	406	0,28

Zdroj : ÚZIS

Citlivým ukazovateľom hygienickej a kultúrnej úrovne života obyvateľstva, ako aj meradlom zdravotníckej starostlivosti je **novorodenecká (perinatálna) úmrtnosť** (podiel novorodencov, ktorí zomierajú do 28 dní) a **dojčenská úmrtnosť** (počet novorodencov zomretých do 1 roka života na 1000 živonarodených detí). Úmrtia novorodencov v prvých dňoch života spôsobujú najmä vnútorné príčiny, ako vrodené chyby, choroby matky atď., kým v neskoršom období pri úmrtiach novorodencov prevládajú hlavne vonkajšie príčiny, predovšetkým infekcie a úrazy.

Napriek tomu, že v uplynulom období došlo k podstatnému zníženiu dojčenskej i novorodeneckej úmrtnosti, okres Prešov v prepočte na 1000 živonarodených prevyšuje hodnoty celokrajského i celoslovenského priemeru.

Novorodenecká a dojčenská úmrtnosť

Územie	Novorodenecká úmrtnosť (‰)			Dojčenská úmrtnosť (‰)		
	1998	2000	2002	1998	2000	2002
Prešov	10,60	9,73	6,15	14,13	17,92	12,86
Prešovský kraj	7,72	7,61	6,22	12,61	13,67	10,02
SR	5,38	5,39	4,68	8,79	8,58	7,63

Zdroj: ŠÚ SR

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj **úmrtnosť – mortalita**. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva.

Pri sledovaní úmrtnosti obyvateľstva v závislosti od veku a pohlavia je možné tak ako v republikovom priemere aj okrese Prešov pozorovať nadúmrtnosť mužov.

Mortalita v období 1998 – 2002 (v ‰):

Územie	1998	1999	2000	2001	2002
Prešov	7,91	7,96	7,93	8,18	8,13
Prešovský kraj	8,46	8,35	8,33	8,38	8,19
SR	9,86	9,71	9,76	9,66	9,58

Zdroj: ŠÚ SR

V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v okrese Prešov dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca, úmrtnosť na nádorové ochorenia a úmrtnosť na ochorenia dýchacej sústavy. Úmrtnosťou na vonkajšie príčiny sú podstatne viac postihnutí muži, ktorí často zomierajú pri dopravných nehodách i úmyselným sebapoškodením.

Súhrnné hodnotenie kvality životného prostredia

Z hľadiska **zaťaženia územia stresovými faktormi** (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa v katastrálnom území mesta Prešov prejavuje zaťaženie územia prírodno – antropogénnymi faktormi spôsobené kumuláciou antropogénnych stresových faktorov a svahových procesov.

Vymedzené katastrálne územie patrí medzi poloprírodné areály územného systému stresových faktorov (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002). Z vybraných stresových faktorov dominantnú úlohu zohráva silné znečistenie ovzdušia, kumulácia antropogénnych stresových faktorov a svahové procesy.

Stupeň narušenia pôvodného prírodného prostredia je závislý predovšetkým od stupňa ekonomickej aktivity a s tým súvisiacej intenzity antropických vplyvov. Na základe analýzy socioekonomických pomerov a stavu zložiek životného prostredia v katastrálnom území mesta Prešov je toto územie v porovnaní s inými lokalitami výrazne zasiahnuté negatívnym vplyvom priemyselnej výroby, intenzívnej poľnohospodárskej výroby a vysokou intenzitou cestnej dopravy. Do katastrálneho územia mesta Prešov plošne zasahuje **Prešovsko - košická zaťažená oblasť** v zmysle aktualizácie environmentálnej regionalizácie Slovenskej republiky z roku 2002.

IV. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O PREDPOKLADANÝCH VPLYVOCH NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA A O MOŽNOSTIACH OPATRENÍ NA ICH ZMIERNENIE

1. Požiadavky na vstupy

Záber pôdy

Kapacity priemyselného parku :

Celková plocha priemyselného parku (spolu) : 222,640 ha

V k.ú. Nižná Šebastová 170,489 ha

V k.ú. Kapušany 52,151 ha

Celková plocha navrhovaných sekcií : 185,06 ha

V k.ú. Nižná Šebastová 139,97 ha z toho : - priemyselná výroba 136,62 ha

- občianska vybavenosť 3,35 ha

V k.ú. Kapušany 45,09 ha

Tabuľka bilancie nových kapacít priemyslu v k.ú. Nižná Šebastová :

Sekcia	Plocha sekcie (ha)	Zastavaná plocha (m ²)	Spevnené plochy (ha)
G/1	5,41	5 500	1,82
G/2	4,65	4 700	1,57
G/3	8,83	8 800	2,94
G/4	4,31	4 300	1,44
G/5	4,52	4 500	1,51
G/6	13,10	13 100	4,38
G/7	7,35	7 300	2,45
G/8	4,61	4 600	1,53
G/9	6,85	6 900	2,28
G/10	1,85	1 800	0,61
G/11	2,13	2 200	0,72
G/12	9,47	9 500	3,16
G/13	14,05	14 000	4,68
G/14	10,92	10 900	3,64
G/15	4,94	4 900	1,65
G/16	4,99	5 000	1,66
G/17	4,59	4 600	1,53
G/18	3,89	3 900	1,30
G/19	6,57	6 500	2,19
G/20	13,59	13 600	4,53
Spolu :	136,62	136 600	45,59

Tabuľka bilancie nových kapacít občianskej vybavenosti v k.ú. Nižná Šebastová :

Sekcia	Plocha sekcie (ha)	Zastavaná plocha (m ²)	Spevnené plochy (ha)
OV/1	1,85	620	1,05
OV/2	1,50	500	0,85
Spolu :	3,35	1 120	1,9

Tabuľka bilancie nových kapacít priemyslu v k.ú. Kapušany (nie je predmetom hodnotenia):

Sekcia	Plocha sekcie (ha)	Zastavaná plocha (m ²)	Spevnené plochy (ha)
K/1	3,20	3 200	1,06
K/2	11,74	11 700	3,91
K/3	4,22	4 200	1,40
K/4	8,54	8 500	2,84
K/5	10,26	10 200	3,42
K/6	4,89	4 900	1,63
K/7	2,24	2 200	0,74
Spolu :	45,09	44 900	15,00

Chránené územia

Navrhovaná činnosť nezasahuje do chráneného územia.

Ochranné pásma

Pre stavebné a prevádzkové objekty PP platia nasledovné ochranné pásma:

- cesta I. triedy I/18 Prešov – Vranov nad Topľou	50 m
- 22 kV vzdušných rozvodov elektrickej energie	10 m
- pre plynovody a plynovodné prípojky s menovitou svetlosťou do 200 mm	4 m
- pre plynovody a plynovodné prípojky s menovitou svetlosťou do 500 mm	8 m

Potreba vody

Výstavba PP si vyžiada nasledovné množstvá vody:

I. Potreba vody pre zamestnancov v priemysle

$$Q_p = 12,36 \text{ l.s}^{-1} \quad Q_m = 16,06 \text{ l.s}^{-1} \quad Q_h = 37,95 \text{ l.s}^{-1}$$

II. Potreba vody pre občianske vybavenie

$$Q_p = 0,08 \text{ l.s}^{-1} \quad Q_m = 0,11 \text{ l.s}^{-1} \quad Q_h = 0,19 \text{ l.s}^{-1}$$

Q_p – priemerná denná potreba, Q_m – maximálna denná potreba, Q_h – maximálna hodinová potreba

CELKOVÁ POTREBA VODY

Priemerná denná: $Q_p = 12,36 + 0,08 = 12,44 \text{ l/s}$

Maximálna denná: $Q_m = 16,06 + 0,11 = 16,17 \text{ l/s}$

Maximálna hodinová: $Q_h = 37,95 + 0,19 = 38,14 \text{ l/s}$

Potrubie je nadimenzované na maximálnu dennú potrebu zvýšenú o potrebu požiarnej vody, t.j. $Q = 16,17 + 25 = 41,17 \text{ l/s}$.

Ostatné surovinové a energetické zdroje

Navrhovateľ uvažuje v čase 1-5 rokov vytvoriť podmienky pre využitie vyššie uvedenej lokality na priemyselný park. Podľa celkovej plochy určenej pre priemyselný park sa predpokladá nasledovný inštalovaný výkon elektrickej energie pre Priemyselný park Prešov – Grófske:

spolu 18,9 – 37,8 MW.

Veľkosť výkonovej záťaže na sekciu je závislý od výberu investora a charakteru prevádzky.

Vzhľadom na voľnú výkonovú rezervu v ES Prešov 1 a na požadovaný nárast výkonov pre priemyselné parky **bude potrebné realizovať ES 110/22kV Prešov 3** na voľnom priestore za priemyselnou časťou v Šarišských Lukách. Návrh tejto ES 110/22kV Prešov 3 vrátane príslušných VVN a VN rozvodov bol v stupni DUR riešený samostatne a nie je predmetom tejto dokumentácie.

Maximálna uvažovaná spotreba zemného plynu hodinová: **$O_H = 4359 \text{ m}^3/\text{h}$**

Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Dopravne je lokalita navrhovaného PP v súčasnosti prístupná z južnej strany z cesty I/18 v trase Prešov – Vranov nad Topľou. Zo západnej strany je prístup z komunikácie III/018200 Prešov – Fintice cez existujúcu poľnú cestu. Z východnej strany je prístup k lokalite zabezpečený po miestnych komunikáciách obce Kapušany. Severne od predmetnej lokality je navrhovaná trasa rýchlostnej komunikácie R4.

Okrem tejto komunikácie je v predmetnom území plánovaná aj preložka cesty III/018200. Návrh využitia územia pre potreby priemyselného parku túto plánovanú investíciu rešpektuje ponechaním voľného koridoru.

Návrh komunikácií v areáli PP je popísaný v kapitole II.8 pri stavebnom objekte *SO 01 Komunikácie*.

Zámer tiež uvažuje s realizáciou železničnej vlečky s napojením na železničnú stanicu Šarišské Lúky.

Nároky na pracovné sily

Pri prevádzke PP sa predpokladá zamestnanie celkom **4160 pracovníkov** (4110 pracovníkov v rámci bilancie nových kapacít priemyslu a 50 pracovníkov v rámci bilancie nových kapacít občianskej vybavenosti) v k.ú. Nižná Šebastová.

Nároky na zastavané územie

V súvislosti s realizáciou PP nevznikajú požiadavky na zastavané územie.

2. Údaje o výstupoch

Ovzdušie, zápach

V súčasnom stave projektovej prípravy výstavby PP nie sú známe výstupy znečisťujúcich látok do ovzdušia a tieto budú konkretizované v ďalšej etape projektovej prípravy navrhovaného zámeru.

VODA**Výpočet množstva splaškových vôd**

Bilancia potreby vody je spracovaná v zmysle „Úpravy Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 477/99-810 z 29. 2. 2000, uverejnenej vo Vestníku MP SR z 29. 2. 2000.

I. Potreba vody pre zamestnancov v priemysle1. Špecifická potreba vody na priamu potrebu:

a) na pitie	5 l/os/smena
b) pre závodnú kuchyňu	25 l/os/smena

1. Špecifická potreba vody na hygienu:

a) podniky s horúcimi a čistými prevádzkami	120 l/os/smena
b) podniky s výlučne čistými prevádzkami	50 l/os/smena

Pre objektívnejšie výsledky výpočtu potreby vody v bode 2. bol celkový predpokladaný počet 5520 zamestnancov rozdelený na 1656 zamestnancov (30%) vo výlučne čistých prevádzkach a 3864 zamestnancov v horúcich a čistých prevádzkach. Predpokladá sa prevádzka v 2 smenách.

1. a) $5520 \times 5 = 27\,600$ 1/2 smeny

1.1b)	5520 x 25 =	138 000	1/2 smeny
2a)	3864 x 120 =	463 680	1/2 smeny
2b)	1656 x 50 =	82 800	1/2 smeny

Súčet $Q_p = 712\,080$ 1/2 smeny = 12,36 l/s

II. Potreba vody pre občianske vybavenie

Špecifická potreba vody :

zamestnanci každého druhu

60 l/os/deň

$$Q_p = 50 \times 60 = 3\,000 \text{ l/deň} = 0,08 \text{ l/s}$$

Priemerná denná potreba celkom:

$$Q_p = 12,36 + 0,08 = 12,44 \text{ l/s}$$

VÝPOČET PRIETOKU SPLAŠKOVÝCH VÔD v zmysle STN 75 6101

- súčiniteľ maximálnej hodinovej nerovnomernosti	$k_{h \max} = 2,5$
- súčiniteľ minimálnej hodinovej nerovnomernosti	$k_{h \min} = 0,6$

Priemerný denný prietok splaškových vôd:

$$Q_{24} = 12,44 \text{ l.s}^{-1}$$

Najväčší prietok splaškových vôd

$$Q_{s \max} = 12,44 \times 2,5 = 31,1 \text{ l.s}^{-1}$$

Najmenší prietok splaškových vôd

$$Q_{s \min} = 12,44 \times 0,6 = 7,5 \text{ l.s}^{-1}$$

Najväčší návrhový prietok splaškových vôd:

$$Q_{\text{návrh}} = 31,1 \times 2 = 62,2 \text{ l.s}^{-1}$$

Výpočet množstva dažďových vôd

V tejto etape projektovej prípravy PP nie sú ešte známe jednotlivé stavby a s tým súvisiace údaje o množstvách odvádzaných zrážkových vôd zo spevnených plôch. Pri ich nápočte sa bude zohľadňovať navrhované vsakovanie dažďových vôd z povrchového odtoku (výlučne zo striech) formou decentrálnych vsakovacích zariadení. Požadované údaje budú konkretizované v ďalšej etape projektovej prípravy areálu PP.

Výpočet množstva dažďových vôd zo spevnených plôch

Najväčší prietok zrážkových vôd z povrchového odtoku: $Q = \Psi \cdot i \cdot A$

Pre návrh boli použité dažďomerné údaje zo zborníka prác HMÚ Bratislava z r. 1973: 15 minútový dážď s periodicitou 0,5: $i = 157 \text{ l/s/ha}$

Predpokladaná plocha spevnených plôch PP v k. ú. Nižná Šebastová: 47,49 ha

Súčiniteľ odtoku pre orientačný výpočet stokovej siete v zmysle STN 75 6101: $\Psi = 0,4$

$$Q = 0,4 \times 157 \times 47,49 = 2982,37 \text{ l/s}$$

Celkový odtok dažďových vôd do recipientu zo spevnených plôch PP: $Q = 2982,37 \text{ l/s}$

Odpady

Na posudzovanej ploche sa vo východnej časti blízko cesty I/18 nachádza spevnené poľné hnojisko, kde je skladovaný maštalný hnoj, ktoré bude potrebné sanovať.

a) Odpady vznikajúce počas výstavby

Pri výstavbe uvažujeme so vznikom odpadov súvisiacimi so zemnými prácami

17 05 04 - zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03 - O

17 05 06 - výkopová zemina iná ako uvedená v 17 05 05 - O

Ďalšími odpadmi môžu byť biologické odpady vznikajúce s úpravou plochy

20 02 01 - biologicky rozložiteľný odpad - O

Pri stavebných činnostiach súvisiacich s výstavbou priemyselného parku, výstavby príjazdovej komunikácie a infraštruktúry potrebnej na zabezpečenie prevádzky priemyselného parku predpokladáme vznik odpadov, ktoré sú obsiahnuté v skupine 17.

Z prevádzky dopravných prostriedkov a stavebných mechanizmov použitých pri výstavbe budú vznikať odpady zo skupiny 13, 15 najmä niektoré druhy z podskupín

13 01 - odpadové hydraulické oleje

13 02 - odpadové prevodové a mazacie oleje

15 01 - obaly (vrátane odpadových obalov zo separovaného zberu)

15 02 - absorbenty, filtračné materiály, handry na čistenie a ochranné odevy

ktorých množstvo týchto bude závisieť od stavebných technológií uplatnených pri výstavbe.

b) Odpady vznikajúce počas prevádzky

Odpady vznikajúce počas prevádzky budú závisieť od charakteru činností umiestnených na území priemyselného parku. Na zaradenie týchto treba prednostne použiť skupiny 01 až 12 alebo 17 až 20. Ďalšími odpadmi budú odpady súvisiace s autodopravou, používanými manipulačnými prostriedkami – odpady podskupín 13 01 a 13 02, 16 01 a 16 06, ďalej odpady z obalov – skupiny 15. Okrem uvedených odpadov budú počas výstavby aj prevádzky vznikať komunálne odpady – skupiny 20.

V tejto fáze projektovej prípravy stavby PP nie sú konkretizované jednotlivé druhy a množstvá vznikajúcich odpadov a bližšie informácie o nich budú doplnené v ďalšej fáze projektovej prípravy výstavby PP.

Hluk a vibrácie

Počas výstavby navrhovaného areálu priemyselného parku sa predpokladá zvýšenie hlukovej záťaže v dotknutej lokalite predovšetkým v dôsledku zvýšenia intenzity prejazdov ťažkej nákladnej automobilovej dopravy a pohybom stavebných mechanizmov po prístupovej ceste III. triedy Prešov – Fintice v areáli staveniska situovaného v nevelkej vzdialenosti od existujúcej obytnej zástavby miestnej časti Prešov – Nižná Šebastová.

Počas prevádzky by pri dodržaní legislatívnych podmienok pre lokalizáciu priemyselných činností v areáli navrhovaného priemyselného parku a použití environmentálne prijateľných technológií nemali byť lokalizované významné stacionárne zdroje hluku nespĺňajúce platné zákonné limity a obmedzenia. V tejto etape hodnotenia vplyvov nie je možné presne stanoviť počet, priestorové rozmiestnenie ani predpokladaný výkon týchto zdrojov, vrátane miery hlukovej záťaže okolitého územia.

3. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Negatívne vplyvy:

- trvalý záber poľnohospodárskej pôdy a straty na rastlinnej produkcii
- zhutnenie pôdy pri dočasných záberoch
- výrub drevín rastúcich mimo les
- zníženie miery vsakovania zrážkových vôd v dôsledku objektivej zástavby a realizácie spevnených plôch na časti územia PP, ktorá sa v súčasnosti využíva ako orná pôda alebo trvalé trávne porasty
- zrýchlenie odtoku zrážkových vôd z časti územia (spevnené plochy)
- zánik potravinovej bázy pre časť živočíchov (drobná zver, dravce, spevavce a pod.)
- zvýšenie hlukovej záťaže v časti Nižnej Šebastovej (prejazdy stavebných mechanizmov a obslužnej dopravy súvisiacej s výstavbou PP úsekom cesty III. triedy Prešov – Fintice)

- čiastočná zmena scenérie krajiny pri vstupe do mesta Prešov z cesty I/18 zo smeru Vranov nad Topľou v dôsledku zástavby na lokalite PP
- potreba sanácie spevneného poľného hnojiska a jeho náhradnej výstavby na vhodnom mieste

Pozitívne vplyvy:

- vytvorenie predpokladov pre vstup nových investorov na území krajského mesta Prešov
- vytvorenie nových pracovných príležitostí
- realizácia výsadby ochrannej zelene v priestore medzi PP a zastavaným územím Nižná Šebastová

4. Hodnotenie zdravotných rizík

Na základe súčasného stavu prípravy lokality PP nie sú známe zdravotné riziká spojené s realizáciou PP Prešov – Grófske. Ich kvantifikácia bude možná až pri hodnotení konkrétnych výrobných prevádzok a technológií umiestňovaných v areáli PP.

Pri hodnotení vplyvov realizácie navrhovaného zámeru areálu priemyselného parku na zdravotný stav obyvateľstva, vzhľadom na absenciu informácií o konkrétnych priemyselných technológiách, sa vychádzalo z definovania všeobecných podmienok pre lokalizáciu priemyselných činností v areáli navrhovaného priemyselného parku v zmysle záväzných regulatívov ÚPN SÚ Prešov. Negatívne vplyvy na zdravotný stav obyvateľstva počas výstavby navrhovaného areálu priemyselného parku by sa potenciálne mohli prejaviť predovšetkým v príľahlej obytnej zóne zastavaného územia Nižná Šebastová.

Najvýraznejšie negatívne vplyvy na zdravotný stav obyvateľstva počas prevádzky navrhovaného areálu priemyselného parku môžu spočívať predovšetkým v produkcii emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia a ovplyvnení hlukovou záťažou. Pri dodržaní podmienok pre lokalizáciu priemyselných činností v areáli navrhovaného priemyselného parku, použítí environmentálne prijateľných technológií a prijatí štandardných protihlukových opatrení by negatívne vplyvy na zdravotný stav obyvateľstva v súvislosti s realizáciou zámeru nemali prekročiť únosnú mieru.

Negatívne vplyvy na zdravotný stav obyvateľstva (miera kvantifikácie vplyvu je prakticky nerealizovateľná) môže spôsobiť i zvýšenie intenzity dopravy bezprostredne súvisiacej s realizáciou navrhovaného zámeru na najviac frekventovaných mestských komunikáciách v trasách prietahov štátnych ciest I. triedy prechádzajúcich cez obytné zóny mesta Prešov.

5. Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia

Narušenie pohody a kvality života

Vplyvy na kvalitu a pohodu života obyvateľov miestnej časti Nižná Šebastová počas výstavby areálu navrhovaného priemyselného parku možno považovať za významné predovšetkým z dôvodu vedenia prístupovej komunikácie do areálu PP z existujúcej zástavby rodinných domov na severnom okraji zastavaného územia mesta Prešov s možným ovplyvnením tu bývajúcего obyvateľstva zvýšenou hlukovou resp. vibračnou záťažou súvisiacou s prístupom stavebných mechanizmov. Negatívne ovplyvnenie obyvateľstva zvýšenou produkciou emisií a hlučnosťou z dopravy možno očakávať v prípade predpokladaného situovania napojenia hlavnej prístupovej trasy na stavenisko práve zo

zastavaného územia Nižná Šebastová. Vzhľadom na reálny predpoklad intenzívnej výstavby areálu priemyselného parku z hľadiska časového pôsobenia vyššie uvedených negatívnych vplyvov nepredpokladáme dlhodobú záťaž obyvateľstva stavebným ruchom v dotknutej lokalite, pričom tieto vplyvy je možné do určitej miery zmierniť prijatím nevyhnutných technických opatrení a vhodnou organizáciou práce. V prípade ostatného obyvateľstva mesta Prešov nepredpokladáme pôsobenie negatívnych vplyvov počas výstavby areálu priemyselného parku.

Vplyvy na kvalitu a pohodu života obyvateľov miestnej časti Nižná Šebastová i ostatných obyvateľov mesta Prešov počas prevádzky areálu priemyselného parku budú bezprostredne závislé na použitých technológiách vo výrobnom procese. Pri dodržaní podmienok pre lokalizáciu priemyselných činností v areáli navrhovaného priemyselného parku, minimalizácii množstva emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia a elimináciou nadmernej miery hlučnosti nepredpokladáme výraznejšie negatívne vplyvy areálu navrhovaného priemyselného parku na pohodu a kvalitu života tu trvalo bývajúceho obyvateľstva.

Negatívne ovplyvnenie obyvateľstva zvýšenou produkciou emisií a hlučnosťou z dopravy súvisiacej s nárokmi na plynulé dodávky surovín a materiálov pre výrobu i expedíciu hotových výrobkov ku konečným spotrebiteľom, možno očakávať až do obdobia vybudovania nadradenej dopravnej infraštruktúry na prietáhoch štátnych ciest I. triedy zastavaným územím mesta Prešov.

Prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce

Vzhľadom na predpokladané pozitívne ekonomické a sociálne vplyvy realizácie príslušných investorských zámerov v areáli navrhovaného priemyselného parku, pozitívny postoj výraznej časti obyvateľstva a prijateľnosť navrhovanej činnosti pre obyvateľstvo i samosprávu dotknutého mesta Prešov bude bezprostredne závislá od zmienenia negatívnych vplyvov počas výstavby i prevádzky navrhovaného zámeru.

Čiastočne zdržanlivé alebo kritické postoje časti obyvateľstva je potenciálne možné predpokladať predovšetkým v procese výstavby areálu navrhovaného priemyselného parku v prípade dotknutých obyvateľov rodinných domov severovýchodnej časti Nižnej Šebastovej.

6. Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Vplyvy na horninové podložie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery
Umiestnenie PP nebude mať negatívne dopady na horninové prostredie, v území nie sú evidované žiadne nerastné suroviny. Na vlastnej lokalite PP nie sú evidované geodynamické javy. V prípade realizácie terénnych úprav je potrebné (vzhľadom na mocnosť kvartérnych sedimentov a ich zvodnenie) dodržiavať všeobecne záväzné opatrenia proti zosuvom zemín pri výkopových prácach a opatrenia proti zaplavovaniu výkopových jám podzemnou, resp. povrchovou vodou.

Vplyvy na ovzdušie, miestnu klímu a hlukovú situáciu

Pri hodnotení vplyvov realizácie navrhovaného zámeru areálu priemyselného parku Prešov juh na ovzdušie, miestnu klímu a hlukovú situáciu, vzhľadom na absenciu informácií o konkrétnych priemyselných technológiách, sa vychádzalo z definovania podmienok pre lokalizáciu priemyselných činností v areáli navrhovaného priemyselného parku.

Počas výstavby navrhovaného areálu priemyselného parku bude lokalita staveniska a potenciálne i širšie dotknuté územie ovplyvnené zvýšenou hlukovou resp. vibračnou záťažou súvisiacou so stavebnými prácami. Zároveň predpokladáme zvýšenú produkciu emisií z mobilných zdrojov spôsobenú intenzívnou nákladnou dopravou a pôsobením stavebných mechanizmov v lokalite staveniska a prístupových komunikáciách. Priestor staveniska sa navyše stane po odstránení

vegetačného krytu zdrojom sekundárnej prašnosti. Vzhľadom na reálny predpoklad intenzívnej výstavby areálu priemyselného parku z hľadiska časového pôsobenia nepredpokladáme dlhodobé pôsobenie týchto negatívnych vplyvov, ktoré je navyše možné zmierniť prijatím potrebných technických opatrení a vhodnou organizáciou práce.

Počas prevádzky by pri dodržaní podmienok pre lokalizáciu priemyselných činností v areáli navrhovaného priemyselného parku a použití environmentálne prijateľných technológií dominantný vplyv na lokálne znečistenie ovzdušia mali mať energetické a tepelné zdroje v podobe tu lokalizovaných kotolní určených na vykurovanie jednotlivých prevádzok. V tejto etape hodnotenia vplyvov nie je možné vzhľadom na chýbajúce informácie o počte, inštalovanom výkone a priestorovom rozmiestnení stacionárnych zdrojov znečistenia ovzdušia i rozsahu vnútroareálovej dynamickej i statickej dopravy presne stanoviť mieru predpokladanej imisnej záťaže. Pozitívnu skutočnosťou z hľadiska imisnej záťaže územia je predpokladané dominantné využívanie zemného plynu vo vykurovacom systéme, pomerne vysoká priemerná rýchlosť vetra a veľmi nízke % bezvetria, čo vytvára relatívne vyhovujúce podmienky pre rozptyl znečisťujúcich látok v ovzduší v dostatočnej vzdialenosti od obytných zón samotného mesta Prešov. Naopak negatívne možno hodnotiť bezprostrednú blízkosť obytnej zástavby rodinných domov v miestnej časti Nižná Šebastová, s potenciálne možným negatívnym ovplyvnením imisnej záťaže v predmetnej lokalite zvlášť v prípade inverzných situácií a dlhšie trvajúceho bezveterného počasia a i tú skutočnosť, že v zmysle v súčasnom období už zrušenej vyhlášky č. 112/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov patrilo katastrálne územie mesta Prešov medzi zaťažené územia vyžadujúce osobitnú ochranu ovzdušia.

Rovnako nie je možné v tejto etape hodnotenia vplyvov stanoviť predpokladanú predikciu akustických pomerov v dotknutej lokalite, nakoľko nie je známy počet, priestorové rozmiestnenie ani miera produkovanej hlučnosti generovanej z potenciálnych stacionárnych a mobilných zdrojov a rovnako nie sú známe ani technické a organizačné opatrenia zamerané na elimináciu potenciálnych stacionárnych i mobilných zdrojov hluku pre dodržanie stanovených prípustných hodnôt hluku 60 dB (A) pre dennú dobu a 50 dB (A) podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva č. 14/1977 Zb.

Negatívny vplyv na ovzdušie i hlukovú situáciu v rámci samotného mesta Prešov počas prevádzky areálu priemyselného parku budú mať i emisie z mobilných zdrojov vplyvom dopravy súvisiacej s nárokmi na plynulé dodávky surovín a materiálov pre výrobu i expedíciu hotových výrobkov ku konečným spotrebiteľom. Vzhľadom na skutočnosť, že v tejto etape hodnotenia vplyvov nie sú detailne známe nároky na zabezpečenie dopravy, nie je možné presnejšie špecifikovať a kvantifikovať rozsah tohto znečistenia. Na druhej strane je možné presne určiť líniové trasy, tvorené najviac frekventovanými mestskými komunikáciami v trase priesťahov štátnych ciest I. triedy, s predpokladaným prírastkom tohto imisného zaťaženia i v obytných zónach samotného mesta Prešov.

Vplyvy na podzemné a povrchové vody

Pri hodnotení vplyvov realizácie navrhovaného zámeru areálu priemyselného parku na podzemné vody vzhľadom na absenciu informácií o konkrétnych priemyselných technológiách sa vychádzalo z definovania podmienok a okruhu činností vhodných na umiestnenie v areáli navrhovaného priemyselného parku.

V rámci hodnotenia vplyvov je potrebné samostatne vyhodnotiť pozitívne a negatívne vplyvy výstavby jednotlivých sekcií areálu priemyselného parku a vplyvy počas jeho prevádzky po realizácii príslušných investorských zámerov.

Počas výstavby navrhovaného areálu priemyselného parku budú negatívne vplyvy spočívať predovšetkým vo zvýšení obsahu nerozpustných látok vo vode v dôsledku zemných prác i potenciálne možnom znečistení povrchových i podzemných vôd v dôsledku úniku znečisťujúcich látok (pohonné hmoty) predovšetkým na miestach stavebných dvorov.

Počas prevádzky by pri dodržaní podmienok pre lokalizáciu priemyselných činností v areáli navrhovaného priemyselného parku a použití environmentálne prijateľných technológií by dominantný vplyv mala mať produkcia splaškových odpadových vôd, pričom v tejto etape hodnotenia vplyvov nie je možné presne stanoviť množstvo týchto vôd. Vzhľadom na uvažované napojenie na verejnú kanalizáciu a zneškodňovanie splaškových vôd na mestskej čistiarni odpadových by ich vplyv na

povrchové vody nemal byť významný. Pri odvádzaní povrchových vôd zo spevnených plôch PP sa uvažuje s ich prečistením v lapačoch ropných látok.

V rámci zastavovacej štúdie navrhovanej lokality PP je potrebné zohľadniť a zakomponovať prirodzené línie odvedenia povrchových vôd z predmetnej plochy.

Vplyvy na pôdu

Najvýznamnejším vplyvom na pôdu, jej kvalitu a stabilitu je samotný fakt umiestnenia stavby (**pomerne rozsiahle trvalé zábery pôdy**) a tým aj strata produkčnej schopnosti určitej časti pôdneho fondu v dotknutom katastrálnom území.

Medzi ďalšie pravdepodobné vplyvy na pôdny fond možno zaradiť :

- vplyvy na stabilitu pôdy – degradácia fyzikálno-mechanických vlastností pôdy,
- vplyvy na kvalitu pôdy – v zmysle zmien produkčnej schopnosti pôdy a možnej kontaminácie pôd.

Vplyvy na genofond a biodiverzitu

Umiestnenie PP nebude mať zásadne negatívne dopady na genofond a biodiverzitu. Lokalita PP je v súčasnosti v prevažnej časti intenzívne poľnohospodársky využívaná ako orná pôda a je tu prakticky nulový výskyt hodnotnejších biotopov.

Zástavbou a intenzifikáciou využívania lokality PP zaniknú potravné možnosti pre drobných živočíchov a vyššie stavovce (napr. poľovná zver, dravé vtáky a pod.), ktoré dnes využívajú poľnohospodársky využívané plochy ako potravnú bázu.

Realizáciou výstavby priemyselného areálu nebudú dotknuté žiadne chránené územia ani chránené stromy. V území sa vzrastlá zeleň a kroviný nachádza predovšetkým len lokálne ako solitéry alebo malé skupinky. Presné bilancie zásahu do existujúceho biokoridoru budú upresnené až po vykonaní geodetického polohopisného a výškopisného zamerania so zameraním všetkej zelene v záujmovom území.

Vplyvy na krajinu

Umiestnenie PP a lokalizáciu navrhovaných environmentálne prijateľných činností v ňom je možné realizovať tak, aby boli rešpektované prírodné podmienky a územné predpoklady bez výraznejšieho zásahu do súčasného charakteru krajiny. Okolité územie je z prevažnej časti funkčne využívané poľnohospodárstvom, takže realizáciou činnosti sa čiastočne zmení krajinná scenéria.

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Lokalita priemyselného parku Prešov – Grófske - infraštruktúra je situovaná na okraji krajského mesta Prešov, ktoré je polyfunkčným centrom regiónu s významnými kultúrne-historickými pamiatkami.

Lokalita Prešov – Grófske - infraštruktúra sa nachádza v okrajovej časti mesta Prešov, na hlavnom cestnom ťahu do Poľska, Ukrajiny a okresných miest Bardejov, Vranov nad Topľou, Michalovce a ďalších miest karpatského regiónu. Južná časť priemyselného parku susedí s obytnou zástavbou miestnej časti Nižná Šebastová.

Z hľadiska možného vplyvu na kultúrne a historické pamiatky nie je situovanie lokality priemyselného parku problematické, pretože lokalita sa nachádza mimo dosahu vplyvu na existujúce pamiatky.

Z hľadiska vplyvu na štruktúru sídel a architektúru daná lokalita nepredstavuje historicky výrazne hodnotné prostredie. Zástavbou riešeného územia dôjde k narušeniu existujúceho rázu krajiny na danej lokalite. Rozsah vplyvu bude závislý od výškovej úrovne a rozsahu zástavby.

Z hľadiska existujúcich aj predpokladaných urbanistických vzťahov a sídelnej štruktúry mesta Prešov nie je situovanie lokality problematické.

Do kategórie vplyvov na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy je možné zahrnúť javy súvisiace s tradíciami, folklórom a podobne. V danom prípade zámeru vybudovania priemyselného parku nie sú známe vplyvy tohto charakteru, v dotknutom území nie sú situované žiadne plochy, ktoré by slúžili napr. kultúrnym podujatiam.

Vplyvy na dopravu

Počas výstavby areálu navrhovaného priemyselného parku najvýznamnejšie vplyvy na dopravu možno očakávať v prípade predpokladaného situovania napojenia hlavnej prístupovej trasy na stavenisko na cestu I/18, kde sa v porovnaní so súčasným stavom očakáva zvýšenie intenzity prejazdov predovšetkým nákladnej dopravy a stavebných mechanizmov smerujúcich na stavenisko.

Počas prevádzky areálu priemyselného parku vplyvy na dopravu budú bezprostredne závislé od charakteru a etáp výstavby a následnej prevádzky predmetného areálu. V rámci prvej etapy predpokladáme v porovnaní so súčasným stavom nárast intenzity nákladnej dopravy predovšetkým na ceste III. triedy Prešov – Fintice v úseku medzi jej napojením na cestu I/18 až po križovatku odbočky do areálu PP, pričom mieru tohto nárastu bude možné bližšie špecifikovať a následne kvantifikovať až po konkretizácii príslušných investorských zámerov v areáli priemyselného parku a s tým súvisiacich nárokov na dopravu. Vplyvy na dopravu v lokalite areálu navrhovaného priemyselného parku budú rovnako bezprostredne závislé od spôsobu napojenia tohto areálu na súčasnú trasu štátnej cesty I/18, resp. na Fintickú ul. a s tým súvisiacim splnením nevyhnutných technických požiadaviek potrebných pre dopravné napojenie na štátnu cestu I. triedy.

Vzhľadom na skutočnosť, že v tejto etape hodnotenia vplyvov nie sú detailne známe nároky na zabezpečenie dopravy, nie je možné presnejšie špecifikovať a kvantifikovať rozsah zvýšenia jej intenzity. Na druhej strane však je možné presne určiť liniové trasy, tvorené najviac frekventovanými mestskými komunikáciami v trase priesťahov štátnych ciest I. triedy, na ktorých je reálny predpoklad najvýraznejšieho nárastu intenzity dopravy. Medzi takto vymedzené mestské komunikácie možno zaradiť Levočskú ulicu, Dukliansku ulicu, Bardejovskú ulicu a Vranovskú ulicu v trase priesťahu štátnej cesty I/18, Sabinovskú ulicu v trase priesťahu štátnej cesty I/68 i ul. arm. gen. Svobodu a Švábsku ulicu nachádzajúce sa na sídliskách Sekčov a Šváby. So zvyšovaním intenzity dopravy na uvedených komunikáciách sa však počíta vo všetkých prognózach dopravnej záťaže i v prípade nulového variantu (bez realizácie navrhovaného zámeru), pričom koncepčným riešením vyššie uvedeného problému v dlhodobom meradle môže byť iba realizácia úseku diaľnice D1 Prešov západ – Prešov juh, preložky štátnej cesty I/18 v trase severného obchvatu mesta Prešov a východným obchvatom mesta Prešov.

Medzi veľmi dôležité z hľadiska vytvorenia realizačných predpokladov pre napojenie navrhovaného areálu priemyselného parku na medzinárodné tranzitné koridory v železničnej doprave podľa medzinárodných dohôd AGC (Európska dohoda o medzinárodných železničných magistrálach) a AGTC (Európska dohoda o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy a súvisiacich objektoch), predovšetkým v prípade realizácie strategických investičných zámerov so zvýšenými množstevnými nárokmi na plynulé dodávky surovín a materiálov pre výrobu i expedíciu hotových výrobkov ku konečným spotrebiteľom, možno zaradiť predovšetkým informácie o kapacitnej priepustnosti existujúcich železničných tratí v jeho širšom dotknutom území.

Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) vyjadrujú voľnú kapacitu trate na jednej strane využitím priepustnej výkonnosti pravidelnou vlakovou dopravou a na strane druhej počtom voľných vlakových trás. Výraznou výhodou lokality priemyselného parku Prešov z dopravného hľadiska sú voľné kapacity dopravnej cesty tratí ŽSR situovaných v jej širšom dotknutom území vytvárajúcich realizačné predpoklady pre zásobovanie navrhovaného areálu priemyselného parku cez medzinárodné tranzitné koridory v železničnej doprave tak v západo – východnom, ako i v severo – južnom smere. V tejto súvislosti by bolo možné potenciálne očakávať zvýšenie intenzity železničnej nákladnej dopravy predovšetkým na trati č. č. 188 v úseku Prešov – Kysak a v menšej miere i v úseku Prešov – Plaveč – Muszyna PKP i nárast obslužných činností súvisiacich s nákladnou dopravou v železničnej stanici Prešov. Vzhľadom na skutočnosť, že v tejto etape hodnotenia vplyvov nie sú detailne známe nároky na

zabezpečenie dopravy, nie je možné presnejšie špecifikovať a kvantifikovať rozsah zvýšenia jej intenzity.

Tab. Kapacita dopravnej cesty tratí ŽSR v širšom dotknutom území lokality navrhovaného PP

Číslo trate	Traťový úsek	Druh vlaku	Počet trás				Voľná kapacita
			Pravidelné		Podľa potreby		
			Párne	Nepárne	Párne	Nepárne	
107	Prešov – Kysak	Os.	19	18	0	0	37
		Nákl.	8	7	6	6	
107	Plaveč – Prešov	Os.	9	9	0	0	13
		Nákl.	7	7	2	3	
107	Muszyna PKP – Plaveč	Os.	7	6	0	0	15
		Nákl.	6	6	1	1	

Zdroj: www.zsr.sk

Výstavba priemyselného parku bude mať významný dopad na potrebu realizácie nových energetických sietí, ktoré zabezpečia dodávku elektrickej energie do vymedzeného územia. Medzi najvýznamnejšie možno zaradiť výstavbu novej elektrickej stanice 110/22 kV Prešov 3 (ktorej realizácia sa pripravuje) ako aj prekládku a rekonštrukciu jestvujúcich VN 22 kV vzdušných vedení.

Zabezpečenie odkanalizovania územia si vyžiada výstavbu kanalizácie napojenej na kanalizačný zberač do novej mestskej čistiarnie odpadových vôd v Haniske, na ktorú bude areál napojený.

7. Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Pri navrhovanej činnosti realizácie PP Prešov - Grófske sa vzhľadom na jej rozsah, umiestnenie, predpokladané aktivity umiestňované v PP nepredpokladajú negatívne vplyvy presahujúce štátne hranice.

8. Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Riešené územie je z hľadiska širších vzťahov súčasťou urbánneho prostredia mesta Prešov. Územím prechádzajú vedenia nadradenej technickej infraštruktúry – 22 kV el. vedenia a podzemné plynovodné potrubia VTL a STL. V návrhu je rešpektovaná jestvujúca trasa el. vedenia aj s ochranným pásmom 10 m od krajného vodiča.

Upozorňujeme na možné riziká pre citlivé technológie na elektromagnetické vlnenie vzhľadom na blízkosť radarových systémov letiska s produkciou krátkodobých pulzov intenzívneho elektromagnetického vlnenia.

Potenciálne hrozia aj riziká pri mimoriadnych situáciách v rámci prevádzky letiska (napr. pád vrtuľníka alebo časti jeho výstroja).

Pretrvávajú neurčitosti v poznatkoch o znečistení podzemných vôd ťažkými kovmi a chemickými látkami z doterajšieho spôsobu využívania poľnohospodárskej pôdy na lokalite PP. Realizáciou výstavby priemyselného areálu nebudú dotknuté žiadne chránené územia ani chránené stromy. V území sa vzrastlá zeleň a kroviny nachádzajú iba lokálne (čiastočne v spodných častiach odtokových línii v severozápadnej časti PP). Presné bilancie zásahu do existujúcej zelene budú

upresnené až po vykonaní geodetického polohopisného a výškopisného zamerania so zameraním drevinovej vegetácie v záujmovom území a spracovaní inventarizácie drevín v dotknutom území.

Z hľadiska zamedzenia hluku z riešenej priemyselnej zóny do existujúcej obytnej zóny v miestnej časti Nižná Šebastová je predpokladané vytvorenie protihlukovej bariéry, ktorou bude navrhovaná výsadba drevín v južnej časti PP.

Projekt zachováva ochranné pásma dopravy a jednotlivých inžinierskych sietí podľa technických noriem :

Diaľnica -	100 m od okraja vozovky diaľnice,
Železničná trať -	60 m od osi koľajiska železničnej trate,
110 kV el. vedenie -	15 m od osi krajného vodiča,
22 kV el. vedenie	10 m od osi krajného vodiča,
Plynovod -	4 m s menovitou svetlosťou do 200 mm, 8 m s menovitou svetlosťou do 500 mm, 12 m s menovitou svetlosťou do 700 mm, 30 m s menovitou svetlosťou nad 700 mm,

Príprava pre výstavbu

Pred začatím výstavby je potrebná komplexná projektová príprava so zabezpečením záväzných vyjadrení všetkých dotknutých orgánov a organizácii a právoplatného stavebného povolenia. Pre návrh základových konštrukcií je potrebné vykonať inžiniersko-geologický prieskum. Pre vylúčenie rizika uvoľňovania radónu z pôdy je potrebné vykonať radónový prieskum. Pre samotnú výstavbu je nutné odstránenie ornice, splánkovanie staveniska a navážka štrku.

9. Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Inžinierskogeologický a hydrogeologický prieskum

Pre návrh základových konštrukcií nadzemných objektov je potrebné pred začatím prác na ďalších stupňoch projektovej dokumentácie zabezpečiť podrobný inžiniersko-geologický (IGP) a hydrogeologický prieskum (HGP).

Jedným z cieľov HGP by malo byť aj zistenie súčasného stavu znečistenia podzemných vôd na lokalite škodlivými látkami (monitorovanie starých záťaží).

Radónový prieskum

Pred začatím práce na ďalších stupňoch projektovej dokumentácie je potrebné zabezpečiť radónový prieskum na stanovenie radónového rizika na pozemku pre výstavbu priemyselného parku. Na základe meraní objemovej aktivity radónu vo vzduchu a zo stanovení plynopriepustnosti pôdy bude stanovená príslušná kategória radónového rizika, z čoho vyplynie požiadavka na realizáciu opatrení. Ich podstata spočíva najmä v zabránení prenikania pôdneho vzduchu do budov, utesnení technologických otvorov a nespojitostí v základových doskách a dôkladnom odizolovaní podláh, ktoré sú v priamom dotyku s podlažím.

Dopravné napojenie na cestu I/18

K možným rizikám môžeme priradiť aj problematiku navrhovaného jednosmerného dopravného napojenia PP na nadradenú cestnú infraštruktúru. Vzhľadom na špecifikum cesty I/18 v úseku vedenom súbežne s navrhovaným PP Prešov - Grófske ako záložnej VPD, nie je možnosť obojstranného napojenia areálu PP z tejto komunikácie. Uvažované jednosmerné napojenie a vypojenie areálu PP na štátnu cestu I/18 môže vyvolať v budúcnosti z hľadiska dopravy bezpečnostné

riziká nedisciplinovaných vodičov (snaha odbočiť z cesty I/18 do areálu PP z protismeru alebo nepovolené odbočovanie na smer Vranov pri výjazde z areálu PP).

10. Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

Technické opatrenia

Požiadavky na ekológiu a ochranu ŽP z hľadiska návrhu elektrorozvodov a plynárenských zariadení sú nasledovné:

Elektrorozvody

Sekundárne rozvody (NN) vzdušné a káblové a vonkajšie osvetlenie. Pri montáži a prevádzke nevznikajú žiadne ekologické účinky od týchto rozvodov. Po montáži je potrebné dať terén do pôvodného stavu (komunikácia, zeleň).

Elektrické a transformačné stanice

V elektrických staniciach a transformačných staniciach navrhovať ekologické transformátory typu aTE s liatou izoláciou, alebo olejové transformátory v kryte typu TOHn. Tieto transformátory sú naplnené inhibovaným olejom ITO 100 a celý transformátor je umiestnený vo vonkajšom kryte, ktorý je schopný zachytiť únik oleja v prípade havárie transformátora. Murované transformovne z hľadiska hluku riešiť ako samostatné objekty, prípadne v objektoch kotolní, skladov a pod., aby nepôsobili rušivo pre obyvateľov. Pri murovaných trafostaniciach navrhovať taktiež vyššie popísané ekologické transformátory.

VN vedenia 22 kV vzdušné a káblové

Pri montáži a prevádzke nevznikajú ekologické účinky na okolie. Po montáži týchto vedení je potrebné dať terén do pôvodného stavu. v ochrannom pásme vzdušných vedení pestovať porasty do výšky 3 m.

Plynárenské zariadenia

Za účelom zmiernenia účinkov prípadných porúch alebo havárií plynárenských zariadení alebo odberných plynových zariadení na ochranu životného prostredia, zdravia, osôb a majetku dodržiavať ochranné a bezpečnostné pásma týchto zariadení.

Dopravná infraštruktúra

Pre zmiernenie negatívnych vplyvov dopravy v severnej časti zastavaného územia mesta Prešov je potrebné vytvoriť realizačné predpoklady pre napojenie navrhovaného priemyselného parku na štátnu cestu I/18 v trase Prešov – Vranov nad Topľou a prípadné napojenie na plánovanú rýchlostnú cestu R4. Súčasne odporúčame koordináciu s prípravou projektovej dokumentácie PP Kapušany a vhodne dopravne prepojiť obidve lokality priemyselných parkov.

Vzhľadom na skutočnosť, že v zmysle Environmentálnej regionalizácie SR katastrálne územie mesta Prešov je súčasťou Košicko – Prešovskej ohrozenej oblasti a katastrálne územie mesta Prešov medzi oblasťami riadenia kvality ovzdušia vymedzenej v zmysle zákona č. 478/2002 Z. z. §9, ods. 2. i vo väzbe na bezprostrednú blízkosť obytnej zástavby v miestnej časti Nižná Šebastová na juhozápadnej hranici PP, je z dôvodu nadmerne nezvyšovať už dnes pomerne vysokú imisnú záťaž územia nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť nevyhnutným technickým a organizačným opatreniam zameraným na minimalizovanie množstva emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia inštaláciou environmentálne prijateľných technológií a výkonnej odľučovacej techniky u stacionárnych zdrojov znečistenia, znižovaním energetickej náročnosti výroby a pod, pričom účinnosť takto navrhnutých a následne prijatých opatrení je potrebné prakticky overiť vypracovaním príslušnej imisnej štúdie a

následnou realizáciou kontinuálneho monitoringu imisnej záťaže v dotknutej lokalite predovšetkým vo vzťahu k možným negatívnym vplyvom na obytnú zástavbu predovšetkým v miestnej časti Nižná Šebastová v prípade umiestnenia prevádzok v PP s významnou produkciou škodlivých látok do ovzdušia.

Nakoľko v samotnej lokalite navrhovaného priemyselného parku sa už v súčasnom období prejavuje v dôsledku značnej koncentrácie stacionárnych a líniových zdrojov zvýšená úroveň hlukovej záťaže, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť eliminácii potenciálnych stacionárnych zdrojov hluku prijatím nevyhnutných i nadštandardných technických a vibroakustických opatrení i k eliminácii mobilných zdrojov hluku, zahŕňajúcich predovšetkým vyhovujúce priestorové rozmiestnenie dopravných trás a plôch statickej dopravy s cieľom dodržania stanovených prípustných hodnôt hluku 60 dB (A) pre dennú dobu a 50 dB (A) v zmysle vyhlášky Ministerstva zdravotníctva č. 14/1977 Zb. Účinnosť takto navrhnutých a následne prijatých opatrení je potrebné prakticky overiť vypracovaním príslušnej hlukovej štúdie a následnou realizáciou kontinuálneho monitoringu hlukovej záťaže v dotknutej lokalite predovšetkým vo vzťahu k možným negatívnym vplyvom na obytnú zástavbu v Nižnej Šebastovej.

Rovnako s cieľom minimalizácie hluku z dopravy a zvýšenia estetickej úrovne areálu navrhovaného priemyselného parku odporúčame vypracovať projekt vegetačných úprav.

Vodohospodárske opatrenia

Úpravy vodných tokov a odtokových línii riešiť na poloprírodný spôsob regulácie so zdrsneným dnom, zachovaním významnejších skupín brehových porastov a sprievodnej vegetácie vodných tokov.

Týmto sa dosiahne spomalenie odtoku, zvýšenie samočistiacej schopnosti a priesaku do podzemných vôd a zásadne sa nezmenia charakteristiky odtoku a prúdenia podzemných vôd. Odporúčame doplnenie sprievodnej vegetácie z hľadiska biotických opatrení ako kompenzáciu za výrub drevín.

Kompenzačné opatrenia

Pre zmiernenie potenciálnych nepriaznivých vplyvov prevádzky areálu navrhovaného priemyselného parku predovšetkým na obyvateľov v bezprostrednej blízkosti sa nachádzajúcej obytnej zástavby v miestnej časti Nižná Šebastová odporúčame v priestore ohraničenom obytnou zástavbou a okrajom areálu priemyselného parku realizovať výsadbu viacradového a viacetážového pásu vysokej i nízkej izolačnej zelene s dominantnou protihlukovou, protiprašnou a estetickou funkciou.

Ako kompenzáciu za drevinovú vegetáciu vyrúbanú v súvislosti s realizáciou PP (najmä za brehové porasty a sprievodnú vegetáciu vodných tokov a porastov erózných rýh) navrhujeme realizovať náhradnú výsadbu v okolí PP (napr. aj ako izolačnú zeleň v južnej časti PP od obytnej zóny Nižná Šebastová z miestne pôvodných druhov drevín.

Pred výrubom drevín je potrebné spracovať v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny (zákon č. 543/2002 Z.z.) inventarizáciu drevín určených na výrub a vypočítať ich spoločenskú hodnotu (vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z.). Návrh náhradnej výsadby odporúčame konzultovať v štádiu spracovania s Regionálnou správou ochrany prírody a krajiny ŠOP SR v Prešove.

Návrh limitov a regulatívov využitia územia

FUNKČNÉ REGULATÍVY

- Podľa ÚPN je riešené územie určené na umiestnenie zariadení ľahkého priemyslu, skladov, výrobných služieb v kombinácii so zariadeniami vybavenosti terciárneho a kvartérneho sektoru a zelene.
- Priemyselný park je rozdelený na areály navrhovanými koridormi verejných komunikácií a inžinierskymi sieťami technickej infraštruktúry.

- Dopravne je napojenie areálu riešené z komunikácii III/01820 Prešov – Fintice a I/18.
- Technická infraštruktúra je navrhovaná s napojením na jestvujúce blízke rozvody inžinierskych sietí za podmienok stanovených správcami sietí.
- Nakladanie s odpadmi bude v súlade s programom odpadového hospodárstva mesta riešené ako separovaný zber, recyklácia a zneškodňovanie.

PRIESTOROVÉ REGULATÍVY

- Veľkosti jednotlivých areálov sú rozdielne vzhľadom na limitujúce faktory
- Parkovanie služobných vozidiel, vozidiel zamestnancov a klientov bude zabezpečené v rámci pozemkov jednotlivých areálov.
- Architektonicky hodnotnejšie stavby budú orientované k hlavným pohľadovým trasám.
- Maximálna výška objektov bude stanovená po vyjadrení SAMaV Košice z dôvodu existencie letiska v blízkosti riešenej stavby a po upresnení vzletového kužela. Požiadavky na výstavbu vyšších výrobných objektov budú posudzované individuálne.
- Výškovou bude obmedzená výstavba v sekciách, ktorých plochy sa nachádzajú nad výškovou terénnou kótou 296,50 m n. m. z dôvodu použitia zásobovania vodou z navrhovaného vodovodu v 2. tlakovom pásme. Výška zástavby v území, ktorého sa toto obmedzenie týka je stanovená na max. 2 nadzemné podlažia.
- Navrhované inžinierske siete budú vedené v koridoroch navrhovaných ulíc – miestnych komunikácii.
- Terénne úpravy budú riešené tak, aby bola v maximálnej miere využitá prirodzená morfológia územia.
- Prírodné vytvorené dažďové odvodňovacie terénne rigoly so zeleňou budú zachované. Nachádzajú sa v severnej časti územia so spádom k rieke Sekčov.

DOPORUČENÉ VÝROBNÉ AKTIVITY

- Veľkoobchodné sklady
- Výrobné aktivity ľahkého priemyslu (nábytok, okná, dvere, drevených konštrukcií a pod.)
- Výroba a montáž počítačov, el. a elektronických strojov a zariadení, strojárskych súčiastok, meracích a optických zariadení a pod.
- Výroba spotrebného tovaru
- Výroba a montáž osobných a úžitkových vozidiel

NEVHODNÉ VÝROBNÉ AKTIVITY

- Prvotné spracovanie surovín (huty, zlievárne, chemický priemysel, papierne, spracovanie ropy, hnojív a pod.)
- Ťažká strojárnska výroba
- Betonárne, stavebné dvory
- Výrobné stavebných materiálov
- Spaľovne

Vzhľadom na blízkosť radarových systémov letiska s produkciou krátkodobých pulzov intenzívneho elektromagnetického vlnenia je potrebné navrhovať ochranné opatrenia v prípade umiestňovania v areáli PP výrob a technológií citlivých na uvedené vonkajšie podnety.

11. Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

Časť lokality navrhovaného PP je využívaná na poľnohospodársku výrobu zväčša ako veľkoblková orná pôda a je predpoklad, že uvedená funkcia by v budúcnosti tlakom investícií a požiadavkami na záber plochy na výstavbu bola postupne nahradzovaná (aj vo väzbe na polohu lokality) zástavbou pre skladové a priemyselné využívanie.

Časť plochy PP je už dnes rezervovaná na dopravné využitie v súvislosti s plánovanou výstavbou rýchlostnej cesty R4 v smere sever – juh (Milhost' – Košice – Prešov – Vyšný Komárnik).

Voľné plochy s potenciálom rozvoja priemyselnej výroby sú v ÚPN SÚ Prešov navrhnuté na využitie až po návrhovom období, t.j. po r. 2015. Proces integrácie Slovenska do európskych štruktúr od roku 2000 podnietil záujem významných investorov v rôznych odvetviach priemyselnej výroby o realizáciu investícií „na zelenej lúke“ z dôvodu rýchleho nábehu výroby priemyselných produktov s využitím najmodernejších technológií.

Vytvorenie priestorových a územno-technických podmienok pre realizáciu priemyselných areálov v intenciách európskych trendov si vyžiadalo nasledovné doplnky a úpravy pôvodného riešenia plôch výroby v územnom pláne mesta Prešov :

Rozvojové plochy v pôvodnom ÚPN SÚ :

Lominová	16,5 ha
Široké.....	24,0 ha
Tably	20,0 ha
spolu:	60,5 ha

Doplnok rozvojových plôch pre priemyselnú výrobu:

Grófske	205 ha
Mesovo	58,4 ha
spolu:	263,4 ha

Tieto lokality majú výhodnú polohu vo väzbe na existujúcu železnicu a plánovanú rýchlostnú komunikáciu Prešov - Ubl'a. Podmienkou ich využitia je preferencia nezávadnej ľahkej priemyselnej výroby.

Riešené rozvojové funkčné plochy výroby v územnom pláne mesta majú priamu väzbu na:

- diaľnicu D1,
- štátnu cestu I/68 a I/18,
- plánovanú rýchlostnú nadregionálnu komunikáciu v smere východ – západ Prešov – Ubl'a a rýchlostnú komunikáciu R4 v smere sever - juh Milhost' – Košice – Prešov – Vyšný Komárnik
- železnicu Kysak – Plaveč a Prešov – Bardejov - Humenné.

Vzhľadom na súčasný intenzívny spôsob využívania na väčšej časti územia, existujúce požiadavky na plochy pre výrobné prevádzky, skladové činnosti, objekty so službami pre obyvateľstvo a vo väzbe na návrh funkčného využívania zakomponovaný v platnej územnoplánovacej dokumentácii mesta Prešov je vysoko pravdepodobný predpoklad, že navrhovaná lokalita by bola využitá na zástavbu pre výrobu, skladové hospodárstvo a služby či už po častiach alebo ako celok v závislosti od požiadaviek investorov.

12. Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Prešovského kraja potvrdzuje význam mesta Prešov v osídlení ako ťažiska osídlenia medzinárodného významu a vo svojej koncepcii počíta aj s rozvojom ekonomickej základne mesta. Aktualizovaný ÚPN VÚC zahŕňa aj návrh vybudovania priemyselného parku na riešenom území tak, ako ho zadefinoval aktualizovaný územný plán mesta Prešov v roku 2001.

Územný plán mesta Prešov vo svojej poslednej aktualizácii sa zaoberá výstavbou priemyselných areálov v navrhovanom území a susediacich plochách v katastroch susediacich obcí, čím je daný základ pre vznik rozsiahlejšieho priemyselného parku Prešov – Grófske. Lokalizácia priemyselného parku v dotyku so zastavaným územím mesta je v súlade s územným plánom mesta. Navrhovaný priemyselný park je lokalizovaný do zóny určenej ako priemyselno – výrobná. V riešenej zóne je navrhované umiestnenie funkcií ako výroba, ľahký priemysel, skladovanie a pod. V predmetnej lokalite sa realizáciou priemyselného parku vytvorí priaznivé pracovné prostredie v polyfunkčnom upravenom území v priamom dotyku s mestom. Priamy kontakt s centrom mesta bude zabezpečený existujúcou a navrhovanou dopravnou infraštruktúrou.

Všeobecne záväzným nariadením mesta Prešov č. 99/2001 sa vyhlasuje záväzná časť aktualizovaného ÚPN SÚ Prešov, pričom sú stanovené regulatívy pre jednotlivé plochy určené na priemyselnú výrobu:

RL3: Regulatívy funkčného využitia územia a usporiadania plôch

RL3.2: Regulatívy funkčné:

RL3.2.5: Územie určené pre výrobu:

RL3.2.5.1 Územie pre priemyselnú výrobu:

Grófske – Mesovo - Šarišské lúky - Budovateľská ul. - Košická ul. - Jesenná ul. - Petrovanská ul. - Lominová - Široké.

a) Hlavná funkcia:

- **priemyselná výroba nezávadná, výrobné služby, dopravné zariadenia, skladové hospodárstvo**

b) Prípustná funkcia:

- zariadenie občianskej vybavenosti - maloobchod, veľkoobchod

c) Neprípustné funkcie:

- priemyselná výroba ťažká, živočíšna výroba.

Záväzná časť **Územného plánu veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Prešovského kraja – Zmeny a doplnky 2004** v záväzných regulatívach funkčného a priestorového usporiadania územia stanovuje v časti 8.2.3 „chrániť územia pre zriaďovanie priemyselných parkov v potenciálne vhodných lokalitách podľa územnotechnických a územnoplánovacích podkladov do potvrdenia ich opodstatnenosti v ÚPD“. V časti 8.2.2 stanovuje „chrániť územia pre zriadenie priemyselných parkov I. skupiny s uskutočneným environmentálnym hodnotením lokalít : 8.2.2.3 **Prešov – Grófske**“.

13. Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

V ďalších stupňoch projektovej prípravy PP je potrebné venovať zvýšenú pozornosť nasledovným problémovým okruhom:

- povrchové vodné toky a prirodzené odtokové línie a ich funkčnosť v rámci protipovodňovej ochrany a odvádzania prívalových zrážok
- existujúce porasty erózných rýh, brehové porasty vodných tokov a zabezpečenie ich funkčnosti v rámci ÚSES
- obmedzeniam vyplývajúcim z trasovania existujúcich inžinierskych sietí, navrhovanej trasy rýchlostnej cesty R4 a dotknutého úseku štátnej cesty I/18 vo väzbe na jej špecifické funkcie ako záložnej VPD
- konkretizácia obmedzení vyplývajúcim z prevádzky vojenského letiska Prešov na jednotlivé objekty navrhované v PP

- výške hladiny a kvalite podzemných vôd na lokalite PP

Návrh monitoringu

Monitorovanie stavu vybraných parametrov a zložiek životného prostredia je prostriedkom k zisteniu konkrétneho vplyvu určitej činnosti na vybrané vlastnosti prírodného či sociálneho prostredia. V prípade navrhovaného priemyselného parku Prešov - Grófske odporúčame realizovať monitoring vplyvu výstavby a prevádzky predmetného areálu priemyselného parku na obyvateľstvo so zameraním na imisnú a hlukovú záťaž územia i znečistenie a režim podzemných a povrchových vôd v dotknutých lokalitách rodinnej zástavby miestnej časti Nižná Šebastová.

Pred samotnou výstavbou navrhovaného areálu priemyselného parku by mali byť zistené referenčné hodnoty hlukovej a imisnej situácie v dotknutých lokalitách, pričom odporúčame prednostne sa zamerať na dotknutú lokalitu obytnej zástavby. Počas výstavby bude potrebné vykonávať periodické hladiny hluku i imisnú záťaž predovšetkým vo vyššie uvedenej dotknutej lokalite i v okolí prístupových staveniskových komunikácií.

Počas prevádzky areálu priemyselného parku navrhujeme monitorovanie hlukového zaťaženia rodinnej obytnej zástavby Nižná Šebastová s cieľom zistenia účinnosti realizovaných protihlukových opatrení.

V lokalite výstavby areálu priemyselného parku zároveň odporúčame pred započatím výstavby vykonať hydrogeologický prieskum zameraný na zistenie hĺbky hladiny podzemnej vody a režimu týchto vôd, kvality podzemných vôd s dôrazom na možné znečistenie ropnými látkami a rozpúšťadlami a následne realizovať monitoring podzemných vôd v etape výstavby i prevádzky predmetného areálu.

Predkladaná dokumentácia zámeru upozorňuje na interakciu navrhovaných činností so zložkami životného prostredia a krajinou, navrhuje opatrenia na zmiernenie alebo elimináciu negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Na základe vyššie uvedeného doporučujeme ukončiť proces posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni zisťovacieho konania.

Pre umiestňovanie konkrétnych činností na uvedenej lokalite podliehajúcich podľa Prílohy č. 8 zákona o posudzovaní vplyvov činností na životné prostredie procesu posudzovania, bude pre každú z týchto navrhovaných činností potrebné spracovať nový zámer, resp. zámer pre zisťovacie konanie v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

V. POROVNANIE VARIANTOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A NÁVRH OPTIMÁLNEHO VARIANTU

Predložený návrh realizácie priemyselného parku v riešenom území predstavuje jednovariantné riešenie, podmienené návrhom riešeným v rámci územnoplánovacej dokumentácie na miestnej i regionálnej úrovni, územnými predpokladmi a rozvojovým potenciálom, existujúcou i výhľadovou infraštruktúrou, zabezpečujúcou prepojenia na miestnej, regionálnej až celoštátnej úrovni.

V uvedenej súvislosti bola podaná žiadosť na príslušný orgán o upustenie od variantného riešenia zámeru.

Parametre navrhovanej činnosti sú podrobne popísané v predchádzajúcich kapitolách dokumentácie posudzovania vplyvov na životné prostredie.

VI. MAPOVÁ A INÁ OBRAZOVÁ DOKUMENTÁCIA

Pre účely zámeru boli vypracované nasledovné grafické podklady, ktoré tvoria súčasť jednotlivých kapitol alebo prílohu zámeru:

- Prehľadná situácia priemyselného parku Prešov – Grófske - infraštruktúra
- Bonitované pôdno-ekologické jednotky
- Návrh inžinierskych sietí a vnútorné členenie PP Prešov – Grófske
- Širšie vzťahy ochrany prírody a krajiny, ÚSES
- Hranice pozemkov na lokalite PP Prešov – Grófske- infraštruktúra
- Súčasný stav inžinierskych sietí na lokalite PP
- Detail územného plánu mesta Prešov
- Fotopríloha

VII. DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE K ZÁMERU

1. Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov

- projektová dokumentácia pre územné rozhodnutie stavby Priemyselný park Prešov – Grófske - infraštruktúra. A.P.H. Ateliér, Prešov, 2006
- Štúdia pre umiestnenie priemyselných parkov vo vybraných oblastiach Slovenskej republiky - II. etapa. Environmentálne hodnotenie vybraných lokalít priemyselných parkov. Názov lokality: Prešov – Grófske. MŽP SR, SAŽP, 2003
- Priemyselný park Prešov – Grófske - infraštruktúra. Stručný popis nulového variantu na lokalite navrhovaného priemyselného parku Prešov – Grófske – infraštruktúra. SAŽP-CKEP Prešov, 2006
- Územný plán mesta Prešov v platnom znení
- Dokumentácia pre územné rozhodnutie priemyselného parku Prešov – Grófske (podmieňujúce investície) z novembra 2005.
- Vyjadrenia verejnoprávných orgánov a organizácii a správcov sietí
- Kópia z katastrálnej mapy riešeného územia

2. Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru

V rámci prípravy navrhovanej činnosti boli o vyjadrenie alebo stanovisko k vypracovanej dokumentácii priemyselného parku Prešov – Grófske oslovené dotknuté orgány a organizácie, ktorých doručené vyjadrenia (vo forme kópie) tvoria prílohu predmetnej dokumentácie zámeru.

3. Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie

V blízkosti riešeného areálu PP severovýchodným smerom v katastri obce Kapušany sa predpokladá výstavba priemyselného areálu, ktorá bude riešená samostatným územným rozhodnutím. V predloženej zámere a riešenej projektovej dokumentácii PP Prešov – Grófske je len naznačená možná koncepcia rozvoja vo vzťahu k riešenej zástavbe priemyselného parku. Priemyselné územia v rôznych katastrach by mali po ukončení výstavby tvoriť jeden celok, ktorý bude dopravne prepojený, prejazdny a využije možnosť ekonomického združeného riešenia technickej infraštruktúry. Limitujúce faktory (existujúca trasa železnice, cesta I/18 a trasa navrhovanej rýchlostnej komunikácie R4) neumožňujú ďalšiu výstavbu v tesnej blízkosti územia riešeného priemyselného parku. Rozloha územia v ploche 222,640 ha (vrátane k. ú. Kapušany) však ponúka dostatočný priestor pre umiestnenie nových priemyselných aktivít.

V rámci predbežnej prípravy územia pre priemyselné parky v Slovenskej republike bola v roku 2003 spracovaná Štúdia pre umiestnenie priemyselných parkov vo vybraných oblastiach Slovenskej republiky - II. etapa. Environmentálne hodnotenie vybraných lokalít priemyselných parkov (MŽP SR, SAŽP, 2003), pričom v okrese Prešov sa hodnotila lokalita Prešov – Grófske. Následne boli riešené lokality zahrnuté v riešení zmien a doplnkov územných plánov veľkých územných celkov.

Použité podklady a literatúra

- Atlas inžinierskogeologických máp SSR 1: 200 000. GÚDŠ Bratislava, 1988, 1989
- Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vydanie. MŽP SR, SAŽP, 2002
- Atlas Slovenskej socialistickej republiky. SAV Bratislava, 1982
- Geologická mapa a Vysvetlivky ku geologickej mape severnej časti Slanských vrchov a Košickej kotliny 1: 50 000. GÚDŠ Bratislava, 1991
- Geomorfologické členenie SSR a ČSSR. Slovenská kartografia Bratislava, 1986
- Hydrologická ročenka - Povrchové vody 2000. SHMÚ Bratislava, 2001
- Hydroekologický plán povodia Hornádu. MŽP SR, SHMÚ Bratislava, 2002
- Nerastné suroviny Slovenskej republiky. MŽP SR, ŠGÚDŠ, 2001
- Prešov – mapa mesta 1 : 10 000. VKÚ, š.p., Harmanec
- Priemyselný park Prešov juh – Lominová – Široké, zámer. SAŽP-CKEP Prešov, 2005
- Profil mesta Prešov, MsÚ Prešov
- Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v Slovenskej republike 2001. SHMÚ Bratislava, 2002
- Správa o stave životného prostredia Prešovského kraja k 31.12.1997. SAŽP, 1998
- Správa o stave životného prostredia Prešovského kraja k roku 2002. SAŽP, 2004

- Súpis pamiatok na Slovensku, Obzor, Bratislava 1968
- Štúdia pre umiestnenie priemyselných parkov vo vybraných oblastiach Slovenskej republiky - II. etapa. Environmentálne hodnotenie vybraných lokalít priemyselných parkov. MŽP SR, SAŽP, 2003
- ÚPN SÚ Prešov v platnom znení
- ÚPN VÚC Prešovského kraja v platnom znení
- Vitajte v Prešovskom kraji. Úrad Prešovského samosprávneho kraja
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Vydavateľstvo SAV Bratislava, 1977
- www- stránky Štatistického úradu SR
- www- stránky MŽP SR
- www- stránky MH SR
- www- stránky SAŽP
- www- stránky SHMÚ
- www- stránky mesta Prešov
- zborníky Slovenského hydrometeorologického ústavu Bratislava

VIII. MIESTO A DÁTUM VYPRACOVANIA ZÁMERU

Miesto spracovania zámeru: Prešov

Dátum spracovania zámeru: 15. február 2006

IX. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia zámeru:

Slovenská agentúra životného prostredia, Centrum krajinnoeekologického plánovania v Prešove,
Sabinovská 3, 080 01 Prešov

Riešiteľský kolektív:

Ing. Peter Chomjak (koordinátor úlohy)

Dr. Peter Burda

Mgr. Ľubomír Gajdoš

Ing. Marek Glevaňák

Ing. Marián Onufrák

Ing. Vladimír Vagaský

Mária Miženková

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom (pečiatkou) spracovateľa zámeru a podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa:

Ing. Jozef Kuchta
riaditeľ SAŽP-CKEP Prešov

Ing. Milan Benč
primátor mesta Prešov